

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ
ΛΑΣΙΘΙΟΥ
Α.Α.Ε.ΟΤΑ

ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΛΑΣΙΘΙΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΠΑΑ) 2014-2020
ΜΕΤΡΟ 19: «ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
CLLD/LEADER»

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ (ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ)

ΟΔΗΓΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2: «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (CLLD/LEADER)»

ΔΡΑΣΕΙΣ:

19.2.4: «ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΧΩΡΙΩΝ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ»

19.2.6: «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΣΩΝ»

Αγιος Νικόλαος, Απρίλιος 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. ΟΔΗΓΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
2. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥΣ
3. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ - ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥΣ
4. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
5. ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ (ΕΚΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ)
6. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ
7. ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗ «ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ Ή ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ Ή ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ»
8. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΟΧΟΜΕΝΩΝ ΦΑΚΕΛΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ
9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ (ΕΣΠΑ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ «ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ»
10. ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΤΗ ΠΡΑΞΗ
11. ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΣΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΥΠΑΡΞΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ
12. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
13. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Β. ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ - ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

(σε ηλεκτρονική μορφή στο www.anlas.gr)

1. ΑΙΤΗΣΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
2. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
3. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
4. ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
5. ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΥ ΠΡΟΟΔΟΥ ΑΥΤΩΝ
6. ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ 152950/23-10-2015 ΚΥΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΣΜΠΕ ΤΟΥ ΠΑΑ 2014 -2020
7. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
8. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
9. ΠΙΝΑΚΕΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
10. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ
11. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ
12. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ ΜΕ ΙΔΙΑ ΜΕΣΑ

Γ. ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΛΑΣΙΘΙΟΥ

(σε ηλεκτρονική μορφή στο www.anlas.gr)

Δ. ΣΧΕΤΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

(σε ηλεκτρονική μορφή στο www.anlas.gr)

1. Διαδικασία διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης

Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών δικαιούχων κατά το διοικητικό έλεγχο (αξιολόγηση) των αιτήσεων στήριξης και η επιλογή από την ΟΤΔ Αναπτυξιακή Λασιθίου Α.Α.Ε. ΟΤΑ των αιτήσεων που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος.

Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται με ευθύνη της ΟΤΔ μέσω του ΟΠΣΑΑ.

Επιτροπές Αξιολόγησης και Προσφυγών

Ο διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης των προσφυγών, διενεργείται από επιτροπές που συγκροτούνται με απόφαση της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) της Αναπτυξιακής Λασιθίου Α.Α.Ε. ΟΤΑ.

Οι αξιολογητές δύναται να είναι:

α. στελέχη της ΟΤΔ,

β. άλλα στελέχη του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ,

γ. υπάλληλοι φορέων του Δημοσίου ή και ανεξάρτητοι αξιολογητές. Στην περίπτωση των ανεξάρτητων αξιολογητών η επιλογή τους γίνεται υποχρεωτικά μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος που διενεργεί η ΟΤΔ.

Σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές αίτησης στήριξης δε συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση. Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στη διαδικασία του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων, μέσω υποβολής κατάλληλης δήλωσης.

Όταν η ΟΤΔ είναι δικαιούχος της αίτησης στήριξης, οι διοικητικοί έλεγχοι διενεργούνται από πρόσωπα της περίπτωσης γ.

Υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων

Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου η ΟΤΔ δύναται να ζητήσει, την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, που περιγράφεται στην πρόσκληση.

Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία προβλέπονται στην πρόσκληση, εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης και διορθώνουν προφανή σφάλματα της αίτησης στήριξης ή/και των δικαιολογητικών που τη συνοδεύουν.

Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.

Σε κάθε περίπτωση υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΑΑ τα συμπληρωματικά στοιχεία και οι διευκρινίσεις, για τα οποία ορίζεται ως υποχρεωτική η ηλεκτρονική τους υποβολή και ταυτόχρονα ο δικαιούχος ενημερώνει με υπογεγραμμένη επιστολή υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων, την ΟΤΔ, εντός της οριζόμενης από την πρόσκληση προθεσμίας.

Τα συμπληρωματικά στοιχεία και οι διευκρινίσεις στοιχείων, για τα οποία δεν ορίζεται ως υποχρεωτική η ηλεκτρονική υποβολή τους στο ΟΠΣΑΑ, υποβάλλονται συνημμένα της υπογεγραμμένης επιστολής υποβολής και συμπληρώνουν τον φάκελο της αίτησης στήριξης.

Έλεγχος και Αξιολόγηση αίτησης στήριξης

Αντικείμενο διοικητικού ελέγχου

Στον έλεγχο, σύμφωνα με το άρθρο 48, παρ. 2 του Καν. (ΕΕ) 809/2014, περιλαμβάνεται επαλήθευση:

1. της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης στήριξης.

2. της επιλεξιμότητας του δικαιούχου.
3. των κριτηρίων επιλεξιμότητας, των δεσμεύσεων και άλλων υποχρεώσεων που συνδέονται με την ενέργεια για την οποία ζητείται στήριξη.
4. της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλογής.
5. της επιλεξιμότητας των δαπανών της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με την κατηγορία δαπανών ή τη μέθοδο υπολογισμού που πρέπει να χρησιμοποιείται όταν η ενέργεια ή μέρος αυτής εμπίπτει στο άρθρο 67 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.
6. του εύλογου χαρακτήρα των υποβληθεισών δαπανών του άρθρου 67 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος και του κόστους απόσβεσης.

Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των παραπάνω σημείων 1, 2 και 3, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται.

Επιπλέον, σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση ενίσχυσης απορρίπτεται στη τρέχουσα πρόσκληση και δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης αίτησης στήριξης σε προσκλήσεις του τρέχοντος και του επόμενου ημερολογιακού έτους της διαπίστωσης, για όλα τα Τοπικά Προγράμματα.

Στην περίπτωση αυτή η αρμόδια ΟΤΔ διαβιβάζει τα στοιχεία των αιτούντων που απορρίφθηκαν για την εν λόγω περίπτωση, στη ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 η οποία φροντίζει για την εξασφάλιση της σχετικής πληροφόρησης σε όλες της ΟΤΔ.

Επιτόπια επίσκεψη

Σε κάθε περίπτωση πριν την ολοκλήρωση της αξιολόγησης η ΟΤΔ οφείλει να πραγματοποιήσει **επιτόπια επίσκεψη** στον προτεινόμενο χώρο υλοποίησης όλων των αιτουμένων προς αξιολόγηση πράξεων, προκειμένου να διαπιστωθεί η υφιστάμενη κατάσταση. Τα αποτελέσματα της επιτόπιας επίσκεψης αποτυπώνονται σε έκθεση αυτοψίας η οποία συνοδεύεται από φωτογραφική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης. Τα εν λόγω στοιχεία συμπληρώνουν το φάκελο της αίτησης στήριξης. Εξαιρούνται της διαδικασίας οι άυλες ενέργειες.

Βαθμολόγηση αιτήσεων στήριξης

Στη συνέχεια **οι αιτήσεις βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής** και προσδιορίζεται ο συνολικός εγκρινόμενος προϋπολογισμός και το ισχύον ποσοστό στήριξης, λαμβάνοντας υπόψη και το «εύλογο κόστος» των προτεινόμενων δαπανών.

Για την αποτύπωση του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης, συμπληρώνεται κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής και αναρτάται στο ΟΠΣΑΑ.

Με βάση τα ως άνω αποτελέσματα **οι επιτροπές συντάσσουν πίνακα αποτελεσμάτων**, στον οποίο περιλαμβάνονται οι παραδεκτές – βαθμολογηθείσες και οι μη παραδεκτές αιτήσεις στήριξης. Οι παραδεκτές αιτήσεις κατατάσσονται με φθίνουσα βαθμολογική σειρά, ανά υποδράση. Στον πίνακα αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται:

1. οι αιτήσεις που κρίνονται παραδεκτές προς στήριξη, των οποίων ο συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη του ελαχίστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση για τη συγκεκριμένη υποδράση.
2. το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.
3. οι αιτήσεις οι οποίες, πληρούν μεν τα απαιτούμενα κριτήρια, αλλά δεν κρίνονται καταρχήν παραδεκτές, λόγω εξάντλησης της διατιθέμενης δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης στη συγκεκριμένη υποδράση.
4. οι αιτήσεις που κρίνονται μη παραδεκτές προς στήριξη και οι λόγοι απόρριψής τους.

Τα επενδυτικά σχέδια που ισοβαθμούν κατατάσσονται σύμφωνα με την αιτούμενη δημόσια δαπάνη και προηγούνται τα σχέδια με τη μικρότερη αιτούμενη δημόσια δαπάνη. Σε περίπτωση νέας ισοβαθμίας προηγούνται τα σχέδια με το μεγαλύτερο βαθμό στο κριτήριο «Σκοπιμότητα της πρότασης ...», έπειτα με το ποσοστό της περικοπτόμενης δημόσιας δαπάνης.

Απόφαση Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ)

Ο εν λόγω πίνακας αποτελεσμάτων υποβάλλεται στην ΕΔΠ της Αναπτυξιακής Λασιθίου για έγκριση και ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης. Σε περίπτωση που η γνώμη της ΕΔΠ αποκλίνει με αυτή των αξιολογητών, ο πίνακας αποτελεσμάτων επικαιροποιείται, και η απόφασή της πρέπει να αιτιολογείται.

Η ΕΔΠ δύναται κατά την διαδικασία αξιολόγησης, με απόφασή της, να επιλέγει αιτήσεις στήριξης, από τον παραπάνω πίνακα κατάταξης, μιας ή περισσότερων υποδράσεων, των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη ελάχιστου ορίου, πέραν του προϋπολογισμού της συγκεκριμένης υποδράσης, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις:

1. είτε κατόπιν απόφασής της, για **υπερδέσμευση** της τρέχουσας πρόσκλησης, μέχρι το 110% του προϋπολογισμού του Τοπικού Προγράμματος. Επισημαίνεται ότι το επιπλέον 10% του προϋπολογισμού του Τοπικού Προγράμματος, αφορά στο σύνολο των προσκλήσεων, αλλά δύναται να εξαντληθεί στο πλαίσιο μιας πρόσκλησης.
2. είτε κατόπιν απόφασής της από ανακατανομή πόρων εντός θεματικών κατευθύνσεων του ΤΠ, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης,
3. είτε από ανακατανομή πόρων μεταξύ θεματικών κατευθύνσεων του Τοπικού Προγράμματος, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης,
4. είτε από υπερδέσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, πέραν του 110% του προϋπολογισμού του Τοπικού Προγράμματος.

Στην περίπτωση (3) θα πρέπει να έχει προηγηθεί και εγκριθεί σχετικό αίτημα, με σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης.

Στην περίπτωση (4) θα πρέπει η ΟΤΔ να αιτηθεί υπερδέσμευση πόρων από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 αποφασίζει σε συνεργασία με την ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 για την έγκριση ή όχι του σχετικού αιτήματος.

Διενέργεια δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου

Κατόπιν:

- i. με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης από την ΕΔΠ,
- ii. των διαδικασιών των παραπάνω περιπτώσεων (1) και (2) αν προκύψουν,
- iii. και πριν τελεσφορήσουν οι διαδικασίες των περιπτώσεων (3) και (4),

η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης διενεργεί δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο επί της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης.

Για τις ανάγκες του δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης, προκειμένου να πραγματοποιήσει δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο επί της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης. Ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος διενεργείται τουλάχιστον **στο 5%** του αριθμού των αιτήσεων στήριξης της εκάστοτε πρόσκλησης.

Στην περίπτωση όπου η ΟΤΔ είτε μέλη της ΟΤΔ είτε μέλη του Δ.Σ. φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ, είναι αιτούντες, τότε οι αιτήσεις τους τίθεται αυτομάτως στον δειγματοληπτικό έλεγχο από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης, πέραν του δείγματος του 5%.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα, η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης οφείλει **να αυξήσει το δείγμα στο 10%**, του αριθμού των αιτήσεων στήριξης.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα που τεκμηριώνουν συστηματικό λάθος, η ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης καλεί την ΟΤΔ να επαναξιολογήσει όλες τις αιτήσεις στήριξης και η διαδικασία επαναλαμβάνεται από την αρχή.

Δημοσιοποίηση πίνακα αποτελεσμάτων

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας του δειγματοληπτικού ελέγχου από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης και την ολοκλήρωση των διαδικασιών των περιπτώσεων (3) και (4), σε περίπτωση που έχουν ενεργοποιηθεί, δημοσιοποιείται ο πίνακας αποτελεσμάτων, μετά από σχετική απόφαση της ΕΔΠ, εφόσον έχουν προκύψει αλλαγές στον εν λόγω πίνακα. Ο πίνακας αποτελεσμάτων συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο ΟΠΣΑΑ.

Επιπλέον, η ΟΤΔ ενημερώνει και ατομικά όλους τους αιτούντες, για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, με απόδειξη παραλαβής, με σαφή αναφορά στο δικαίωμα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής, όπως και τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής.

Προσφυγή δικαιούχου

Ο δικαιούχος έχει **δικαίωμα ενδικοφανούς προσφυγής** κατά του Πίνακα Αποτελεσμάτων, η οποία υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΑΑ και αποστέλλει το αποδεικτικό κατάθεσης στην ΟΤΔ. Η προσφυγή υποβάλλεται εντός 15 ημερών από την κοινοποίηση στον δικαιούχο, του Πίνακα Αποτελεσμάτων και εξετάζεται από επιτροπή προσφυγών της ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου.

Τελικός πίνακας κατάταξης

Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης των προσφυγών από την επιτροπή προσφυγών, συντάσσεται ο τελικός πίνακας κατάταξης της αρχικής αξιολόγησης και εγκρίνεται, με απόφαση της ΕΔΠ Αναπτυξιακής Λασιθίου, με τις τελικά επιλεγμένες αιτήσεις στήριξης. Σε περίπτωση που η γνώμη της ΕΔΠ αποκλίνει, η σχετική απόφαση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας των προσφυγών δημοσιοποιείται, με κάθε πρόσφορο μέσο, ο τελικός πίνακας κατάταξης. Επιπλέον, η ΟΤΔ ενημερώνει και ατομικά όλους τους αιτούντες για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των προσφυγών, με απόδειξη παραλαβής.

Απόφαση ένταξης

Για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη εκδίδεται **απόφαση ένταξης πράξεων**, με την οποία κάθε αίτηση χαρακτηρίζεται ως πράξη του ΠΑΑ κατά την έννοια του άρθρου 2.(9) Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

Η έκδοση απόφασης ένταξης της πράξης (συνημμένο υπόδειγμα) πραγματοποιείται στο ΟΠΣΑΑ με ευθύνη της ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης και δύναται να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες πράξεις. Η εν λόγω απόφαση εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη Κρήτης.

Η Απόφαση αναρτάται από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης στο «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ και κοινοποιείται στην ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου.

Η ΟΤΔ αποστέλλει την απόφαση ένταξης, η οποία **ενέχει ισχύ σύμβασης**, ταχυδρομικά, με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο, στις διευθύνσεις που έχουν δηλωθεί κατά την αίτηση στήριξης.

Είναι δυνατό για μια πράξη να αρθεί η ένταξή της από το ΠΑΑ 2014-2020 λόγω τεκμηριωμένων αδυναμιών εκτέλεσής της ή μη τήρησης των όρων της σχετικής Απόφασης Ένταξης Πράξης.

Οι δικαιούχοι έχουν το δικαίωμα να αποσύρουν ανά πάσα στιγμή την αίτηση στήριξης που έχουν υποβάλει, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων.

2. Κριτήρια Επιλεξιμότητας / Αποκλεισμού Πράξεων - Οδηγίες για την εξέταση τους

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας πράξεων έχουν στόχο να διασφαλίσουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κανονιστικό πλαίσιο, στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και στην πρόσκληση. Στο πλαίσιο αυτό για όλες τις προκηρυσσόμενες δράσεις / υποδράσεις τα κριτήρια επιλεξιμότητας αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα.

Α. Κριτήρια επιλεξιμότητας - αποκλεισμού

Α/Α	ΚΩΔ. στο ΟΠΣΑΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ / ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
1	19.2Δ_111	Τα έργα θα πρέπει να είναι σύμφωνα με το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή τους εθνικό δίκαιο Εξετάζεται η εφαρμογή του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, ως προς τον δικαιούχο, τις διαδικασίες, τη νομιμότητα υλοποίησης του έργου και τη λειτουργία του μετά την ολοκλήρωση.
2	19.2Δ_112	Τα έργα θα πρέπει να είναι στοχευμένα και να συμβάλουν στην επίτευξη της τοπικής στρατηγικής και στην επίτευξη των επιλεγμένων θεματικών κατευθύνσεων των Τοπικών Προγραμμάτων Εξετάζεται το φυσικό αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης, σε σχέση με τις προτεραιότητες και τη στρατηγική, τους στόχους και τις θεματικές κατευθύνσεις του Τοπικού Προγράμματος, όμως αναφέρονται στο εγκεκριμένο αναμορφωμένο Τοπικό Πρόγραμμα CLLD/LEADER Λασιθίου (το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας προκήρυξης).
3	19.2Δ_113	Τα έργα θα πρέπει να είναι σε συνάφεια με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο ΠΑΑ 2014-2020 σχετικά με το CLLD/Leader Εξετάζεται το φυσικό αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης, σε σχέση με τις προτεραιότητες του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και ειδικότερα με το υπομέτρο 19.2 αυτού -Δημόσια Έργα, όπως περιγράφεται στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ (http://www.agrotikianaptixi.gr , ΠΑΑ 2014-2020/Εγκεκριμένο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020).
4	19.2Δ_114	Τα έργα θα πρέπει να εξυπηρετούν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο την τοπική κοινωνία και να συμβάλουν στην ανάπτυξη αυτής Εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη εξυπηρετεί με άμεσο ή έμμεσο τρόπο την τοπική κοινωνία και συμβάλλει στην ανάπτυξή της.
5	19.2Δ_115	Για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις θα πρέπει να έχουν υποβληθεί τουλάχιστον Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης (κατά την έννοια του άρθρου 45 του Ν.4412/2016) Εξετάζεται αν τηρείται φάκελος δημόσιας σύμβασης από το δικαιούχο και αν αυτός συμπεριλαμβάνει τα απαιτούμενα στοιχεία σύμφωνα με το νόμο (βεβαίωση δικαιούχου). (Δεν εξετάζεται στις υποδράσεις 19.2.4.4 και 19.2.6.1)
6	19.2Δ_116	Να επαληθεύεται το εύλογο κόστος των υποβληθεισών δαπανών, (εκτός των έργων που υλοποιούνται με τιμολόγιο δημοσίων έργων) Εξετάζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό κεφάλαιο του παρόντος οδηγού, αν για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος έχει προσκομίσει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών, ενώ για τις δαπάνες κτιριακών υποδομών, έχει ληφθεί υπόψη ο πίνακας τιμών της ΟΤΔ (συμπεριλαμβάνεται στον παρόντα οδηγό).

A/A	ΚΩΔ. στο ΟΠΣΑΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ / ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
7	19.2Δ_117	<p>Να λαμβάνουν υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης (το κριτήριο δεν εξετάζεται στην υποδράση 19.2.6.1) Εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη σέβεται τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, ειδικότερα σε σχέση με τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις της αριθμ. 152950/23-10-2015 ΚΥΑ που αφορά στην έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του ΠΑΑ 2014-2020. Για την αξιολόγηση του κριτηρίου συμπληρώνεται από το δυνητικό δικαιούχο, στο πλαίσιο της τυποποιημένης αίτησης στήριξης, και πίνακας συμμόρφωσης της προτεινόμενης πράξης με τις κατευθύνσεις της ανωτέρω ΚΥΑ, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα της πρόσκλησης (συνημμένο στον παρόντα οδηγό). Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που ο δυνητικός δικαιούχος δεν έχει εγκεκριμένη ΜΠΕ και τη σχετική Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης, τότε υποχρεωτικά θα πρέπει να υποβάλλει Υπεύθυνη Δήλωση με την οποία να δεσμεύεται ότι θα τηρεί το αντίστοιχο κριτήριο επιλεξιμότητας.</p>
8	19.2Δ_118	<p>Να διασφαλίζουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής. Εξετάζεται εάν η προτεινόμενη πράξη προασπίζει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και αποτρέπει κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλής, εθνικής καταγωγής, θρησκείας, πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας, γενετήσιου προσανατολισμού.</p>
9	19.2Δ_119	<p>Να διασφαλίζεται ότι δεν έχουν χρηματοδοτηθεί ή/και χρηματοδοτούνται από άλλα εθνικά ή/και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, για το ίδιο φυσικό αντικείμενο Εξετάζεται η σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης που περιλαμβάνεται στον παρόντα οδηγό.</p>
10	19.2Δ_120	<p>Να μπορούν να τεκμηριώσουν τον υπεύθυνο φορέα για τη λειτουργία ή τη συντήρηση όπου απαιτείται (το κριτήριο δεν εξετάζεται στην υποδράση 19.2.4.4 και 19.2.6.1) Εξετάζεται το καταστατικό, ή η νομοθεσία, ή το κανονιστικό πλαίσιο βάσει των οποίων, αυτός που ορίζεται στην αίτηση στήριξης ως Φορέας Λειτουργίας της πράξης (είτε αυτός είναι ο δικαιούχος, είτε άλλος), έχει την αρμοδιότητα λειτουργίας και συντήρησης αυτής.</p>
11	19.2Δ_121	<p>Η πρόταση συνοδεύεται από αναλυτικό προϋπολογισμό εργασιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο υπόδειγμα της αίτησης στήριξης. Εξετάζεται αν η πρόταση συνοδεύεται από αναλυτικό προϋπολογισμό (είδος, ποσότητες, τιμή μονάδας, σύνολο κλπ) σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα της πρόσκλησης, ενώ για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις υπάρχει ο αντίστοιχος αναλυτικός προϋπολογισμός σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των δημοσίων έργων. Θα πρέπει να τεκμηριώνεται το είδος και το ύψος των δαπανών, ώστε αυτές να συνάδουν με τη φύση, τους στόχους και τη λειτουργικότητα του επενδυτικού σχεδίου.</p>
12	19.2Δ_122	<p>Αποδεικνύεται η κατοχή ή η χρήση του ακινήτου, στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση της πρότασης (το κριτήριο δεν εξετάζεται στην υποδράση 19.2.4.4 και 19.2.6.1) Εξετάζονται κατά περίπτωση τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη του κριτηρίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα «στοιχεία ιδιοκτησίας» του κεφαλαίου «Απαιτούμενα δικαιολογητικά» του παρόντος οδηγού.</p>
13	19.2Δ_123	<p>Θα πρέπει να υπάρχει μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης ή ανάδειξης του οικισμού ή τμήματος αυτού, όπως εξειδικεύεται στην Πρόσκληση</p>

A/A	ΚΩΔ. στο ΟΠΣΑΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ / ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
		(Το κριτήριο εξετάζεται μόνο για τις πράξεις ανάπλασης οικισμών της υποδράσης 19.2.4.3) Εξετάζεται η υποβολή εγκεκριμένης από το δημοτικό συμβούλιο, μελέτης συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης ή ανάδειξης του οικισμού ή τμήματος αυτού, η οποία θα πρέπει να είναι κατ' ελάχιστον σύμφωνη με τις προδιαγραφές του σχετικού κεφαλαίου του παρόντος οδηγού, καθώς και αν το προτεινόμενο έργο αποτελεί μέρος της συνολικής αυτής μελέτης.
14	19.2Δ_124	Η πρόταση αφορά ολοκληρωμένο και λειτουργικό φυσικό αντικείμενο. Εξετάζεται η περιγραφή του φυσικού αντικειμένου σε σχέση με τα αρχιτεκτονικά σχέδια και τον αναλυτικό αιτούμενο προϋπολογισμό (κτιριακά, εξοπλισμός κλπ).
15	19.2Δ_125	Στην πρόταση δε δηλώνονται ψευδή και αναληθή στοιχεία. Εξετάζεται η σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης που περιλαμβάνεται στον παρόντα οδηγό.
16	19.2Δ_126	Στον υποψήφιο μέχρι και το χρόνο υποβολής της πρότασης δεν έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις για παραβίαση Κοινοτικών Κανονισμών ή Εθνικής Νομοθεσίας σε σχέση με την υλοποίηση έργων. Εξετάζεται η σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης που περιλαμβάνεται στον παρόντα οδηγό.
17	19.2Δ_128	Εμπρόθεσμη ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης και αποστολή του αποδεικτικού κατάθεσης και του επισυναπτόμενου υλικού στην ΟΤΔ στην προθεσμία που ορίζεται από την προκήρυξη. Εξετάζεται η ημερομηνία οριστικής υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης στο ΟΠΣΑΑ, καθώς και η ημερομηνία υποβολής του σχετικού φακέλου υποψηφιότητας του έργου στην ΟΤΔ.
18	19.2Δ_129	Η αίτηση στήριξης έχει συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα. Εξετάζεται εάν ο φάκελος υποβολής της πράξης έχει συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα της Πρόσκλησης («Παράρτημα Αίτησης Στήριξης» του παρόντος οδηγού) και η τυπική πληρότητα της αίτησης στήριξης. Εξετάζεται αν, για την υποβολή της πρότασης, ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία (ηλεκτρονική υποβολή στο ΟΠΣΑΑ και έντυπη υποβολή στην ΟΤΔ), αν χρησιμοποιήθηκαν τα τυποποιημένα έντυπα και έχουν επισυναφθεί όλα τα υποχρεωτικά συνοδευτικά έγγραφα, κατάλληλα συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην πρόσκληση.
19	19.2Δ_130	Η πρόταση είναι σύμφωνη με την περιγραφή, τους όρους και περιορισμούς της προκηρυσσόμενης υπο-δράσης. Εξετάζεται η περιγραφή του φυσικού αντικειμένου, καθώς και τα σχετικά δικαιολογητικά, τα οποία θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στη σχετική υποδράση, όπως περιγράφονται στο τεύχος της προκήρυξης αλλά και στο εγκεκριμένο αναμορφωμένο πρόγραμμα (που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας προκήρυξης).
20	19.2Δ_131	Η πρόταση υλοποιείται εντός της περιοχής εφαρμογής της προκηρυσσόμενης υπο-δράσης του τοπικού προγράμματος. Εξετάζεται η θέση υλοποίησης της επένδυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αίτηση στήριξης, στο τοπογραφικό σχέδιο και στο τίτλο κατοχής ή χρήσης του ακινήτου, η οποία θα πρέπει να βρίσκεται εντός της περιοχής παρέμβασης, όπως αυτή ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση.

A/A	ΚΩΔ. στο ΟΠΣΑΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ / ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
21	19.2Δ_132	<p>Ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός της πρότασης δεν υπερβαίνει το όριο που καθορίζεται στο ΠΑΑ. Ειδικότερα μέγιστος προϋπολογισμός πράξης και επιλέξιμος προϋπολογισμός 600.000, σε περίπτωση μη άυλων πράξεων και 50.000 σε περίπτωση άυλων πράξεων.</p> <p>Εξετάζεται το ύψος του προϋπολογισμού του έργου, το οποίο δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα ανωτέρω όρια, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, στις περιπτώσεις που είναι επιλέξιμος.</p>
22	19.2Δ_133	<p>Η πρόταση δεν έχει ενταχθεί / οριστικά υπαχθεί σε άλλο πρόγραμμα / καθεστώς της 5ης προγραμματικής περιόδου για το ίδιο φυσικό αντικείμενο.</p> <p>Εξετάζεται η σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης που περιλαμβάνεται στον παρόντα οδηγό.</p>
23	19.2Δ_134	<p>Η μορφή του υποψήφιου είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στην ΥΑ, όπως ισχύει κάθε φορά, και στη σχετική πρόσκληση.</p> <p>Εξετάζεται η νομική μορφή του δικαιούχου, η οποία θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τις επιλέξιμες νομικές μορφές δικαιούχων της αντίστοιχης υποδράσης της παρούσας πρόσκλησης.</p>
24	19.2Δ_139	<p>Εξετάζεται η τήρηση των όρων και των προϋποθέσεων του ΚΑΝ. (ΕΕ)651/2014 εφόσον εφαρμόζεται (το κριτήριο δεν εξετάζεται στην υποδράση 19.2.6.1)</p> <p>Εξετάζεται η συμβατότητα της πράξης με τα οριζόμενα στον κανονισμό 651/2014 και ιδιαίτερα αν πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού και για το σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση σχεδίου, πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης από το δικαιούχο.</p>
25	19.2Δ_139	<p>Για υφιστάμενες επιχειρήσεις να εξασφαλίζεται η νόμιμη λειτουργία τους</p> <p>Εξετάζεται αν η υφιστάμενη επιχείρηση λειτουργεί νόμιμα.</p>
26	19.2Δ_141	<p>Για νομικά πρόσωπα δεν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης</p> <p>Εξετάζεται η σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης που περιλαμβάνεται στον παρόντα οδηγό.</p>
27	19.2Δ_142	<p>Τεχνική επάρκεια του Ν. 4412/2016 για έργα που υλοποιούνται με δημόσιες συμβάσεις</p> <p>(το κριτήριο δεν εξετάζεται στην υποδράση 19.2.4.4 και 19.2.6.1)</p> <p>Στις περιπτώσεις έργων που υλοποιούνται από φορείς του δημοσίου, εξετάζεται αν η τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής πληροί τις προδιαγραφές τεχνικής επάρκειας για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης ή αν ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 44 του Ν.4412/2016 (Α' 147), σύμφωνα με τη σχετική βεβαίωση του υποψήφιου δικαιούχου.</p> <p>Τα παραπάνω εξετάζονται από τα αποδεικτικά διαχειριστικής ικανότητας δυνητικού δικαιούχου.</p>
28	ΑΟ2.113	<p>Εξετάζεται αν το φυσικό αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης δεν έχει περαιωθεί μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης (σύμφωνα με τον Καν. 1303/2013, άρθρο 65, παρ. 6)</p> <p>Εξετάζεται η σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης που περιλαμβάνεται στον παρόντα οδηγό.</p>
29	ΑΟ2.114	<p>Εξετάζεται αν η πράξη δεν περιλαμβάνει τμήμα που έπαυσε ή μετεγκαταστάθηκε (σύμφωνα με τον Καν. 1303/2013, άρθρο 71)</p> <p>Εξετάζεται αν τηρείται η διάταξη του άρθρου 71 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.</p>

A/A	ΚΩΔ. στο ΟΠΣΑΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ / ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
30	ΑΟ2.118	<p>Εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη εξασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία. (το κριτήριο δεν εξετάζεται στην υποδράση 19.2.6.1)</p> <p>Εξετάζεται πώς η προτεινόμενη πράξη εξασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία. Για το κριτήριο, η θετική απάντηση καλύπτει τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) στην πράξη προβλέπονται όλες οι απαιτήσεις, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ώστε να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα στα ΑμεΑ, β) Δεν προβλέπονται απαιτήσεις για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα ΑμεΑ, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της πράξης. Η εξέταση του κριτηρίου γίνεται με βάση σχετικά στοιχεία/προβλέψεις της μελέτης, ενώ παράλληλα υποβάλλεται από το δυνητικό δικαιούχο, στο πλαίσιο της τυποποιημένης αίτησης στήριξης, <u>έκθεση τεκμηρίωσης</u> εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία. Για την εξέταση του κριτηρίου ληφθεί υπόψη ο σχετικός οδηγός του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την εξειδίκευση του κριτηρίου: «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» (συννημμένο του παρόντος οδηγού).</p>
31	ΑΟ2.119	<p>Εξετάζεται η συμβατότητα της προτεινόμενης πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων. (το κριτήριο δεν εξετάζεται στην υποδράση 19.2.6.1)</p> <p>Εφόσον η προτεινόμενη πράξη ενέχει στοιχεία κρατικών ενισχύσεων, εξετάζεται η συμβατότητά της με το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο. Για την εξέταση του κριτηρίου λαμβάνεται υπόψη ο σχετικός οδηγός του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την αρχική αξιολόγηση του κριτηρίου ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης στην πράξη (συννημμένο του παρόντος οδηγού).</p> <p>Όλες οι πράξεις θα εξετάζονται στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού. Για το λόγο αυτό κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι πρέπει να συμπληρώνουν τη λίστα ελέγχου ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με το συννημμένο υπόδειγμα του παρόντος οδηγού και να υποβάλλουν τα σχετικά στοιχεία (όπου απαιτείται από τη φύση του έργου) τα οποία διασφαλίζουν ότι η χρηματοδότηση του έργου δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές.</p> <p>Στις περιπτώσεις έργων πολιτισμού, απαιτείται και η συμπλήρωση του «ερωτηματολογίου ΚΕ έργων πολιτισμού ή σύγχρονου πολιτισμού», σύμφωνα με το συννημμένο υπόδειγμα του παρόντος οδηγού.</p>
32	ΑΟ2.122	<p>Εξετάζεται η βιωσιμότητα, λειτουργικότητα και αξιοποίηση της πράξης. (το κριτήριο δεν εξετάζεται στην υποδράση 19.2.6.1)</p> <p>Ο δυνητικός δικαιούχος θα πρέπει, στο πλαίσιο της τυποποιημένης αίτησης στήριξης, να περιγράψει τον τρόπο με τον οποίο τα παραδοτέα της πράξης θα αξιοποιηθούν (π.χ. σε περίπτωση πράξης υποδομών, όπου απαιτείται συντήρηση και λειτουργία, ο δυνητικός δικαιούχος θα πρέπει να αναφέρει την ύπαρξη σχετικών φορέων/δομών/μηχανισμών λειτουργίας και να υποβάλει τα απαραίτητα στοιχεία/τεκμήρια (π.χ. Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα λειτουργίας και συντήρησης της πράξης) ή να προβλέπει τις αναγκαίες ενέργειες με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συντήρηση και λειτουργία). Σημειώνεται ότι κατά την ολοκλήρωση της πράξης θα πρέπει να εξασφαλίζεται η λειτουργικότητά της.</p>
33	ΑΟ3.112	<p>Εξετάζεται αν ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης του έργου.</p>

A/A	ΚΩΔ. στο ΟΠΣΑΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ / ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
		Εξετάζονται τα στοιχεία του φορέα, το καταστατικό του, τυχόν κανονιστικές ή άλλες αποφάσεις που τεκμηριώνουν ότι ο υποψήφιος δικαιούχος έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης του έργου.
34	ΑΟ5.112	Εξετάζεται η ύπαρξη απόφασης αρμοδίων οργάνων για την υποβολή της αίτησης στήριξης Εξετάζεται η ύπαρξη απόφασης του αρμόδιου οργάνου του δυνητικού δικαιούχου για την υποβολή της αίτησης στήριξης (π.χ. απόφαση δημοτικού συμβουλίου Δήμου για την υποβολή της συγκεκριμένης αίτησης στήριξης).
35	ΑΟ6.111	Εξετάζεται αν το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της προτεινόμενης πράξης εμπίπτει στην οριζόμενη στην πρόσκληση περίοδο επιλεξιμότητας, καθώς και αν η πράξη δύναται να υλοποιηθεί εντός της περιόδου αυτής. Εξετάζεται αν το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της προτεινόμενης πράξης εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2014-2020 και της ειδικότερης επιλέξιμης περιόδου που ορίζεται στην πρόσκληση. Επίσης, εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη δύναται να υλοποιηθεί εντός της περιόδου αυτής. Το κριτήριο εξετάζεται λαμβάνοντας υπόψη το φυσικό αντικείμενο, τη μέθοδο υλοποίησης (αυτεπιστασία, ανάθεση κλπ), τους ενδεχόμενους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της πράξης (π.χ. αρχαιολογικά ευρήματα ή πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης, όπως κήρυξη απαλλοτριώσεων), το επίπεδο ωριμότητας της πράξης, τα χρονοδιαγράμματα συναφών πράξεων που έχουν υλοποιηθεί και άλλα διαθέσιμα εργαλεία. Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης περιλαμβάνεται στην τυποποιημένη αίτηση στήριξης.
36	ΑΟ7.111	Εξετάζεται η εμπρόθεσμη υποβολή συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών στοιχείων Στην περίπτωση που ζητήθηκε η υποβολή από τον δυνητικό δικαιούχο συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών στοιχείων (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο Ι, του παρόντος οδηγού), εξετάζεται αν αυτά υποβλήθηκαν (έντυπα και ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΑΑ) και εντός της καθορισμένης προθεσμίας, όπως αυτή ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση.

Η αίτηση στήριξης θα πρέπει να πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας, εκτός αυτών που δε δύναται να εφαρμοστούν (δεν σχετίζονται με την προτεινόμενη πράξη).

ΠΡΟΣΟΧΗ! Όσοι υποψήφιοι δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή όσοι δεν προσκομίσουν κάποιο ή όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη των εν λόγω κριτηρίων, **αποκλείονται** από την περαιτέρω διαδικασία.

3. Κριτήρια Επιλογής - Βαθμολόγησης Πράξεων - Οδηγίες για την εξέταση τους

Σύμφωνα με το κεφάλαιο Ι του παρόντος οδηγού, οι αιτήσεις βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής, τα οποία είναι ανά υποδράση τα εξής:

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)					ΜΟΡΙΟ ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
			Υποδράση 19.2.4.2	Υποδράση 19.2.4.3	Υποδράση 19.2.4.4	Υποδράση 19.2.4.5	Υποδράση 19.2.6.1	
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	10%	15%	10%	20%	100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά						50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά						0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	10%	15%	20%	15%	100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση						70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση						30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση						0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	10%	20%	0%	10%	0%	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης						0
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	10%	10%	10%	10%	10%	100
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$						60

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)					ΜΟΡΙΟ ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
			Υποδράση 19.2.4.2	Υποδράση 19.2.4.3	Υποδράση 19.2.4.4	Υποδράση 19.2.4.5	Υποδράση 19.2.6.1	
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30						30
		100*(αιτούμενο - εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30						0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	5%	5%	10%	5%	10%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου						50
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	20%	20%	0%	20%	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών						60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.						30
7	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	5%	5%	0%	5%	15%	100
8	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	10%	10%	0%	10%	0%	100
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%						0
9	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	5%	5%	5%	5%	100
		Όχι						0

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)					ΜΟΡΙΟ ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
			Υποδράση 19.2.4.2	Υποδράση 19.2.4.3	Υποδράση 19.2.4.4	Υποδράση 19.2.4.5	Υποδράση 19.2.6.1	
10	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται)	(βαθμολογείται ο λόγος διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων / το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής)	5%	5%	5%	5%	0%	100
11	Αναγκαιότητα της πράξης	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	10%	0%	0%	0%	0%	100
		Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα						0
12	Φύση/Αντικείμενο εκδήλωσης που συνδέεται με ιστορία και τοπικά δρώμενα	Πολιτιστικό γεγονός	0%	0%	20%	0%	0%	40
		Ιστορικό γεγονός						40
		Αθλητικό γεγονός						20
13	Επαναληψιμότητα εκδήλωσης στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου χρηματοδότησης	Διοργάνωση για 4 και άνω έτη	0%	0%	20%	0%	0%	100
		Διοργάνωση για 2 ή 3 έτη						50
		Διοργάνωση για 1 έτος						0
14	Περιοχές που έχουν υποστεί φυσικές καταστροφές	ΝΑΙ	0%	0%	0%	0%	15%	100
		ΟΧΙ						0
		ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	
Τιμή βάσης (ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο δικαιούχος): 30 Το ποσοστό βαρύτητας 0% σημαίνει ότι το κριτήριο δεν βαθμολογείται για τη συγκεκριμένη δράση.								

Ο τρόπος βαθμολόγησης των προτάσεων γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο Ι του παρόντος οδηγού, εφαρμόζοντας τα κριτήρια επιλογής πράξεων που περιγράφονται στον παραπάνω πίνακα.

Για τη βαθμολόγηση του κάθε κριτηρίου επιλογής εξετάζονται τα παρακάτω:

1. Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης

Εξετάζεται η πληρότητα και σαφήνεια της πρότασης ως προς:

- Την ανάλυση και περιγραφή του φυσικού αντικείμενου, όσον αφορά:
 - Στα βασικά τεχνικά, λειτουργικά και λοιπά χαρακτηριστικά,
 - στη μεθοδολογία υλοποίησης (επιλογή μεθοδολογίας και ανάλυση της υλοποίησης της πράξης ή των επιμέρους υποέργων αυτής, απαιτούμενες ενέργειες, χρονική αλληλουχία ενεργειών),
- την ανάλυση του οικονομικού αντικείμενου της προτεινόμενης πράξης, όσον αφορά

- στην πληρότητα του προτεινόμενου προϋπολογισμού (εξετάζεται εάν περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου/ παραδοτέων),
 - τη σαφήνεια των στοιχείων εκτίμησης του εύλογου κόστους των δαπανών κλπ
- iii. στην αποτύπωση των παραδοτέων της πράξης,
- iv. στην πληρότητα των απαιτούμενων δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν τα αναγραφόμενα στην Αίτηση Στήριξης και το Παράρτημα της.

2. Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)

Εξετάζεται η συσχέτιση των στόχων της πράξης και το ποσοστό εξυπηρέτησης των ειδικών και στρατηγικών στόχων του τοπικού προγράμματος. Η συσχέτιση με τους στόχους του τοπικού προγράμματος θα υπολογίζεται ποσοστιαία και θα βαθμολογείται ανάλογα.

3. Προτεραιότητες υποδράσης

Εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης, όπως αυτές περιγράφονται στο αναμορφωμένο εγκεκριμένο τοπικό πρόγραμμα ανά υποδράση.

4. Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους

Εξετάζεται ο αναλυτικός προϋπολογισμός του έργου και γίνονται οι σχετικές περικοπές, σύμφωνα με τα παρακάτω:

- i. αν ο προϋπολογισμός των δαπανών του έργου είναι σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό κεφάλαιο του παρόντος οδηγού, δηλαδή έχουν ληφθεί υπόψη οι τιμές μονάδος των κτιριακών εργασιών και το εύλογο κόστος και
- ii. αν οι προτεινόμενες δαπάνες συνάδουν με τη φύση, τους στόχους και τη λειτουργικότητα του επενδυτικού σχεδίου.

5. Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης

Εξετάζεται η αλληλουχία και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των εργασιών της πράξης, ως προς:

- i. το φυσικό αντικείμενο του έργου
- ii. την επιλεγμένη μέθοδος υλοποίησης (αυτεπιστασία, ανάθεση κλπ),
- iii. τους ενδεχόμενους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της πράξης π.χ. αρχαιολογικά ευρήματα ή πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης,
- iv. το επίπεδο ωριμότητας της πράξης
- v. τον ορθολογικό προσδιορισμό των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου (μελέτη, άδειες, εγκρίσεις, κατασκευή, προμήθεια κλπ)

Ως βάση μπορούν να χρησιμοποιηθούν χρονοδιαγράμματα συναφών πράξεων που έχουν υλοποιηθεί, με βάση την πρότερη εμπειρία της ΟΤΔ.

6. Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης

Εξετάζεται ο βαθμός ωριμότητας της πράξης από την άποψη της εξέλιξης των απαιτούμενων προπαρασκευαστικών ενεργειών ως προς:

- i. Την ύπαρξη σχετικών μελετών και των αντίστοιχων εγκρίσεων τους
- ii. Την ύπαρξη των αναγκαίων αδειών για την εκτέλεση του έργου
- iii. Την ύπαρξη τευχών δημοπράτησης και την ετοιμότητα για δημοπράτηση
- iv. Την ύπαρξη προβλημάτων που συνδέονται με την υλοποίηση της πράξης, όπως απαλλοτριώσεις, πρόσληψη ειδικών επιστημόνων για την εκτέλεση του έργου (αρχαιολόγο, δασολόγο κλπ) ή πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης,

Για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, η αξιολόγηση της ωριμότητας της προτεινόμενης πράξης μπορεί να διενεργείται ανά υποέργο και η συνολική ωριμότητα μίας πράξης αξιολογείται με βάση την ωριμότητα των υποέργων εκείνων που την επηρεάζουν περισσότερο.

7. Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών

Αξιολογείται η καινοτομία της προτεινόμενης πράξης ως προς:

- Την οργανωτική καινοτομία
- Την καινοτομία στο παραγόμενο προϊόν / υπηρεσία
- Την οργάνωση και λειτουργία του έργου

Για τη βαθμολόγηση του εν λόγω κριτηρίου θα λαμβάνεται υπόψη η τεκμηρίωση στο αντίστοιχο πεδίο του παραρτήματος της αίτησης στήριξης, σε συνδυασμό με τυχόν πιστοποιητικά προμηθευτών και έντυπα τεχνικών προδιαγραφών του προβλεπόμενου εξοπλισμού ή των υλικών κατασκευής, καθώς και βεβαιώσεις επίσημων ή συλλογικών φορέων (Πανεπιστήμια, Επιμελητήρια κλπ).

8. Προστασία περιβάλλοντος

Εξετάζεται το ποσοστό των προβλεπόμενων στην πράξη δαπανών, σχετικών με την προστασία περιβάλλοντος και τη συμβολή στον μετριασμό και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, όπως δαπάνες για εξοικονόμηση ενέργειας και ύδατος, χρήση ΑΠΕ, χρήση φιλοπεριβαλλοντικών υλικών στην κατασκευή του έργου κλπ. Συμπληρώνεται κατάλληλα ο σχετικός «πίνακας δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος» που περιλαμβάνεται στο υπόδειγμα του παραρτήματος της αίτησης στήριξης της παρούσας πρόσκλησης.

Για τη βαθμολόγηση των πράξεων ως προς τη συμβολή τους στο περιβάλλον δεν λαμβάνονται υπόψη ενέργειες που είναι υποχρεωτικές από την κείμενη νομοθεσία για τη κατασκευή και λειτουργία του συγκεκριμένου έργου.

9. Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)

Εξετάζεται ο βαθμός συνέργειας και συμπληρωματικότητας της προτεινόμενης πράξης με τη στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης (RIS3 Crete), ώστε να εξασφαλίζεται το μέγιστο δυνατό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα από την υλοποίησή της. Συμπληρώνεται κατάλληλα το σχετικό πεδίο στο υπόδειγμα του παραρτήματος της αίτησης στήριξης της παρούσας πρόσκλησης.

10. Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται)

Εξετάζεται ο βαθμός κάλυψης της ίδιας συμμετοχής, όπου απαιτείται, με βάση τα διαθέσιμα ίδια κεφάλαια του δικαιούχου (τραπεζικές καταθέσεις, ομόλογα κλπ).

11. Αναγκαιότητα πράξης

Εξετάζεται η ύπαρξη παρόμοιας υποδομής ή υπηρεσίας που να καλύπτει τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

12. Φύση/Αντικείμενο εκδήλωσης που συνδέεται με ιστορία και τοπικά δρώμενα

Εξετάζεται αν η φύση ή το αντικείμενο της εκδήλωσης αποτελεί πολιτιστικό, ιστορικό ή αθλητικό γεγονός (το κριτήριο αυτό εξετάζεται μόνο για την υποδράση 19.2.4.4).

13. Επαναληψιμότητα εκδήλωσης στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου χρηματοδότησης

Εξετάζεται η επαναληψιμότητα της εκδήλωσης στο πλαίσιο του σχεδίου χρηματοδότησης (το κριτήριο αυτό εξετάζεται μόνο για την υποδράση 19.2.4.4).

14. Περιοχές που έχουν υποστεί φυσικές καταστροφές

Εξετάζεται αν οι προτεινόμενες περιοχές έχουν υποστεί φυσικές καταστροφές (το κριτήριο αυτό εξετάζεται μόνο για την υποδράση 19.2.6.1).

Η ελάχιστη βαθμολογία που απαιτείται για να θεωρηθεί παραδεκτή η πρόταση είναι τα 30 μόρια.

4. Φάκελος Υποβολής / Απαιτούμενα Δικαιολογητικά

Όλα τα παρακάτω στοιχεία - δικαιολογητικά επισυνάπτονται στο φυσικό φάκελο που υποβάλλεται στην ΟΤΔ. Στο ΟΠΣΑΑ υποβάλλονται ηλεκτρονικά (σε μορφή pdf), μόνο όσα έχουν την ένδειξη «ΝΑΙ» στη σχετική στήλη του παρακάτω πίνακα.

A/A	Στοιχεία υποβολής φακέλου και λοιπά στοιχεία πρότασης	Επισύναψη στο ΟΠΣΑΑ	✓
1	Στο φυσικό φάκελο που υποβάλλεται στην ΟΤΔ, εκτυπώνεται και επισυνάπτεται η ηλεκτρονική αίτηση στήριξης που έχει υποβληθεί στο ΟΠΣΑΑ.	ΝΑΙ	
2	Αίτηση στήριξης , σωστά συμπληρωμένη σύμφωνα με το υπόδειγμα και εμπρόθεσμη. Στην αίτηση θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να δηλώνεται η παραγωγή ή μη παραγωγή εσόδων μετά την ολοκλήρωση της πράξης ή κατά τη διάρκεια υλοποίησής της.	ΝΑΙ	
3	Παράρτημα αίτησης στήριξης , σύμφωνα με το υπόδειγμα της παρούσας πρόσκλησης	ΟΧΙ	
4	Αναλυτικός προϋπολογισμός έργου: α) Έργα που δεν εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις: Αναλυτικός προϋπολογισμός προτεινόμενης πράξης, σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος της αίτησης στήριξης της παρούσας πρόσκλησης, καθώς και αναλυτικές προμετρήσεις για τα έργα υποδομών, υπογεγραμμένες από μηχανικό. Επιπλέον υποβάλλονται στοιχεία τεκμηρίωσης κόστους εργασιών, εφόσον απαιτείται. β) Έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις: Εγκεκριμένα τεύχη δημοπράτησης της πράξης. Εφόσον δεν υποβληθούν τεύχη δημοπράτησης, υποβάλλεται αναλυτικός προϋπολογισμός δημοσίου έργου, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, καθώς και αναλυτικές προμετρήσεις για τα έργα υποδομών, θεωρημένες από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία. Στις περιπτώσεις που οι οριστικές μελέτες και τα τεύχη δημοπράτησης, δεν υποβληθούν με την αίτηση στήριξης, τότε θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εντός εξαμήνου από την Απόφαση Ένταξης του έργου, ενώ δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του προϋπολογισμού της προτεινόμενης πράξης που περιλήφθηκε στην αίτηση στήριξης. Σε αντίθετη περίπτωση ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης.	ΟΧΙ	
5	Πίνακας δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος , σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα του παραρτήματος της αίτησης του παρόντος οδηγού.	ΟΧΙ	
6	Αναλυτικό χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης προτεινόμενης πράξης, σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος της αίτησης στήριξης του παρόντος οδηγού.	ΟΧΙ	
7	Πίνακας αποτύπωσης αναγκαίων τεχνικών υποστηρικτικών μελετών και της ωρίμανσης της πράξης (σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα του παρόντος οδηγού).	ΝΑΙ	
8	Υποβάλλονται όλες οι υπάρχουσες μελέτες όπως αναγράφονται στον πίνακα αποτύπωσης αναγκαίων τεχνικών υποστηρικτικών μελετών και της ωρίμανσης της πράξης.	ΟΧΙ	
9	Υποβάλλονται όλες οι εγκριτικές αποφάσεις των μελετών όπως αναγράφονται στον πίνακα αποτύπωσης αναγκαίων τεχνικών υποστηρικτικών μελετών και της ωρίμανσης της πράξης.	ΝΑΙ	
10	Πίνακας αποτύπωσης αδειών και εγκρίσεων της πράξης και του βαθμού προόδου αυτών (σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα του παρόντος οδηγού).	ΝΑΙ	

11	Υποβάλλονται όλες οι άδειες και εγκρίσεις, όπως αναγράφονται στον πίνακα αποτύπωσης αδειών και εγκρίσεων της πράξης και του βαθμού προόδου αυτών.	ΝΑΙ	
12	Αρχιτεκτονικά σχέδια: • Τοπογραφικό διάγραμμα και διάγραμμα κάλυψης (κλίμακα 1:200) υπογεγραμμένα από μηχανικό. • Σχέδια (όσα κατά περίπτωση απαιτούνται) υπογεγραμμένα από μηχανικό: κατόψεις, όψεις, τομές, από τα οποία πρέπει να προκύπτει η προσβασιμότητα ΑΜΕΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό παράρτημα του παρόντος οδηγού. Στις περιπτώσεις που στο έργο περιλαμβάνεται η προμήθεια εξοπλισμού, στις κατόψεις θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται η διάταξη του εξοπλισμού στο χώρο.	ΟΧΙ	
13	Ορθοφωτοχάρτης με αποτύπωση παρέμβασης και ορίων εντός σχεδίου περιοχών	ΟΧΙ	
14	Φωτογραφικό υλικό της θέσης που θα υλοποιηθεί η πράξη – αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης	ΝΑΙ	
15	Δικαιολογητικά που αποδεικνύουν το εύλογο κόστος των δαπανών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό κεφάλαιο του παρόντος οδηγού (πλην των δαπανών που αναφέρονται σε έργα που υλοποιούνται με δημόσιες συμβάσεις).	ΟΧΙ	
16	Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τον καινοτόμο χαρακτήρα της πρότασης: Υποβάλλονται τυχόν πιστοποιητικά προμηθευτών και έντυπα τεχνικών προδιαγραφών του προβλεπόμενου εξοπλισμού ή των υλικών, καθώς και σχετικές βεβαιώσεις επίσημων ή συλλογικών φορέων (Πανεπιστήμια, Επιμελητήρια κλπ) ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο τεκμηριώνει τον καινοτόμο χαρακτήρα του έργου.	ΟΧΙ	
17	Απόφαση του δυνητικού δικαιούχου για την καταβολή της ίδιας συμμετοχής του έργου, καθώς και των τυχόν μη επιλέξιμων δαπανών, εφόσον απαιτείται.	ΟΧΙ	
Β	Συμπληρωματικά στοιχεία τεκμηρίωσης της πρότασης		
18	Απόσπασμα επιχειρησιακού προγράμματος ΟΤΑ ή εισήγηση Υπηρεσίας και απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου, στο οποίο θα πρέπει να προβλέπεται η προτεινόμενη παρέμβαση.	ΟΧΙ	
19	Βεβαίωση του δικαιούχου ότι τηρείται φάκελος δημόσιας σύμβασης για την προτεινόμενη πράξη και συμπεριλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 45 του Ν. 4412/2016 (βλ παράρτημα παρόντος οδηγού), μόνο για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις.	ΟΧΙ	
20	Μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης ή ανάδειξης του οικισμού ή τμήματος αυτού, μόνο στις περιπτώσεις έργων ανάπλασης οικισμού (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό παράρτημα του παρόντος οδηγού).	ΟΧΙ	
21	Βεβαίωση δικαιούχου για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη μετακίνησης ή μεταφοράς τους (για τις περιπτώσεις ανάπλασης οικισμών)	ΝΑΙ	
22	Καταστατικό ή σχετική νομοθεσία, ή σχετικό κανονιστικό πλαίσιο θάσει των οποίων ο φορέας λειτουργίας , όπως περιγράφεται στο παράρτημα της αίτησης στήριξης, έχει τη δυνατότητα λειτουργίας και συντήρησης του έργου.	ΟΧΙ	
Γ	Στοιχεία υποψήφιου δικαιούχου		
23	Απόφαση αρμοδίου οργάνου για τον ορισμό του νόμιμου εκπροσώπου του δικαιούχου.	ΝΑΙ	
24	Αστυνομική ταυτότητα νόμιμου εκπροσώπου του δικαιούχου	ΝΑΙ	
25	Αντίγραφο καταστατικού του νομικού προσώπου και τροποποιήσεις αυτού ή κωδικοποιημένο καταστατικό ή κανονιστικές αποφάσεις που τεκμηριώνουν την αρμοδιότητα του δυνητικού δικαιούχου για την εκτέλεση της πράξης.	ΟΧΙ	

26	Απόφαση αρμοδίου οργάνου του δυνητικού δικαιούχου για την υποβολή της αίτησης στήριξης.	ΝΑΙ	
27	Βεβαίωση έναρξης εργασιών (μη φυσικού προσώπου) από την ΑΑΔΕ, από την οποία να προκύπτει και το καθεστώς ΦΠΑ.	ΝΑΙ	
Δ	Αποδεικτικά στοιχεία κατοχής ή χρήσης του ακινήτου στο οποίο θα υλοποιηθεί η επένδυση		
28	Αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου ή μίσθωσης/παραχώρησης ή προσύμφωνο: α) τουλάχιστον για 15 έτη από τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, σε περίπτωση πράξεων που περιλαμβάνουν <u>υποδομές</u> επί του γηπέδου ή του αγροτεμαχίου στο οποίο πραγματοποιούνται οι επενδύσεις και β) τουλάχιστον για εννιά (9) έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, σε περίπτωση <u>εκσυγχρονισμού</u> , χωρίς επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή/και υλοποίησης μικρών βοηθητικών κτισμάτων εντός του οικοπέδου. Κατά την υποβολή φακέλου συμμετοχής, στο πλαίσιο της αίτησης στήριξης, γίνονται δεκτά <u>προσύμφωνα</u> μίσθωσης/παραχώρησης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου, ενώ τα συμφωνητικά θα πρέπει να προσκομίζονται πριν την έκδοση της απόφασης ένταξης της πράξης.	ΟΧΙ	
29	Πιστοποιητικά βαρών και μη διεκδικήσεων από τα οποία προκύπτει ότι το ακίνητο στο οποίο θα υλοποιηθεί η επένδυση είναι ελεύθερο βαρών (προσημείωση υποθήκης ή υποθήκη) και δεν εκκρεμούν διεκδικήσεις τρίτων επ' αυτού. Κατ' εξαίρεση, στις ακόλουθες περιπτώσεις είναι δυνατή η ύπαρξη εγγεγραμμένων βαρών όταν: α. η επενδυτική πρόταση αφορά στην τοποθέτηση εξοπλισμού ή ήπιες ενέργειες που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο, β. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε για την αντιμετώπιση φυσικής καταστροφής από την οποία επλήγη η επιχείρηση, γ. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου για την υλοποίηση της πρότασης. δ. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου για την ίδια φύση επένδυσης.	ΟΧΙ	
30	Βεβαίωση δημάρχου , συνοδευόμενη από σκαρίφημα υπογεγραμμένο από την αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου, που θα βεβαιώνει τους κοινόχρηστους χώρους στους οποίους γίνεται παρέμβαση (μόνο στις περιπτώσεις ανάπτυξης οικισμών).	ΟΧΙ	
31	Προγραμματική σύμβαση με την αρμόδια υπηρεσία (σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία), για τις περιπτώσεις πράξεων που αφορούν σε παρεμβάσεις εντός δασικής έκτασης.	ΟΧΙ	
32	Για τις περιπτώσεις που στην αίτηση περιλαμβάνεται η απόκτηση των απαραίτητων για την πράξη εδαφικών εκτάσεων , πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι <u>και προσκομίζονται τα αντίστοιχα δικαιολογητικά</u> : (1) Η αξία της εδαφικής έκτασης πιστοποιείται από ανεξάρτητο ειδικευμένο εμπειρογνώμονα ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα που βεβαιώνει ότι η τιμή αγοράς δεν υπερβαίνει την εμπορική αξία της εδαφικής έκτασης και την αντικειμενική αξία για τις περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού. (2) Η έκταση δεν ανήκει στο δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.	ΟΧΙ	

	<p>(3) Η επιλέξιμη, για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ, δαπάνη για αγορά μη οικοδομημένης και οικοδομημένης γης δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη.</p> <p>Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15%. Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, το όριο μπορεί να αυξηθεί υπερβαίνοντας τα αντίστοιχα προαναφερθέντα ποσοστά, για πράξεις που αφορούν διατήρηση του περιβάλλοντος.</p> <p>Σε περίπτωση απαλλοτριώσεων, εφαρμόζονται οι όροι που αναφέρονται στα ανωτέρω σημεία (1), (2) και (3). Ως δαπάνη αγοράς νοείται η τιμή της αναγκαστικής απαλλοτριώσης, η οποία καθορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια.</p>		
Ε	Κανονιστικά Στοιχεία πράξης		
33	Πίνακας συμμόρφωσης της προτεινόμενης πράξης με τις κατευθύνσεις της αριθμ. 152950/23-10-2015 ΚΥΑ για την έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του ΠΑΑ 2014-2020, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα του παρόντος οδηγού.	ΝΑΙ	
34	Πίνακες υπολογισμού καθαρών εσόδων σύμφωνα με τις οδηγίες και το σχετικό υπόδειγμα της παρούσας πρόσκλησης.	ΝΑΙ	
35	<p>Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης υποβάλλονται:</p> <p>α) Λίστα ελέγχου ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης (σύμφωνα με το υπόδειγμα του παρόντος οδηγού) και</p> <p>β) Ερωτηματολόγιο ελέγχου κρατικών ενισχύσεων έργων πολιτισμού ή σύγχρονου πολιτισμού (εφόσον απαιτείται) (σύμφωνα με τα υποδείγματα ερωτηματολογίων του παρόντος οδηγού).</p> <p>Τα υποβάλλοντα στοιχεία πρέπει να διασφαλίζουν ότι η χρηματοδότηση του έργου δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές [στην περίπτωση που μια πράξη εξετάζεται στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής, σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)]</p>	ΝΑΙ	
36	<p>Για δράσεις που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), υποβάλλονται τα εξής στοιχεία:</p> <p><u>Εθνική νομοθεσία</u> βάσει της οποίας καταδεικνύεται ότι οι εν λόγω υποδομές αποτελούν «φυσικό μονοπώλιο», καθώς έχει ανατεθεί μόνο στους εν λόγω φορείς η αρμοδιότητα κατασκευής των σχετικών έργων.</p> <p>Η προσκόμιση της εθνικής νομοθεσίας πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις της ως άνω αναφερόμενης Ανακοίνωσης περί απουσίας άμεσου ανταγωνισμού για τις συγκεκριμένες υποδομές και περί αμελητέας ιδιωτικής χρηματοδότησης στον τομέα των υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων.</p> <p>Όσον αφορά στην προϋπόθεση περί υποδομής που δεν είναι σχεδιασμένη να ευνοεί επιλεκτικά μια συγκεκριμένη επιχείρηση ή κλάδο αλλά παρέχει οφέλη για την κοινωνία στο σύνολό της, είναι αναγκαίο από τις αιτήσεις χρηματοδότησης και τα συνοδευτικά έγγραφα να διασφαλίζεται ότι τα προς ένταξη έργα <u>εξυπηρετούν μια γεωγραφική περιοχή</u> στο σύνολό της, προκειμένου να παρέχονται οφέλη για το σύνολο της κοινωνίας και να διασφαλίζεται η αποτροπή της εύνοιας συγκεκριμένης επιχείρησης ή κλάδου δραστηριότητας.</p>	ΟΧΙ	
ΣΤ	Διαχειριστική ικανότητα δυνητικού δικαιούχου (τεχνική επάρκεια)		

37	Αποδεικτικά διαχειριστικής ικανότητας δυνητικού δικαιούχου (σε περίπτωση έργου που υλοποιείται από δημόσιο φορέα), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο υπόδειγμα και τις οδηγίες συμπλήρωσης του παρόντος οδηγού.	ΝΑΙ	
----	---	-----	--

Σημείωση:

Όσα εκ των δικαιολογητικών προσκομίζονται σε αντίγραφα πρέπει να είναι ευκρινή και ευανάγνωστα. Σε περίπτωση που κριθεί σκόπιμο δύναται αυτά να ζητηθούν από το φορέα αρμοδίως επικυρωμένα ή πρωτότυπα.

5. Πίνακας Τιμών Μονάδας κτιριακών εργασιών για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων (εκτός δημοσίων συμβάσεων)

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΥ	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ				
EY.01	Ισοπεδώσεις-Διαμορφώσεις	μ3	2,30	4,70	
EY.02	Σύνδεση με δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας	ΚΑ			Σύμφωνα με το τιμολόγιο του παρόχου. Η πρόσβαση στο δίκτυο τιμολογείται ως σωληνώσεις ή καλωδιώσεις
EY.03	Σύνδεση με δίκτυο τηλεφωνίας	ΚΑ			
EY.04	Σύνδεση με δίκτυο ύδρευσης	ΚΑ			
EY.05	Σύνδεση με δίκτυο αποχέτευσης	ΚΑ			
EY.06	Σωληνώσεις για σύνδεση με δίκτυο ύδρευσης	μμ	12,00	15,00	
EY.07	Σωληνώσεις για σύνδεση με δίκτυο αποχέτευσης	μμ	50,00	60,00	
EY.08	Άλλο				
ΕΠ	ΕΡΓΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ				
ΕΠ.01	Περίφραξη με συρματοπλέγμα και πασάλους κάθε 2-2,5 μ, ύψους 1,5-2,5μ	μ	12,00	16,00	
ΕΠ.02	Περίφραξη με σενάζ 20 εκατοστά, πασάλους και πλέγμα	μ	35,00	50,00	
ΕΠ.03	Περίφραξη συμπαγής με πλέγμα (1,00 μ beton)	μ	70,00	85,00	
ΕΠ.04	Εσωτερική οδοποιία	μ2	10,00	15,00	
ΕΠ.05	Αίθριος (αύλειος) χώρος	μ2	6,00	30,00	Ανάλογα με το είδος και την ποιότητα του υλικού, συμπεριλαμβάνει την προεργασία και την τελική επίστρωση
ΕΠ.06	Χώρος πρασίνου	μ2			Ανάλογα με το είδος και την ποσότητα των φυτών
ΕΠ.07	Άλλο				
1	ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ				
1.01	Γενικές εκσκαφές γαιώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (με μηχανικά μέσα)	μ3	3,50	4,50	
1.02	Γενικές εκσκαφές ημιβραχώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (με μηχανικά μέσα)	μ3	4,50	6,00	
1.03	Γενικές εκσκαφές βραχώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (με μηχανικά μέσα)	μ3	17,00	27,00	
1.04	Γενικές εκσκαφές γαιώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (χωρίς μηχανικά μέσα)	μ3	18,00	24,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1.05	Γενικές εκσκαφές ημιβραχώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (χωρίς μηχανικά μέσα)	μ3	22,00	28,00	
1.06	Γενικές εκσκαφές βραχώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (χωρίς μηχανικά μέσα)	μ3	30,00	40,00	
1.07	Επιχώσεις με προϊόντα εκσκαφής (με μηχανικά μέσα, για οικοδομικά έργα)	μ3	3,00	5,00	
1.08	Επιχώσεις μικρής κλίμακας χωρίς μηχανικά μέσα	μ3	12,00	15,00	
1.09	Ειδικές επιχώσεις (σκύρα, 3Α κ.λπ.)	μ3	18,00	24,00	
1.10	Άλλο				
2	ΚΑΘΑΙΡΕΣΕΙΣ				
2.01	Καθαίρεση ξύλινων ή μεταλλικών στεγών οποιουδήποτε τύπου (περιλαμβανομένων των επικαλύψεων από οποιοδήποτε υλικό) με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	12,00	15,00	
2.02	Καθαίρεση πλινθοδομής οποιουδήποτε τύπου, επιχρισμένης ή μη, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	17,00	35,00	
2.03	Καθαίρεση λιθοδομής οποιουδήποτε τύπου, επιχρισμένης ή μη, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ3	27,00	35,00	
2.04	Καθαίρεσεις άοπλου σκυροδέματος μεμονωμένες, με αδιατάρακτες κοπές κτλ, μέχρι 1.00 m3 ανά θέση	μ3	190,00	200,00	
2.05	Καθαίρεσεις οπλισμένου σκυροδέματος με αδιατάρακτη κοπή, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ Χ εκ.	4,00	5,00	μέτρο μήκους Χ εκατοστό βάθους κοπής
2.06	Καθαίρεσεις άοπλου σκυροδέματος γενικές, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ3	30,00	50	
2.07	Καθαίρεσεις οπλισμένου σκυροδέματος γενικές, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ3	45,00	80	
2.08	Καθαίρεση επιχρισμάτων, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	4,00	7,00	
2.09	Καθαίρεση πλινθόκτιστων τοίχων για τη διαμόρφωση θυρών ή παραθύρων, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	30,00	40,00	
2.10	Καθαίρεση λιθόκτιστων τοίχων για τη διαμόρφωση θυρών ή παραθύρων, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	65,00	85,00	
2.11	Καθαίρεση κουφωμάτων (ξύλινων, σιδηρών, αλουμινίου κτλ.) χωρίς προσοχή για την διατήρηση των κουφωμάτων, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	8,00	10,00	
2.12	Καθαίρεση πλακιδίων τοίχου, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	4,00	5,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
2.13	Καθαίρεση δαπέδων από πλακίδια κεραμικά ή πορσελάνης, μαρμάρινων δαπέδων, δαπέδων από τσιμεντοκονία κτλ. με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	4,00	5,00	
2.14	Άλλο				
3	ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΑ				
3.01	Σκυρόδεμα καθαριότητας - εξισωτικές στρώσεις - στρώσεις κλίσεων κτλ. από σκυρόδεμα C12/15	μ3	80,00	95,00	
3.02	Άοπλο ή ελαφρά οπλισμένο σκυρόδεμα δαπέδων επί εδάφους, πεζοδρομίων κτλ. κατηγορίας μέχρι C20/25	μ3	110,00	140,00	
3.03	Οπλισμένο σκυρόδεμα	μ3	220,00	265,00	Η τιμή διαμορφώνεται από την κατηγορία Σκυροδέματος (π.χ. C20/25 ή C30/37), το είδος του σκυροδετούμενου στοιχείου (θεμελίωση, πλάκα, κατακόρυφα ή οριζόντια στοιχεία, φέρων οργανισμός ή διαμορφώσεις), τον λόγο "βάρος σιδήρου/κυβικό μέτρο σκυροδέματος" και την προσβασιμότητα στο έργο. Συμπεριλαμβάνονται στην τιμή όλα τα πρόσθετα σκυροδέματος (υπερρευστοποιητής, επιβραδυντής)
3.04	Μανδύας χυτού σκυροδέματος	μ3	280,00	350,00	
3.05	Μανδύας ή ενίσχυση τοιχοποιίας με εκτοξευόμενο σκυρόδεμα	μ3	350,00	500,00	
3.06	Οπλισμένο σκυρόδεμα C20/25 σε ανακαινίσεις - επισκευές - επεμβάσεις γενικά σε παραδοσιακά κτίρια	μ3	325,00	355,00	
3.07	Ελαφρομετόν	μ3	70,00	80,00	
3.08	Επιφάνειες εμφανούς σκυροδέματος	μ2	18,00	22,00	
3.09	Προσαύξηση τιμής όταν η συνολική χρησιμοποιούμενη ποσότητα σκυροδέματος σε όλο το έργο δεν υπερβαίνει τα 30 m3	μ3	27,00	42,00	
3.10	Κατασκευή ασφάλτου σε περιβάλλοντα χώρο, χώρους κυκλοφορίας κτλ. (περιλαμβάνεται η βάση και η υπόβαση από κατάλληλα συμπυκνωμένα αδρανή υλικά, η προεπάλειψη κτλ)	μ2	12,00	20,00	
3.11	Ενέματα	λίτρο	2,00	3,00	
3.12	Ελκυστήρες περισφίγξης με τα ειδικά τεμάχια	μ.μ.	200,00	300,00	Ανάλογα με την ποιότητα του χάλυβα
3.13	Ενίσχυση με ανθρακονήματα	μ.μ.	40,00	60,00	Ανάλογα με την ποιότητα των ανθρακονημάτων και το πλάτος του φύλλου
3.14	Άλλο				
4	ΤΟΙΧΟΠΟΙΪΣ				
4.01	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με αργούς λίθους χωρίς ορατή όψη	μ3	70,00	100,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.02	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με αργούς λίθους με μία ορατή όψη	μ3	90,00	130,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.03	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με αργούς λίθους με δύο ορατές όψεις	μ3	100,00	150,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4.04	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με λαξευτούς λίθους μίας ορατής όψης	μ3	110,00	180,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.05	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με λαξευτούς λίθους δύο ορατών όψεων	μ3	130,00	220,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.06	Οπτοπλινθοδομές δρομικές	μ2	12,00	15,00	
4.07	Οπτοπλινθοδομές διπλές δρομικές ή μπατικές	μ2	18,00	26,00	
4.08	Οπτοπλινθοδομές πάχους από 20εκ. και άνω	μ2	32,00	47,00	Ανάλογα με το πάχος της τοιχοποιίας
4.09	Τσιμεντολιθοδομές - κισσηρολιθοδομές μεγάλου πάχους (15-25cm)	μ2	17,00	20,00	
4.10	Τοιχοποιία με στοιχεία ελαφροσκυροδέματος (τύπου YTONG, ABLOCK κτλ.) πάχους 15-25 cm	μ2	25,00	42,00	
4.11	Σενάζ τοιχοποιίας μονό οπλισμένο (πλάτος έως 15 cm)	μ.μ.	7,00	15,00	
4.12	Σενάζ τοιχοποιίας διπλό οπλισμένο (πλάτος έως 25 cm)	μ.μ.	10,00	20,00	
4.13	Σενάζ τοιχοποιίας μεγάλου πλάτους οπλισμένο (πλάτος έως 50 cm)	μ.μ.	21,00	29,00	
4.14	Άλλο				
5	ΓΥΨΟΣΑΝΙΔΕΣ ΤΟΙΧΩΝ, ΟΡΟΦΩΝ και ΨΕΥΔΟΡΟΦΩΝ				
5.01	Τοίχοι γυψοσανίδων απλοί (δύο όψεις με ενδιάμεσο ελαφρύ σκελετό, στηρίγματα κτλ.)	μ2	26,00	30,00	Επιφάνειες έτοιμες προς βαφή
5.02	Τοίχοι τσιμεντοσανίδων απλοί (δύο όψεις με ενδιάμεσο ελαφρύ σκελετό, στηρίγματα κτλ.)	μ2	45,00	60,00	
5.03	Κατασκευή ψευδοροφής από γυψοσανίδα	μ2	25,00	35,00	
5.04	Κατασκευή ψευδοροφής από τσιμεντοσανίδα	μ2	40,00	50,00	
5.05	Επενδύσεις τοίχων με γυψοσανίδα	μ2	14,00	20,00	
5.06	Επενδύσεις τοίχων με τσιμεντοσανίδα	μ2	32,00	37,00	
5.07	Άλλο				
6	ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ				
6.01	Συνήθη επιχρίσματα με ασβεστοτσιμεντοκονιάματα τριπτά, τριών ή τεσσάρων στρώσεων	μ2	10,00	14,00	
6.02	Ασβεστοτσιμεντοκονιάματα με τελείωμα σαγρέ	μ2	10,00	13,00	
6.03	Ασβεστοτσιμεντοκονιάματα με τελείωμα αρτιφισιέλ	μ2	17,00	25,00	
6.04	Επιχρίσματα χωριάτικου τύπου	μ2	9,00	13,00	
6.05	Μεταλλικά ή πλαστικά πλέγματα για επιχρίσματα	μ2	2,00	3,00	Διχτάκι
6.06	Αρμολογήματα ακατέργαστων όψεων λιθοδομών	μ2	17,00	25,00	
6.07	Άλλο				
7	ΜΟΝΩΣΕΙΣ - ΣΤΕΓΑΝΩΣΕΙΣ				
7.01	Θερμομόνωση - υγραμόνωση δώματος	μ2	32,00	40,00	
7.02	Θερμομόνωση-υγραμόνωση βεραντών	μ2	25,00	35,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
7.03	Θερμομονωτική στρώση οποιουδήποτε τύπου και πάχους σε τοιχοποιία ή δομικό στοιχείο σκυροδέματος ή σε πλάκα οροφής ή σε ξύλινη στέγη, τοποθετημένη στο ενδιάμεσο κενό τοιχοποιίας ή επί της μίας πλευράς με στηρίγματα)	μ2	5,00	8,00	Οι τιμές είναι ενδεικτικές και μπορεί να διαφοροποιηθούν ανάλογα με τα υλικά που χρησιμοποιούνται.
7.04	Περιμετρική μόνωση τύπου κελύφους	μ2	35,00	50,00	
7.05	Επάλειψη επιφανειών με εποξειδικά υλικά κατάλληλα για πόσιμο νερό	μ2	4,00	5,00	
7.06	Αδιαβροχοποίηση επιφανειών (π.χ. με σιλοξανικά υλικά)	μ2	10,00	15,00	
7.07	Άλλο				
8	ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ				
8.01	Επικράμωση πλάκας σκυροδέματος (κολυμβητά)	μ2	35,00	55,00	Ανάλογα τον τύπο (γαλλικά, γερμανικά, ρωμαϊκά, βυζαντινά κ.λπ.)
8.02	Ξύλινη στέγη με κεραμίδια εδραζόμενη σε πλάκα σκυροδέματος (με ή χωρίς προεξοχές - φουρούσια)	μ2	70,00	100,00	Σε όλες τις τιμές των επικαλύψεων περιλαμβάνονται τα όποια απαιτούμενα ειδικά τεμάχια, απολήξεις, αντιμυκητιακή - αντιδιαβρωτική προστασία (για ξύλινα-μεταλλικά στοιχεία) και το βερνίκωμα-λουστράρισμα. Για τις αυτοφερόμενες ξύλινες στέγες περιλαμβάνεται και το εσωτερικό τελείωμα από ραμποτέ ξυλεία ή άλλο υλικό, ή η κατασκευή ψευδοροφής. Περιλαμβάνεται επίσης η πλήρης θερμομόνωση και υγρομόνωση της κατασκευής.
8.03	Ξύλινη στέγη αυτοφερόμενη με δοκούς ή ζευκτά (δικτυώματα - ψαλίδια) με επικάλυψη κεραμίδια - εσωτερική όψη εμφανούς κατασκευής με ραμποτέ ή με ψευδοροφή κτλ	μ2	140,00	150,00	
8.04	Σιδερένια στέγη απλού τύπου από ολόσωμους δοκούς ή συνήθη δικτυώματα με επικάλυψη από αυλακωτή λαμαρίνα	μ2	40,00	50,00	
8.05	Σιδερένια στέγη απλού τύπου από ολόσωμους δοκούς ή συνήθη δικτυώματα με επικάλυψη από πάνελ δύο στρώσεων λαμαρίνας με ενδιάμεση στρώση μόνωσης (πολυουρεθάνη ή πολυστερίνη ή άλλο υλικό)	μ2	60,00	70,00	
8.06	Επικάλυψη υπάρχουσας στέγης οποιουδήποτε τύπου με αυλακωτή λαμαρίνα	μ2	15,00	18,00	
8.07	Επικάλυψη υπάρχουσας στέγης οποιουδήποτε τύπου με πάνελ δύο στρώσεων λαμαρίνας με ενδιάμεση στρώση μόνωσης (πολυουρεθάνη ή πολυστερίνη ή άλλο υλικό)	μ2	35,00	40,00	
8.08	Πλαγιοκάλυψη (ή αντικατάσταση πλαγιοκάλυψης) υπάρχουσας κατασκευής οποιουδήποτε τύπου με αυλακωτή λαμαρίνα	μ2	12,00	16,00	
8.09	Πλαγιοκάλυψη (ή αντικατάσταση πλαγιοκάλυψης) υπάρχουσας κατασκευής οποιουδήποτε τύπου με πάνελ δύο στρώσεων λαμαρίνας με ενδιάμεση στρώση μόνωσης (πολυουρεθάνη ή πολυστερίνη ή άλλο υλικό)	μ2	30,00	35,00	
8.10	Επικάλυψη στέγης με χαλκό	μ2	270,00	300,00	
8.11	Επικάλυψη στέγης με ψευδάργυρο	μ2	250,00	280,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
8.12	Επικάλυψη στέγης με ασφαλτόπανο και ψηφίδα	μ2	70,00	90,00	Ανάλογα το βάρος/ μ2 του ασφαλτόπανου
8.13	Ξύλινη πέργκολα	μ2	80,00	120,00	Ανάλογα με το είδος του ξύλου, την επικάλυψη και τις διαστάσεις των στοιχείων
8.14	Άλλο				
9	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΙΧΩΝ				
9.01	Με πλακίδια πορσελάνης	μ2	25,00	40,00	
9.02	Με διακοσμητικά τούβλα	μ2	40,00	50,00	
9.03	Με λίθινες πλάκες	μ2	45,00	55,00	
9.04	Με πλάκες μαρμάρου	μ2	70,00	100,00	
9.05	Άλλο	μ2			
10	ΕΠΙΣΤΡΩΣΕΙΣ ΔΑΠΕΔΩΝ				
10.01	Κατώφλια, ποδιές παραθύρων, επίστρωση στηθαίων, μπαλκονιών, κτλ με μάρμαρο πλάτους έως 25 cm	μ.μ.	25,00	30,00	
10.02	Κατώφλια, ποδιές παραθύρων, επίστρωση στηθαίων, μπαλκονιών, κτλ με μάρμαρο πλάτους 26 έως 50 cm	μ.μ.	40,00	48,00	
10.03	Μαρμαροεπένδυση βαθμίδας κλίμακος (ρίχτι και πάτημα) οποιουδήποτε πλάτους και ύψους	μ.μ.	75,00	100,00	
10.04	Μαρμαροεπένδυση πάγκων εργασίας, κουζίνας κτλ	μ.μ.	90,00	160,00	
10.05	Επενδύσεις πάγκων εργασίας, κουζίνας, λουτρών κτλ με γρανίτη	μ2	200,00	250,00	
10.06	Εξισωτική-εξωμαλυντική τσιμεντοκονία για δάπεδα	μ2	5,00	7,00	
10.07	Βιομηχανικό δάπεδο (περιλαμβάνεται η τυχόν απαιτούμενη επιπλέον διάστρωση σκυροδέματος)	μ2	15,00	20,00	
10.08	Βιομηχανικό δάπεδο (χωρίς διάστρωση σκυροδέματος)	μ2	6,00	8,00	
10.09	Βιομηχανικό δάπεδο με εποξειδική ρητίνη	μ2	35,00	50,00	
10.10	Πατητή τσιμεντοκονία	μ2	30,00	40,00	
10.11	Με τσιμεντόπλακες	μ2	18,00	23,00	
10.12	Με λίθινες πλάκες (Καρύστου, κ.λπ.)	μ2	35,00	45,00	
10.13	Με πλάκες μαρμάρου	μ2	75,00	100,00	
10.14	Με πλακίδια κεραμικά ή πορσελάνης	μ2	30,00	40,00	
10.15	Με λωρίδες αφρικανικής ξυλείας	μ2	55,00	75,00	
10.16	Με λωρίδες δρυός	μ2	80,00	100,00	
10.17	Με laminate	μ2	18,00	28,00	
10.18	Με μοκέτα	μ2	15,00	20,00	
10.19	Περιθώρια (σοβατεπί) από μάρμαρο	μ.μ.	8,00	12,00	
10.20	Περιθώρια (σοβατεπί) κεραμικών πλακιδίων	μ.μ.	4,00	6,00	
10.21	Περιθώρια (σοβατεπί) ξύλινων δαπέδων	μ.μ.	5,00	7,00	
10.22	Άλλο				
11	ΠΛΗΡΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΜΕ ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΤΙΚΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ				
11.01	Πόρτες-παράθυρα αλουμινίου ή πλαστικού, συρόμενα ή σταθερά	μ2	150,00	225,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
11.02	Πατζούρια με φυλλαράκια, αλουμινίου ή πλαστικού, συρόμενα ή σταθερά	μ2	110,00	140,00	
11.03	Πόρτες-παράθυρα αλουμινίου ή πλαστικού, ανοιγόμενα ή και ανακλινόμενα (περιστρεφόμενα περί οριζοντίου ή κατακόρυφου άξονα)	μ2	150,00	225,00	
11.04	Πατζούρια με φυλλαράκια, αλουμινίου ή πλαστικού, ανοιγόμενα ή και ανακλινόμενα	μ2	110,00	140,00	
11.05	Κινητές σίτες αερισμού	μ2	45,00	65,00	
11.06	Ρολά αλουμινίου ή πλαστικού	μ2	120,00	150,00	
11.07	Ρολά ξύλινα	μ2	160,00	200,00	
11.08	Βιτρίνες αλουμινίου	μ2	100,00	160,00	
11.09	Πόρτες εισόδου αλουμινίου ή πλαστικού	μ2	300,00	400,00	
11.10	Ξύλινες πόρτες πρεσσαριστές κοινές	μ2	150,00	200,00	
11.11	Ξύλινες πόρτες ταμπλαωτές	μ2	200,00	250,00	
11.12	Ξύλινες πόρτες πρεσσαριστές με καπλαμά και κάσες από συμπαγή δρύ ή καρυδιά ή καστανιά	μ2	250,00	300,00	
11.13	Ξύλινα παράθυρα με παντζούρια γαλλικού τύπου	μ2	300,00	350,00	
11.14	Ξύλινα παράθυρα με παντζούρια γερμανικού τύπου	μ2	350,00	400,00	
11.15	Ξύλινα παράθυρα με παντζούρια χωρικού τύπου	μ2	290,00	340,00	
11.16	Σιδερένιες πόρτες - παράθυρα	μ2	100,00	150,00	
11.17	Σιδερένιες πόρτες μεγάλες - ανοιγόμενες ή ρολλά (για βιομηχανίες κτλ)	μ2	150,00	200,00	
11.18	Μονόφυλλη πυράντοχη πόρτα T30 έως T90 πλήρως εξοπλισμένη	μ2	300,00	340,00	
11.19	Δίφυλλη πυράντοχη πόρτα T30 έως T90 πλήρως εξοπλισμένη	μ2	340,00	380,00	
11.20	Θωρακισμένη πόρτα με επένδυση ξύλου ή MDF ή άλλο υλικό	τεμ.	900,00	1.200,00	
11.21	Άλλο				
12	ΣΤΗΘΑΙΑ - ΚΙΓΚΛΙΔΩΜΑΤΑ				
12.01	Από κιγκλίδωμα σιδερένιο	μ.μ.	50,00	70,00	Ανάλογα τη διατομή και την επεξεργασία
12.02	Από κιγκλίδωμα αλουμινίου	μ.μ.	60,00	80,00	
12.03	Από κιγκλίδωμα ανοξείδωτου χάλυβα	μ.μ.	100,00	120,00	
12.04	Από κιγκλίδωμα ξύλινο	μ.μ.	55,00	65,00	
12.05	Από υαλοπίνακες securit/triplex με στήριξη	μ.μ.	120,00	180,00	
12.06	Άλλο				
13	ΚΛΙΜΑΚΕΣ				
13.01	Σιδερένια βαθμίδα (τοποθετημένη και βαμμένη)	μ.μ.	80,00	90,00	
13.02	Ξύλινη βαθμίδα (τοποθετημένη και βαμμένη)	μ.μ.	200,00	250,00	
13.03	Άλλο				
14	ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ - ΝΤΟΥΛΑΠΙΑ				
14.01	Ντουλάπες κοινές από μελαμίνη, φορμάικα ή καπλαμά (υπνοδωματίων, γραφείων κτλ)	μ2 όψης	200,00	230,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
14.02	Ντουλάπια κουζίνας από μελαμίνη, φορμάικα ή καπλαμά (πάνω ή κάτω)	μ.μ.	180,00	200,00	
14.03	Ντουλάπια κουζίνας από συμπαγή ξυλεία (πάνω ή κάτω)	μ.μ.	250,00	300,00	
14.04	Άλλο				
15	ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ				
15.01	Χρωματισμοί επί επιφανειών επιχρισμάτων ή εμφανών σκυροδεμάτων ή γυψοσανίδων με χρώματα υδατικής διασποράς, ακρυλικής, στυρενιοακρυλικής ή πολυβινυλικής βάσεως (πλαστικά χρώματα) ή ελαιοχρώματα εξωτερικών χώρων	μ2	7,00	10,00	
15.02	Χρωματισμοί επί επιφανειών επιχρισμάτων ή εμφανών σκυροδεμάτων ή γυψοσανίδων με χρώματα υδατικής διασποράς, ακρυλικής, στυρενιοακρυλικής ή πολυβινυλικής βάσεως (πλαστικά χρώματα) ή ελαιοχρώματα ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ χώρων	μ2	6,00	9,00	
15.03	Σπατουλάρισμα προετοιμασμένων επιφανειών επιχρισμάτων ή σκυροδεμάτων	μ2	3,00	4,00	προστίθεται στα παραπάνω σε περίπτωση σπατουλαριστού
15.04	Ελαιοχρωματισμοί κοινοί ξύλινων επιφανειών με χρώματα αλκυδικών ή ακρυλικών ρητινών, βάσεως νερού η διαλύτου	μ2	8,00	12,00	
15.05	Ελαιοχρωματισμοί κοινοί σιδηρών επιφανειών με χρώματα αλκυδικών ή ακρυλικών ρητινών, βάσεως νερού η διαλύτου	μ2	8,00	12,00	
15.06	Βερνικοχρωματισμοί επί σπατουλαρισμένων επιφανειών με εποξειδικά, πολυουρεθανικά ή ακρυλικά συστήματα δύο συστατικών (χώροι υγειονομικού ενδιαφέροντος)	μ2	13,00	15,00	
15.07	Λουστράρισμα ξύλινων επιφανειών με βερνικοχρώματα ενός η δύο συστατικών βάσεως νερού η διαλύτη	μ2	10,50	15,00	
15.08	Άλλο				
16	ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ				
16.01	Πλήρες σετ λουτρού τοποθετημένο(μπανιέρα, λεκάνη, μπιντέ, νιπτήρας ή έπιπλο-πάγκος, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης)	κατ. αποκ.	700,00	1.000,00	Ανάλογα την ποιότητα των ειδών υγιεινής. Το πλήρες σετ περιλαμβάνει: μπανιέρα, λεκάνη, μπιντέ, νιπτήρας ή έπιπλο-πάγκος, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης.
16.02	Σετ W.C. κατοικίας - ξενοδοχείου τοποθετημένο (ντουζιέρα, λεκάνη, νιπτήρας, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης)	κατ. αποκ.	400,00	600,00	Ανάλογα την ποιότητα των ειδών υγιεινής. Το πλήρες σετ περιλαμβάνει: ντουζιέρα, λεκάνη, νιπτήρας, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης
16.03	Σετ W.C. γραφείου τοποθετημένο (λεκάνη, νιπτήρας, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης)	κατ. αποκ.	350,00	500,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
16.04	Νεροχύτης-μπαταρία κουζίνας τοποθετημένος	κατ. αποκ.	250,00	400,00	
16.05	Άλλο				
17	ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΛΗΡΕΙΣ				
17.01	Υδρευση-αποχέτευση πλήρους λουτρού (μπανιέρα, λεκάνη, μπιντέ, νιπτήρας ή έπιπλο-πάγκος, πλυντήριο)	κατ. αποκ.	600,00	850,00	Αφορά σε τοποθέτηση και σύνδεση με τα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης
17.02	Υδρευση-αποχέτευση WC μεγάλου (ντουζιέρα, λεκάνη, νιπτήρας ή έπιπλο-πάγκος, πλυντήριο)	κατ. αποκ.	500,00	600,00	
17.03	Υδρευση-αποχέτευση WC γραφείου (βλέπε είδη υγιεινής)	κατ. αποκ.	300,00	400,00	
17.04	Υδρευση-αποχέτευση κουζίνας ή εργαστηρίου ή βιοτεχνίας	κατ. αποκ.	500,00	900,00	Ανάλογα με το είδος και τον αριθμό των θέσεων
17.05	Πλαστικές υδρορροές κτιρίου ανεξαρτήτως διαμέτρου	μμ	15,00	22,00	Συμπεριλαμβάνονται όλα τα τεμάχια και οι συνδέσεις
17.06	Υδρορροές γαλβανίζε	μμ	30,00	40,00	
17.07	Υδρορροές χάλκινες	μμ	40,00	50,00	
17.08	Σύνδεση με δίκτυο αποχέτευσης (σωληνώσεις)	μμ	50,00	60,00	Συμπεριλαμβάνεται η εργασία εκσκαφής και δημιουργίας φρεατίων
17.09	Σύνδεση με δίκτυο ύδρευσης (σωληνώσεις)	μμ	12,00	15,00	
17.10	Άλλο				
18	ΨΥΞΗ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ				
18.01	Κεντρική θέρμανση (περιλαμβάνει υλικά λεβητοστάσιου, θερμαντικά σώματα, σωληνώσεις κλπ)	kcal	0,20	0,30	Ανάλογα με την εταιρία, την ενεργειακή κλάση, αν είναι inverter ή όχι.
18.02	Κλιματισμός - κεντρική εγκατάσταση με αεραγωγούς	BTU	0,10	0,18	
18.03	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 7000 BTU	τεμ	300,00	350,00	
18.04	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 9000 BTU	τεμ	350,00	450,00	
18.05	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 12000 BTU	τεμ	450,00	600,00	
18.06	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 18000 BTU	τεμ	600,00	1.000,00	
18.07	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 24000 BTU	τεμ	1.000,00	1.400,00	
18.08	Άλλο				
19	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ				
19.01	Κατοικίας (εργασία και υλικά, πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	35,00	40,00	
19.02	Καταστήματος (εργασία και υλικά, πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	25,00	30,00	
19.03	Γραφείου (εργασία και υλικά πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	20,00	30,00	
19.04	Αποθηκευτικού χώρου (εργασία και υλικά, πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	10,00	20,00	
19.05	Βιοτεχνίας (εργασία και υλικά, πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	45,00	75,00	Ανάλογα με τα μηχανήματα και την προς εγκατάσταση ισχύ.
19.06	Φωτισμού και κοινών ρευματοδοτών βιομηχανικού - βιοτεχνικού κτιρίου	μ2 κάτοψ	12,00	18,00	Σε περίπτωση που οι πίνακες και τα εξειδικευμένα υλικά υπολογίζονται χωριστά.

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
19.07	Άλλο				
20	ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ				
20.01	Ανελκυστήρας 4 ατόμων μέχρι 4 στάσεων	τεμ.	10.000,00	16.500,00	Καμπίνα και μηχανοστάσιο (όχι κτιριακά)
20.02	Προσαύξηση ανά στάση πέρα των 4, για ανελκυστήρα 4 ατόμων	στάση	800,00	900,00	
20.03	Άλλο				
21	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ				
21.01	Ηλιακός συλλέκτης, συνδεδεμένος, πλήρης, χωρητικότητας μέχρι 120 lt, με μπόιλερ με ενσωματωμένη ηλεκτρική αντίσταση και δυνατότητα σύνδεσης και σε κεντρική θέρμανση.	τεμ.	700,00	1.000,00	
21.02	Ηλιακός συλλέκτης, συνδεδεμένος, πλήρης, χωρητικότητας μέχρι 200 lt, με μπόιλερ με ενσωματωμένη ηλεκτρική αντίσταση και δυνατότητα σύνδεσης και σε κεντρική θέρμανση.	τεμ.	1.100,00	1.500,00	
21.03	Τζάκι αποπερατωμένο, με επένδυση της εσωτερικής όψης και καπνοδόχο	κατ. αποκ.	1.200,00	1.800,00	
21.04	Τζάκι αποπερατωμένο, με επένδυση της εσωτερικής όψης και καπνοδόχο (ενεργειακό)	κατ. αποκ.	3.500,00	5.000,00	
21.05	Συντήρηση τοιχογραφίας, αγιογραφίας κ.λπ	κατ. αποκ.	200,00	500,00	
21.06	Άλλο				
22	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΤΕΛΕΙΩΜΕΝΑ				
22.01	Βιομηχανοστάσιο - Αποθήκη με μεταλλικό φέροντα οργανισμό, με πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη (στέγη) από panels (τύπου σάντουιτς με θερμομονωτικό - ηχομονωτικό υλικό ενδιάμεσα πάχους 5cm)	μ2 κάτοψ	340,00	380,00	Κόστος για κατασκευές έως 5,5 m - 6 m ύψος, οι οποίες προσαυξάνονται κατά 10% για κάθε 2 μέτρα επιπέον ύψος.
22.02	Γραφεία με μεταλλικό φέροντα οργανισμό, με πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη (στέγη) από panels (τύπου σάντουιτς με θερμομονωτικό - ηχομονωτικό υλικό ενδιάμεσα πάχους 5cm)	μ2 κάτοψ	400,00	440,00	
	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΧΩΡΙΣ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΑ				
22.03	Πλήρης κατασκευή μεταλλικού κτιρίου ύψους μέχρι και 5 μέτρα	μ2 κάτοψ	200,00	250,00	Σημείωση: Πλήρης κατασκευή μεταλλικού κτιρίου περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την πλήρη κατασκευή μεταλλικού κτιρίου, όπως ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά: Φέρων οργανισμός από χάλυβα βαμμένος, κοχλιωτός ή συγκολλητός, τεγίδες, μηκίδες, επικάλυψη και πλαγιοκάλυψη με πάνελ, ειδικά τεμάχια - απολήξεις - υδρορροές, κουφώματα, πόρτες ή ρολά μεγάλου μεγέθους για την είσοδο, τα αγκύρια που ενσωματώνονται στην θεμελίωση του σκυροδέματος κτλ, <u>χωρίς να περιλαμβάνεται η θεμελίωση από οπλισμένο σκυρόδεμα και το δάπεδο επί εδάφους</u>). Ως ύψος κτιρίου για την κατάταξη στις παρακάτω κατηγορίες
22.04	Πλήρης κατασκευή μεταλλικού κτιρίου ύψους από 5 μέχρι και 7 μέτρα	μ2 κάτοψ	250,00	325,00	
22.05	Πλήρης κατασκευή μεταλλικού κτιρίου ύψους από 7 μέχρι και 10 μέτρα	μ2 κάτοψ	325,00	400,00	
22.06	Πλήρης κατασκευή βατού μεταλλικού παταριού εντός μεταλλικού κτιρίου (περιλαμβάνεται πλαγιοκάλυψη και βατή κατασκευή οροφής παταριού)	μ2 κάτοψ	160,00	200,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
					λαμβάνεται το ύψος του κοντύιου υποστυλώματος τυπικού πλαισίου.
	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΑΝΑ ΚΙΛΟ ΧΑΛΥΒΑ				
22.07	Μεταλλικός σκελετός	κιλά	1,80	2,80	Ανάλογα τη διάσταση της διατομής, τα συνολικά κιλά, την επεξεργασία, τη βαφή κ.λπ.
22.08	Άλλο				
23	ΆΛΛΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ				
23.01	Ασφαλιστικές εισφορές	κατ. αποκ.			Σύμφωνα με τους θεωρημένους πίνακες οικοδομοτεχνικού έργου του ΙΚΑ
23.02	Άλλο				

1. Οι παραπάνω τιμές αφορούν σε εργασίες μετά υλικών, όπου δεν αναφέρεται διαφορετικά.
2. Οι παραπάνω τιμές δεν περιλαμβάνουν ασφαλιστικές εισφορές του έργου (ΙΚΑ), οι οποίες αναφέρονται συνολικά για το έργο στον ΚΩΔ.23.01, σύμφωνα με τους Πίνακες Ελαχίστων Ημερομισθίων του ΙΚΑ
3. Γίνονται δεκτές και εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα πίνακα χωρίς να υπερβαίνουν το 60% των αντίστοιχων τιμών ΑΤΟΕ.
4. Στις παραπάνω τιμές συμπεριλαμβάνονται οι νόμιμες κρατήσεις και προκαταβολές φόρων.
5. Στις παραπάνω τιμές δε συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ
6. Δεν πιστοποιούνται εργασίες τμηματικά εκτός αν είναι εμφανώς διακριτές οι ποσότητες, π.χ. σκυροδέματα θεμελίωσης, υπογείου, στάθμης ανωδομής.

6. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΡΑΞΗΣ

Στις πράξεις που δεν εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, **οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους**, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών ΟΤΔ), σύγκριση των διαφόρων προσφορών ή διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων από την επιτροπή αξιολόγησης.

Επίσης, η ΟΤΔ οφείλει επιπλέον να λαμβάνει υπόψη της και τους επίσημους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών, καθώς και σχετικές μελέτες προσδιορισμού του εύλογου κόστους που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό και έχουν υποστηρίξει βάσεις δεδομένων τιμών αναφοράς μηχανολογικού εξοπλισμού και κτιριακών υποδομών, εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες και επικαιροποιημένες.

Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών.

Εφόσον το μοναδιαίο (ανά τεμάχιο) κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000€, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1).

Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα. Η ΟΤΔ καλείται να αξιολογήσει τόσο τις οικονομικές παραμέτρους των προσφορών, όσο και τις ποιοτικές.

Έτσι είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή/και την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

Όσον αφορά στις δαπάνες που αφορούν κτιριακές υποδομές ο έλεγχος του «εύλογου κόστους» θα πραγματοποιείται μέσω σχετικών εγκεκριμένων Πινάκων Τιμών Μονάδος.

Οι Πίνακες αυτοί προτείνονται από την ΟΤΔ και εγκρίνονται από την ΕΥΔ (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης, στο πλαίσιο της έγκρισης της πρώτης πρόσκλησης.

Σε περίπτωση που απαιτούνται εργασίες αποκατάστασης - μεταφοράς δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) για την κατασκευή του έργου, θα πρέπει να τεκμηριώνεται η εκτίμηση του αντίστοιχου προϋπολογισμού (π.χ. συνημμένα έγγραφα από ΔΕΗ ή ΔΕΔΔΗΕ- παρόχους δικτύων τηλεπικοινωνιών, προϋπολογισμός από ΔΕΥΑ κ.ά.)

7. ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗ «ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ Ή ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ Ή ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ»

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι μελέτες αναβάθμισης και ανάδειξης οικισμών, που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, έχουν ως αντικείμενο να προσδιορίσουν τμήματα ή στοιχεία του οικισμού για τα οποία βάσει ιστορικών, κοινωνικών στοιχείων και στοιχείων ειδικού αρχιτεκτονικού χαρακτήρα θα προταθεί ένα σχέδιο ανάπτυξης που θα περιλαμβάνει:

- ο Αισθητική και λειτουργική βελτίωση των κοινόχρηστων χώρων και
- ο Ανάδειξη των φυσικών και ειδικών αρχιτεκτονικών στοιχείων της περιοχής

Στόχος της μελέτης είναι μέσω μιας μεθόδου ολοκληρωμένης προσέγγισης να υποδειχτούν παρεμβάσεις που είναι αναγκαίες για τη βελτίωση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος του οικισμού σε σημεία ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, έτσι ώστε να τον καταστήσουν πόλο έλξης των επισκεπτών και να αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Β. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Η μελέτη αυτή θα περιλαμβάνει τα παρακάτω:

Ι. Τεχνική Έκθεση

Η τεχνική έκθεση, θα καλύπτει τις κύριες παραμέτρους για την ανάλυση, όπως παρουσιάζονται παρακάτω:

1. Γεωγραφική θέση του οικισμού, σύνδεση με άλλους οικισμούς, κ.λπ.
2. Πολεοδομική αναγνώριση και ισχύον θεσμικό πλαίσιο σε ό,τι αφορά στην ανάπτυξη και τη δόμηση του οικισμού
3. Ιστορική αναφορά, πολιτισμικό πλαίσιο και πολιτιστικοί πόροι
4. Γενική αναγνώριση του φυσικού περιβάλλοντος (κλίμα, γεωλογικά, γεωτεχνικά και γεωμορφολογικά στοιχεία εδάφους, περιβαλλοντικά στοιχεία (χλωρίδα, πανίδα, προστατευόμενες περιοχές, πηγές κ.λπ.)
5. Γενική αναγνώριση ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (πληθυσμός, απασχόληση, οικονομικές δραστηριότητες, δόμηση κ.λπ.)
6. Περιγραφή της δομής του οικισμού (δομή του οικισμού, όρια οικισμού, χρήσεις γης, περιοχές προστασίας ή ειδικών δεσμεύσεων, δίκτυο κυκλοφορίας - στάθμευσης)
7. Ιδιοκτησιακό καθεστώς - κοινόχρηστοι χώροι
8. Δίκτυο υποδομών
9. Ποιοτική αναγνώριση της υφιστάμενης κατάστασης κοινόχρηστων χώρων και εξοπλισμό τους
10. Καταγραφή αξιολόγων στοιχείων ιδιαίτερης αισθητικής αξίας (κοινόχρηστοι χώροι, παραδοσιακά στοιχεία, κτίρια, διαδρομές, φυσικοί πόροι κ.λπ.)
11. Εντοπισμός ιδιαιτεροτήτων και λειτουργικών προβλημάτων
12. Συμπεράσματα από την αξιολόγηση των στοιχείων της αναγνώρισης - Προοπτικές και κριτήρια ανάπτυξης

ΙΙ. Φύλλο Καταγραφής

Συμπληρωμένο το παρακάτω **ΦΥΛΛΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ**:

1. ΟΝΟΜΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ:	
Α) ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	
ΟΙΚΙΣΜΟΣ	
• Ορεινός	
• Ημιορεινός	
• Πεδινός	
• Παράλιος	
ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ	
• Υπάρχουν στην περιοχή ιδιαίτερα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος που αξίζει να αναδειχθούν; (πχ. σπήλαιο, φαράγγι, κλπ)	
• Υπάρχει κάποιο πλαίσιο προστασίας για την περιοχή?	
• Αναφέρετε κάποιο από τα στοιχεία του τόπου που θεωρείται ιδιαίτερο χαρακτηριστικό για τη φυσιογνωμία του	
Β) ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	
• Ποια είναι η σχέση του οικισμού με :	
Το τοπικό κέντρο της περιοχής:	
Τους γειτονικούς οικισμούς:	
• Εκπαίδευση: (υπάρχει στον οικισμό νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο;)	
• Υγεία: (υπάρχει κέντρο υγείας, ιατρείο, φαρμακείο;)	
• Άλλες εξυπηρετήσεις	
• Θεωρείτε ότι η περιοχή χρειάζεται καλύτερη οδική σύνδεση με το τοπικό κέντρο;	
• Υπάρχει συγκοινωνία με άλλες περιοχές;	
• Υπάρχει συγκοινωνία με άλλο τοπικό κέντρο;	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	
α) Προς το τοπικό κέντρο	ΚΑΛΗ ΜΕΤΡΙΑ ΚΑΚΗ
β) Προς άλλες οικιστικές περιοχές	ΚΑΛΗ ΜΕΤΡΙΑ ΚΑΚΗ
Γ) ΔΟΜΗΜΕΝΟΣ ΙΣΤΟΣ	
Κτίζονται καινούρια κτίρια ;	ΝΑΙ ΟΧΙ
Κτίζονται τουριστικές μονάδες ;	ΝΑΙ ΟΧΙ
2. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	
• Σε ποιο τομέα στηρίζεται η οικονομία της περιοχής;	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ (γεωργία - κτηνοτροφία - αλιεία)
	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ (βιομηχανία - βιοτεχνία)
	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ (υπηρεσίες και τουρισμός)
• Έχει αλλάξει κάτι, στην πάροδο των χρόνων, σε σχέση με τους παραπάνω τομείς; Αν ναι, ποιο;	ΝΑΙ ΟΧΙ
• Υπάρχουν παραδοσιακές δραστηριότητες; Αν ναι, ποιες; (π.χ. υφαντουργία, κεραμική)	ΝΑΙ ΟΧΙ
• Υπάρχει κάποιο επάγγελμα στην περιοχή που έχει σήμερα εκλείψει; Αν ναι, ποιο ;	ΝΑΙ ΟΧΙ

<ul style="list-style-type: none"> • Νέες απασχολήσεις στην περιοχή; Αν ναι, ποιες; 	NAI OXI
<ul style="list-style-type: none"> • Πιστεύετε ότι υπάρχουν προοπτικές εξέλιξης σ' αυτές τις απασχολήσεις; Αν ναι, ποιες; 	NAI OXI
<ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζετε αν έχουν δοθεί επιχορηγήσεις ή κάποια οικονομική ενίσχυση για την παραγωγή τοπικών προϊόντων ή για την ενίσχυση τοπικών «παραδοσιακών» δραστηριοτήτων; Αν ναι, σε ποιες; 	NAI OXI
3. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	
<ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχουν προβλήματα σήμερα στην κυκλοφορία των οχημάτων και των πεζών στην περιοχή; Αν ναι, ποια; 	NAI OXI
<ul style="list-style-type: none"> • Για ποιους λόγους γίνονται οι μετακινήσεις καθημερινά; 	<ul style="list-style-type: none"> • Συναλλαγή με δημόσιες υπηρεσίες • Υπηρεσίες Πρωτογενή τομέα (αγροτικά, κτηνοτροφικά) • Υπηρεσίες Δευτερογενή τομέα (μεταποίηση, κατασκευές) • Υπηρεσίες Τριτογενή τομέα (τουρισμός) • Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη • Αγορά τροφίμων

Γ. ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

1. Γενική Περιγραφή των Προτεινόμενων Παρεμβάσεων με βάσει τα στοιχεία της καταγραφής και της ανάλυσης με έμφαση στα αισθητικά, περιβαλλοντικά, ιστορικά, κοινωνικά στοιχεία – Τεκμηρίωση
2. Αναλυτική τεχνική Περιγραφή των Προτεινόμενων Παρεμβάσεων
3. Ιεράρχηση των Προτεινόμενων Έργων

Δ. ΧΑΡΤΕΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Δ.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ - ΤΟΠΙΟ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ (κλίμακα 1 : 5.000) που θα περιλαμβάνει

- α. χρήσεις γης (με επισήμανση των αξιόλογων φυσικών και αρχιτεκτονικών στοιχείων, κυκλοφορία - στάθμευση)
- β. Στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος, ενδιαφέροντα σημεία θέας κ.λπ.
- γ. Σήμανση και ποιοτική κατάσταση κοινόχρηστων χώρων κ.λπ.
- δ. Υφιστάμενα δίκτυα υποδομών (φωτισμός, ύδρευση κ.λπ.)

Δ.2 ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ Η ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ (ΕΡΓΩΝ) ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ (κλίμακα 1 : 1.000)

Δ.3. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

Η μελέτη θα πρέπει να περιέχει και έγχρωμες φωτογραφίες αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης του οικισμού, σύμφωνα με τα παραπάνω κεφάλαια.

8. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΦΑΚΕΛΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ**(Ν. 4412/2016, άρθρο 45)**

Ο Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια σύναψης της σύμβασης και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα εξής:

- α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης,
- β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του,
- γ) στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης κατά το άρθρο 49, 50, 51, 52,
- δ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης,
- ε) τα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53,
- στ) όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία ώστε η αναθέτουσα αρχή να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όπως, ενδεικτικά:
 - αα) για την επικοινωνία με οικονομικούς φορείς και τις υπηρεσιακές κρίσεις,
 - ββ) για την προετοιμασία των εγγράφων της σύμβασης,
 - γγ) για τον διάλογο ή τη διαπραγμάτευση (εφόσον διεξήχθη),
 - δδ) για την επιλογή του αναδόχου και την ανάθεση της σύμβασης.
- ζ) αντίγραφο της σύμβασης, εφόσον η αξία της ισούται ή είναι μεγαλύτερη από 1.000.000 ευρώ όταν πρόκειται για δημόσια σύμβαση προμηθειών ή υπηρεσιών ή 10.000.000 ευρώ όταν πρόκειται για δημόσια σύμβαση έργων.

Τα έγγραφα και στοιχεία των περιπτώσεων α' - στ' της προηγούμενης παραγράφου τηρούνται τουλάχιστον για περίοδο τριών ετών από την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης. Το αντίγραφο της περίπτωσης ζ' της προηγούμενης παραγράφου τηρείται τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της σύμβασης.

Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ο «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης» συγκροτείται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 44. Όλα τα στοιχεία του «Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης» καταχωρίζονται υποχρεωτικά και σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων οι οποίες τηρούνται στην Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, με μέριμνα και ευθύνη της εκάστοτε αρμόδιας αναθέτουσας αρχής.

Πέραν των παραπάνω οριζόμενων, ο κάθε Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης περιλαμβάνει τους κάτωθι **τρεις (3) υποφακέλους** (ανάλογα με το στάδιο εξέλιξης του έργου, μελέτης ή υπηρεσίας):

- Α. πριν τη διαδικασία διενέργειας του διαγωνισμού
- Β. έπειτα από τη διενέργεια του διαγωνισμού μέχρι την υπογραφή σύμβασης
- Γ. εκτέλεση σύμβασης

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

Ο «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης Έργου» περιλαμβάνει:

Α) τον Υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού,

ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- A.1 την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας του έργου και την επιλογή της διαδικασίας ανάθεσης,
- A.2 τις απαιτήσεις επιτελεσματικότητας (performance requirements) του προς ανάθεση έργου,
- A.3 την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου του έργου,
- A.4 την έκθεση τεκμηρίωσης όλων των μέτρων προς αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων,
- A.5 Τις περιλήψεις διακηρύξεων που θα δημοσιευθούν, τη διακήρυξη του διαγωνισμού ή την πρόσκληση για κλειστές διαδικασίες, την Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων και τη Γενική Συγγραφή Υποχρεώσεων και την Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων εφόσον υπάρχουν ,

- A.6 την απόφαση έγκρισης δέσμευσης πίστωσης,
- A.7 στοιχεία για τις απαιτούμενες απαλλοτριώσεις,
- A.8 αρχαιολογικά ευρήματα και την έκθεση αρχαιολογικής τεκμηρίωσης όπου αυτή προβλέπεται,
- A.9 στοιχεία για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη, μετακίνησης ή μεταφοράς τους
- A.10 αποφάσεις εγκεκριμένων μελετών με πίνακα περιεχομένων εκάστης μελέτης,
- A.11 περαιτέρω απαιτούμενες μελέτες ή έρευνες,
- A.12 καταγραφή των κινδύνων και κατανομή των προκυπτουσών διακινδυνεύσεων,
- A.13 την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων όπου απαιτείται,
- A.14 τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού, τις αποστολές των προκηρύξεων και τα αποδεικτικά των δημοσιεύσεων αυτών με τις επαναλήψεις τους,
- A.15 την αλληλογραφία με τους οικονομικούς φορείς που παρέλαβαν έγγραφα της σύμβασης,

Β) τον Υποφάκελο της τεκμηρίωσης ανάθεσης του έργου από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης,

ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- B.1 τις αποφάσεις συγκρότησης των επιτροπών διαγωνισμού,
- B.2 την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό οικονομικούς φορείς,
- B.3 τα πρακτικά των διαγωνισμών,
- B.4 υποβληθείσες ενστάσεις και τις επ' αυτών αποφάσεις,
- B.5 τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής όπου απαιτείται,
- B.6 την απόφαση έγκρισης του αποτελέσματος του διαγωνισμού, υποβληθείσες προδικαστικές προσφυγές και τις επ' αυτών αποφάσεις,
- B.7 τις κοινοποιήσεις που προβλέπονται από το νόμο στο στάδιο ανάθεσης,
- B.8 την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη ύπαρξης κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης αν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις,
- B.9 την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης,
- B.10 την πρόσκληση του αναδόχου για υπογραφή της σύμβασης,
- B.11 το συμφωνητικό και τα παραρτήματά του,

Γ) τον Υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης,

ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- Γ.1 τις αποφάσεις ορισμού επιβλεπόντων και συγκρότησης επιτροπών,
- Γ.2 τις αποφάσεις έγκρισης χρονοδιαγράμματος κατασκευής, οργανογράμματος εργοταξίου και Προγράμματος Ποιότητας Έργου,
- Γ.3 πληροφοριακά στοιχεία για τη στελέχωση του εργοταξίου και τους απασχολούμενους στη κατασκευή του έργου, καθώς και για τον διαθέσιμο εξοπλισμό του έργου,
- Γ.4 τις αποφάσεις έγκρισης παραλαβής φυσικού εδάφους, πρωτοκόλλων παραλαβής αφανών εργασιών και επιμετρήσεων,
- Γ.5 τις αποφάσεις έγκρισης των μελετών που εκπονούνται δια του αναδόχου,
- Γ.6 τις αποφάσεις έγκρισης των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων Εργασιών,
- Γ.7 τις αποφάσεις έγκρισης διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων,
- Γ.8 τις αποφάσεις έγκρισης παρατάσεων συμβατικών προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων,
- Γ.9 τις ειδικές προσκλήσεις και διαταγές, τις οχλήσεις, τα αιτήματα αποζημίωσης, τις ενστάσεις, τις Αιτήσεις Θεραπείας και τις αποφάσεις εκδίκασης αυτών,
- Γ.10 τις Γνωμοδοτήσεις του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου,
- Γ.11 τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων ελεγκτικών φορέων,

- Γ.12 τις αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης και τους σχετικούς ελέγχους νομιμότητας,
- Γ.13 τις πιστοποιήσεις και τις εντολές πληρωμών με τα βασικά στοιχεία πληρωμών ή τα άλλα ανταλλάγματα αν συντρέχει τέτοια περίπτωση
- Γ.14 τη βεβαίωση περάτωσης εργασιών, την τελική επιμέτρηση και την απόφαση έγκρισής της,
- Γ.15 το Πρωτόκολλο Προσωρινής Παραλαβής, το Πρωτόκολλο Οριστικής Παραλαβής και τις αποφάσεις εγκρίσεως τους,
- Γ.16 τα στοιχεία σχετικά με την εξασφάλιση της απαιτούμενης ή/και τελικώς αποκτηθείσας γης,
- Γ.17 τα στοιχεία σχετικά με τις μετατοπίσεις και αποκαταστάσεις των δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ Ή ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ο «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης Μελέτης ή Τεχνικής Υπηρεσίας» περιέχει τους κάτωθι τρεις (3) υποφάκελους (πέραν των αρχικά οριζόμενων):

Α) τον Υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού,

ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- A.1 την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης σε σχέση και με την προϋπολογιζόμενη συνολική δαπάνη που θα απαιτηθεί,
- A.2 το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του έργου. Το περιεχόμενο του τεύχους αποτελείται κυρίως από την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης με τα κύρια λειτουργικά του χαρακτηριστικά, αναφορά στα διαθέσιμα στοιχεία και προηγούμενες μελέτες που σχετίζονται με την υπό ανάθεση μελέτη ή υπηρεσία, αναφορά στις τοπικές συνθήκες και τις ιδιαιτερότητες του έργου και της ευρύτερης περιοχής, και ιδίως στις υφιστάμενες περιβαλλοντικές, αρχαιολογικές και άλλες δεσμεύσεις ως προς το σχεδιασμό του έργου, τις διαθέσιμες υποστηρικτικές μελέτες (γεωλογικές, γεωτεχνικές κ.λπ.) που απαιτούνται για την προώθηση της μελέτης και ποσοτικά στοιχεία φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, που κατά την εκτίμηση του κυρίου του έργου απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου και χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των προεκτιμώμενων αμοιβών,
- A.3 το πρόγραμμα εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών και παροχής των απαιτούμενων υπηρεσιών για την ολοκλήρωση του αντικειμένου και το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα,
- A.4 την προεκτιμώμενη αμοιβή της σύμβασης και την τεκμηρίωσή της, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 53, καθώς και την προεκτίμηση της δαπάνης κατασκευής του έργου,
- A.5 την εξασφάλιση χρηματοδότησης της σύμβασης,
- A.6 την τεκμηρίωση της επιλογής της προτεινόμενης διαδικασίας ανάθεσης (ανοικτή, κλειστή, ανταγωνιστικό διάλογο, διαδικασίες με διαπραγμάτευση κ.λπ.).
- A.7 την τεκμηρίωση της επιλογής των κριτηρίων ανάθεσης, της βαρύτητας αυτών, του τρόπου σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, της εφαρμογής του άρθρου 50 και του τρόπου αξιολόγησης των προσφορών,
- A.8 την προκήρυξη, τη Συγγραφή Υποχρεώσεων, και όσα άλλα έγγραφα παρέχει ή στα οποία παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή με σκοπό να περιγράψει ή να καθορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας,
- A.9 κατά περίπτωση, αναφορά σε υποχρεώσεις σχετικά με την φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις συνθήκες εργασίας οι οποίες εφαρμόζονται στις παρεχόμενες υπηρεσίες κατά την εκτέλεση της σύμβασης,
- A.10 την έκθεση τεκμηρίωσης όλων των μέτρων προς αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, αν απαιτείται,
- A.11 τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού, τις αποστολές των προκηρύξεων και τα αποδεικτικά των δημοσιεύσεων αυτών, με τις επαναλήψεις τους,
- A.12 την αλληλογραφία με τους οικονομικούς φορείς που παρέλαβαν τα έγγραφα της σύμβασης

Β) τον Υποφάκελο της τεκμηρίωσης σύναψης της σύμβασης από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης,

ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- B.1 τις αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων,
- B.2 την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης οικονομικούς φορείς,
- B.3 τα πρακτικά των γνωμοδοτικών οργάνων,
- B.4 τις υποβληθείσες ενστάσεις και προδικαστικές προσφυγές, καθώς και τις αποφάσεις επ' αυτών,
- B.5 τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής, όπου απαιτείται,
- B.6 την απόφαση έγκρισης/κατακύρωσης του αποτελέσματος της διαδικασίας,
- B.7 τις αποφάσεις και κοινοποιήσεις που προβλέπονται στο στάδιο της ανάθεσης.
- B.8 την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη υπάρξεως κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης, όπου απαιτείται,
- B.9 την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών,
- B.10 την πρόσκληση του αναδόχου για την υπογραφή της σύμβασης,
- B.11 το συμφωνητικό,

Γ) τον Υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης, ο οποίος συμπληρώνεται με όλα τα απαιτούμενα έγγραφα και στοιχεία έως την έγκριση του τελευταίου σταδίου της μελέτης και την οριστική παραλαβή της σύμβασης ή την οριστική παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής τεχνικών υπηρεσιών,

ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- Γ.1 τις αποφάσεις ορισμού επιβλεπόντων,
- Γ.2 τις αποφάσεις έγκρισης χρονοδιαγράμματος και Προγράμματος Ποιότητας Μελέτης/Εργου,
- Γ.3 τις αποφάσεις έγκρισης των μελετών,
- Γ.4 τις αποφάσεις έγκρισης των Συγκριτικών Πινάκων,
- Γ.5 τις αποφάσεις έγκρισης διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων,
- Γ.6 τις αποφάσεις έγκρισης παρατάσεων συμβατικών προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων,
- Γ.7 τις οχλήσεις, τα αιτήματα αποζημίωσης, τις ενστάσεις, τις Αιτήσεις Θεραπείας και τις αποφάσεις εκδίκασης αυτών,
- Γ.8 τις Γνωμοδοτήσεις του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου,
- Γ.9 τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων ελεγκτικών φορέων,
- Γ.10 τις αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης και τους σχετικούς ελέγχους νομιμότητας,
- Γ.11 τις πιστοποιήσεις και τις εντολές πληρωμών με τα βασικά στοιχεία πληρωμών ή τα άλλα ανταλλάγματα αν συντρέχει τέτοια περίπτωση
- Γ.12 τη βεβαίωση περαίωσης εργασιών της σύμβασης,
- Γ.13 την απόφαση οριστικής παραλαβής της σύμβασης

9. Παράρτημα II ΕΣΠΑ για την εξασφάλιση του κριτηρίου αξιολόγησης «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»

Τήρηση των κανόνων για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία

Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η πράξη/ δράση ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για όλες τις κατηγορίες ΑμεΑ.

Σημειώνεται ότι, ανάλογα με το είδος και τη φύση της πρόσκλησης και της προτεινόμενης Πράξης, οι κάτωθι περιπτώσεις (Α' έως και ΣΤ') δύνανται να εφαρμόζονται **συνδυαστικά**.

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και τους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.

- (1) πρόβλεψη οριζόντιας ή/και κατακόρυφης προσβασιμότητας (π.χ. προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών για χρήση κοινού (π.χ. παιδικές χαρές, καθιστικά, εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, χώροι υγιεινής, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

- (1) πρόβλεψη οριζόντιας προσβασιμότητας (σύνδεση πεζοδρομίου με είσοδο, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων, διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών, ικανοποιητικό πλάτος διαδρόμων κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη κατακόρυφης προσβασιμότητας (ανελκυστήρας/ αναβατόριο, κλιμακοστάσιο κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής
- (4) πρόβλεψη χώρων αναμονής σε περίπτωση κινδύνου
- (5) πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)
- (6) πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών (χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.)

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

- (1) πρόβλεψη προσβασιμότητας σταθμών/στάσεων επιβατών (βλ. περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων")
- (2) πρόβλεψη προσβασιμότητας οχημάτων/βαγονιών/πλοίων κ.λπ. (δυνατότητα εισόδου, δυνατότητα κίνησης και στάσης εντός, προσβάσιμοι χώροι υγιεινής, προσβάσιμοι θάλαμοι, προσβάσιμοι χώροι εστίασης κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κλπ.)
- (4) πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (υπηρεσία εξυπηρέτησης ΑμεΑ και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών κ.λπ.)

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες

- (1) δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα με αναπηρία (π.χ. άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο ή, άτομα τυφλά ή κωφά ή με λοιπές αναπηρίες), πρόβλεψη εναλλακτικών τρόπων εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (π.χ. πρόβλεψη προσβάσιμων ετικετών σε προϊόντα, πρόβλεψη διάθεσης αναπηρικού αμαξιδίου για χρήση εντός της επιχείρησης από άτομα δυνάμενα να διανύσουν μικρές μόνο αποστάσεις, πρόβλεψη παραγγελίας μέσω προσβάσιμης ιστοσελίδας και παράδοσης εμπορευμάτων κατ' οίκον, πρόβλεψη διαδικασίας παραπόνων μέσω SMS/ e-mail/ τηλέφωνα κ.λπ.) ή πρόβλεψη 'ζωντανής βοήθειας και ενδιαμέσων' (πχ. διερμηνείας στη νοηματική, συνοδείας τυφλών ατόμων κ.λπ.)

- (2) πρόβλεψη προσβάσιμων, στα άτομα με αναπηρία [ως δυνητικά ωφελούμενων], διαδικασιών υποβολής αίτησης (π.χ. προσβάσιμο ηλεκτρονικό εργαλείο, εναλλακτικός τρόπος εξυπηρέτησης μέσω συγκεκριμένης υπηρεσίας κ.λπ.).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

- (1) συμμόρφωση των διαδικτυακών τόπων και των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines 2.0) του διεθνή οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA", ενώ συνίσταται η συμμόρφωση στο ανώτατο επίπεδο προσβασιμότητας "AAA"
- (2) στην περίπτωση διαδικτυακών τόπων ή των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών που προορίζονται για χρήση κυρίως μέσω κινητών και φορητών συσκευών (πχ. wearables, tablets, έξυπνα τηλέφωνα κ.λπ.) συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (Mobile Web Best Practices 1.0) του W3C
- (3) σε περίπτωση λογισμικού user agents, δηλαδή λογισμικού που αναλαμβάνει να συλλέξει, εξάγει και διευκολύνει την αλληλεπίδραση του χρήστη με τα περιεχόμενα του Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents, έκδοση 2.0 (User Agent Accessibility Guidelines 2.0) του W3C
- (4) σε περίπτωση εργαλείων συγγραφής και διαχείρισης περιεχομένου Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για Εργαλεία Συγγραφής, έκδοση 2.0 (Authoring Tool Accessibility Guidelines 2.0) του W3C
- (5) σε περίπτωση τεχνολογικών λύσεων και προϊόντων που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία διαδικτυακών τόπων ή διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών (π.χ. αυτόματοι πωλητές, κιόσκια πληροφόρησης κ.λπ.) είναι απαραίτητη η σχεδίασή τους βάσει των αρχών του «Καθολικού Σχεδιασμού»
- (6) σε κάθε περίπτωση εξασφάλιση συμβατότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και συστημάτων με διαδεδομένες υποστηρικτικές τεχνολογίες και τεχνικά βοηθήματα που χρησιμοποιούν τα ΑμεΑ (π.χ. αναγνώστες οθόνης, ειδικοί διακόπτες και συστήματα αλληλεπίδρασης, μεγεθυντές οθόνης).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία-Πληροφόρηση

- (1) πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας - πληροφόρησης (όπως προσβάσιμες ιστοσελίδες ως περίπτωση Ε- "Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα", έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, κασέτες ή CD, DVD με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη προσβασιμότητας πάσης φύσεως εκδηλώσεων (πρόβλεψη προσβάσιμων κτιριακών υποδομών ως περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων", προσβάσιμων εντύπων και εξοπλισμού, διερμηνείας στη νοηματική κ.λπ.)

ΣΧΕΤΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΕ ΑμεΑ

Οι παρακάτω αναφορές αφορούν στο **βασικό** ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο ανάλογα με τη φύση της πράξης ισχύει ταυτόχρονα με τυχόν ισχύον **ειδικό** θεσμικό πλαίσιο και προδιαγραφές (π.χ. ειδική νομοθεσία/προδιαγραφές για τουριστικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές, εκπαιδευτήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ.).

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον

- A.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες"
- A.2. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" και σχετικές εγκύκλιοι ΥΠΕΚΑ: Εγκύκλιος 9 με Α.Π.οικ.29467/13.06.2012 "Διευκρινίσεις για την υποβολή μελέτης προσβασιμότητας για ΑμεΑ η οποία απαιτείται να εμπεριέχεται στις μελέτες που θα υποβάλλονται κατά την εφαρμογή του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού Ν.4067 (ΦΕΚ 79/Α/2012)", Εγκύκλιος ΑμεΑ με Α.Π.οικ.42382/16.07.2013" Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012), που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων και Απόφαση ΥΠΕΚΑ με Αριθ.

οικ. 55174/ΦΕΚ 2605 Β/ 15.10.2013 “Διαδικασία έγκρισης και απαιτούμενα δικαιολογητικά για εργασίες για τις οποίες απαιτείται Έγκριση Εργασιών Μικρής Κλίμακας.”

A.3. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΚΑ

A.4. Απόφαση ΥΠΕΚΑ 52907/2009 ΦΕΚ 2621 Β’ “Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών”,

A.5. Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ 1052758/1451/Β0010 (1)/2012 ΦΕΚ 1411 Β’ “Συμπλήρωση της υπ’ αριθ. 1038460/2439/Β0010/15-4-2009 (ΦΕΚ 792 Β’) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών”,

A.6. Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. 28492/2009 ΦΕΚ 931 Β’ “Καθορισμός των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και των Κοινοτήτων, τα όργανα και η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, τη διαδικασία συντήρησης αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια”.

(B) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

B.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”

B.2. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α’ “ΝΟΚ” και Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΚΑ

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

Γ.1. Κανονισμοί (ΕΕ) με αρ. 1107/2006, 1371/2007, 1177/2010 και 181/2011 για τα δικαιώματα των επιβατών

Γ.2. Κανονισμός (ΕΕ) με αρ. 1300/2014 της 18ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας για την προσβασιμότητα του σιδηροδρομικού συστήματος της Ένωσης για τα άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα

Γ.3. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”

Γ.4. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α’ “ΝΟΚ”

Γ.5. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΚΑ

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες:

Δ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”

Δ.2. Πρότυπο ΕΛΟΤ 1439 “Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία -Απαιτήσεις και συστάσεις”

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

Ε.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”

Ε.2. Ν. 3979/2011 ΦΕΚ 138 Α’ “Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις”

Ε.3. Αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 ΦΕΚ 1301 Β’ “Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης”

Ε.4. Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού WCAG 2.0 (<http://www.w3c.gr/wai/translations/wcag20.html>)

Ε.5. Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (<http://www.w3.org/TR/mobile-bp/> - Αγγλικά)

Ε.6. Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents UAAG 2.0 (<http://www.w3.org/TR/UAAG20/> - Αγγλικά)

Ε.7. Οδηγίες Προσβασιμότητας για Συγγραφή Περιεχομένου Ιστού ATAG 2.0 (<http://www.w3.org/TR/ATAG20/> - Αγγλικά)

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία-Πληροφόρηση

ΣΤ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”-άρθρα 2, 9 και 21 της Σύμβασης.

10. Διευκρινήσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στην πράξη

Για τον έλεγχο της ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης στις προτεινόμενες πράξεις, διευκρινίζονται τα εξής:

Α) Δράσεις που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης

Η χρηματοδότηση υποδομών που προορίζονται για δραστηριότητες που το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας, όπως είναι για παράδειγμα η κατασκευή δημόσιων παιδικών σταθμών (Υποδράση 19.2.4.2) χωρίς αντίτιμο, **δε συνιστούν κρατική ενίσχυση**.

Ομοίως, προτεινόμενες δράσεις όπως:

- αγροτικά ιατρεία, κέντρα απασχόλησης και φροντίδας νέων, ηλικιωμένων ή ΑμεΑ, αθλητικοί χώροι (Υποδράση 19.2.4.2),
- υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (πχ άλση, πάρκα/πλατείες, μονοπάτια, διαδρομές, αξιοθέατα, σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή-προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.α. (Υποδράση 19.2.4.3),
- ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων μέσω πράξεων άυλου χαρακτήρα που συνδέονται με άμεσο τρόπο με την προβολή / διατήρηση των τοπικών στοιχείων της περιοχής όπως η παράδοση, τα έθιμα, η λαογραφία, η ιστορία, τα τοπικά προϊόντα και επαγγέλματα κ.α. (Υποδράση 19.2.4.4),
- ανάδειξης και προστασίας της πολιτιστικής - φυσικής κληρονομιάς και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης όπως έργα καθαρισμού, προστασίας ή αποκατάστασης ή αναβάθμισης τοπίων και χώρων, μελέτες καταγραφής, ενίσχυση πολιτιστικών συλλόγων μέσω της προμήθειας μουσικών οργάνων, στολών κλπ, δημιουργία μουσείων, βιβλιοθηκών, παρεμβάσεις για τη διατήρηση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια κ.α. (Υποδράση 19.2.4.5),
- πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, θεομηνίες, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, προστατευτικές υποδομές, πρόληψης πυρκαγιών, αποκατάστασης δασικού δυναμικού (Υποδράση 19.2.6.1),

οι οποίες κατασκευάζονται με στόχο τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση βασικών υπηρεσιών **για την εξυπηρέτηση και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλου του τοπικού πληθυσμού και παρέχονται δωρεάν στο ευρύ κοινό ή η όποια χρηματική συνεισφορά από το κοινό καλύπτει μέρος μόνο του πραγματικού κόστους της εν λόγω δραστηριότητας και δε μπορεί να θεωρηθεί ως αποζημίωση για την παρεχόμενη υπηρεσία¹**, αποτελούν δραστηριότητες οι οποίες δύναται να θεωρηθεί ότι διενεργούν οι δημόσιες αρχές, στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας ², και ως εκ τούτου τα εν λόγω έργα μπορούν να αντιμετωπισθούν ως έργα που **δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης**.

Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παρ.1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C262/01).

Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για την κατασκευή των σχετικών υποδομών δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπίδωξη ή για έμμεση επίδωξη άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας των υποδομών.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παρ.1 της ΣΛΕΕ (2016/C262/01), παρ 34, σημείο 2.6

² Παρ 17, σημείο 2.2 της παραπάνω Ανακοίνωσης

Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων που θα ενταχθούν στην παρούσα πρόσκληση, πρέπει οι τυχόν προμήθειες - υπηρεσίες - εργολαβίες **να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας** (σημείο 84, του κεφ. 4 της παραπάνω Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης), με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.

Όσον αφορά στις πράξεις που περιλαμβάνουν ενέργειες που σχετίζονται με τη χρήση ή παραγωγή **Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)**, (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λ.π.), πρέπει να διευκρινιστεί ότι αν ο κύριος της υποδομής συνάπτει σύμβαση οικονομικού ανταλλάγματος με το διαχειριστή του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, τότε **υφίσταται οικονομική δραστηριότητα**. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να διερευνηθεί αν η προτεινόμενη πράξη ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Β) Δράσεις που χαρακτηρίζονται ως κρατική ενίσχυση

Σύμφωνα με το σημείο 35 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (2016/C262/01), οι **δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς** (συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης) που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τις **εισφορές** των επισκεπτών ή των χρηστών ή μέσω άλλων εμπορικών διευθετήσεων (πχ εμπορικές εκθέσεις, κινηματογράφοι, εμπορικές μουσικές παραστάσεις και φεστιβάλ και καλλιτεχνικές σχολές που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τα δίδακτρα) θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν **οικονομικό χαρακτήρα**.

Παρομοίως, οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς που λειτουργούν **αποκλειστικά και μόνο προς όφελος ορισμένων επιχειρήσεων και όχι του ευρέος κοινού** (πχ η αποκατάσταση ενός ιστορικού κτιρίου χρησιμοποιούμενου από ιδιωτική εταιρεία, συνεδριακοί χώροι των οποίων η χρήση συνοδεύεται από χρηματικό αντάλλαγμα) **θα πρέπει να θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα**.

Με βάση τα παραπάνω, προτεινόμενες πράξεις στο πλαίσιο των υποδράσεων 19.2.4.3 και 19.2.4.5 (πχ τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας, υποδομές αναψυχής, δημιουργία εκθετηρίων, πολιτιστικών/συνεδριακών κέντρων, μουσείων, βιβλιοθηκών, δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης, διοργάνωση συναντήσεων, ημερίδων, σχεδίαση ενημερωτικού υλικού και υλικού προώθησης, δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης) **θα πρέπει να εξεταστούν αν εμπίπτουν στην εν λόγω κατηγορία**.

Η **ένταση ενίσχυσης** των πράξεων, ανάλογα με το αν εμπίπτουν ή όχι στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων, καθορίζεται ως εξής:

A.(1) Στην περίπτωση που η πράξη δεν εμπίπτει στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων και δεν έχει έσοδα, η ένταση της ενίσχυσης είναι 100% των επιλέξιμων δαπανών. (KAN. 1303/2013, αρ.61)

A.(2) Στην περίπτωση που η πράξη δεν εμπίπτει στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων αλλά έχει έσοδα, η έντασης ενίσχυσης ανέρχεται σε ποσοστό (%) που καθορίζεται από Χρηματοοικονομική Ανάλυση των επιλέξιμων δαπανών, σύμφωνα με το αρχείο «Πίνακες Υπολογισμού Καθαρών Εσόδων» ((E.I.1_4). αρχείο excel) που επισυνάπτεται στην παρούσα πρόσκληση. (KAN. 1303/2013, αρ.61, παρ.7.β)

B.(1) Στην περίπτωση που η πράξη εμπίπτει στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται σε ποσοστό (%) που καθορίζεται μετά από την υποβολή του συνημμένου αρχείου της πρόσκλησης «Πίνακες Υπολογισμού Καθαρών Εσόδων» ((E.I.1_4). αρχείο excel). (KAN 651/2014, αρ.53, 55, 56)

B.(2) Στην περίπτωση που η πράξη εμπίπτει στους κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται σε καθορισμένο ποσοστό 80% (με επιλογή του Δικαιούχου) εφόσον η πράξη αφορά ενισχύσεις για τον Πολιτισμό και τη διατήρηση της Κληρονομιάς, ή αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές. (KAN 651/2014, αρ.53 & 55).

11. Οδηγίες ΕΣΠΑ για την αρχική αξιολόγηση του κριτηρίου ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης στην πράξη

Με το παρόν κείμενο παρέχονται κατευθύνσεις/οδηγίες για την αξιολόγηση του κριτηρίου της **συμβατότητας της πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων**. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η έννοια της κρατικής ενίσχυσης είναι μια αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται απευθείας από τη Συνθήκη, με το παρόν κείμενο επιχειρείται να διευκρινισθεί ο τρόπος με τον οποίο ερμηνεύονται από την Επιτροπή οι διατάξεις της Συνθήκης, σύμφωνα με τη νομολογία της ΕΕ και με την επιφύλαξη της ερμηνείας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο εγγύς μέλλον πρόκειται να εκδοθεί εγχειρίδιο που θα καθοδηγεί πιο αναλυτικά τις ΔΑ αναφορικά με την αξιολόγηση του κριτηρίου συμμόρφωσης με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

Με τις διατάξεις του άρθρου 107 παρ.1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ε.Ε. (εφεξής ΣΛΕΕ) εισάγεται η απαγόρευση χορήγησης κρατικών ενισχύσεων, δηλαδή η «αρχή του ασυμβίβαστου», σύμφωνα με την οποία: «Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως».

Η απαγόρευση χορήγησης κρατικών ενισχύσεων δεν είναι απόλυτη καθώς οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ περιγράφουν τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων είναι συμβατή με τη ΣΛΕΕ.

1. Σύμφωνα με τα παραπάνω, για να έχουμε κρατική ενίσχυση, βασική προϋπόθεση είναι το μέτρο ενίσχυσης να αφορά **επιχειρήσεις**, δηλαδή ο αποδέκτης της ενίσχυσης να εμπίπτει στην έννοια της «επιχείρησης».

Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ως **επιχείρηση** χαρακτηρίζεται οποιαδήποτε οντότητα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα:

- από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του. Το καθεστώς της οντότητας που αποδίδεται σε αυτή από την εθνική νομοθεσία δεν έχει καθοριστική σημασία για το χαρακτηρισμό της ως επιχείρηση. Ως επιχείρηση δύναται να χαρακτηριστεί μια οντότητα που εντάσσεται στο δημόσιο τομέα όπως η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας για τη διαχείριση των περιφερειακών αεροδρομίων, τα Λιμενικά Ταμεία για τη διαχείριση των λιμένων αρμοδιότητάς τους
- ανεξάρτητα από το εάν ο χαρακτήρας του είναι ή όχι κερδοσκοπικός. Με βάση τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου, οι μη κερδοσκοπικές οντότητες μπορούν επίσης να προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες στην αγορά π.χ. αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με σκοπό την παροχή υπηρεσιών κατάρτισης ή υπηρεσιών συμβουλευτικής ή υπηρεσιών διαχείρισης κ.ο.κ.

2. Καθοριστικό κριτήριο που λαμβάνεται υπόψη είναι **εάν η οντότητα ασκεί οικονομική δραστηριότητα**.

Οικονομική δραστηριότητα είναι η προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά (πρέπει να υπάρχει αγορά). Η απάντηση στο ερώτημα εάν υφίσταται μια αγορά για ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο οι υπηρεσίες αυτές οργανώνονται στο οικείο κράτος μέλος και συνεπώς μπορεί να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Περαιτέρω, η αγορά στην οποία δραστηριοποιείται η συγκεκριμένη οντότητα πρέπει να είναι κερδοσκοπική (αυτός που προσφέρει υπηρεσία να αναμένει αντάλλαγμα από αυτή). Σημειώνεται ότι οικονομική δραστηριότητα μπορεί να υφίσταται ακόμη και αν ασκείται από μη κερδοσκοπική οργάνωση, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω.

Εάν δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα κατά τα ανωτέρω, δεν υφίσταται κρατική ενίσχυση.

Όπως προκύπτει από τη νομολογία, **δεν είναι οικονομικές δραστηριότητες:**

2.1 αυτές που ασκούνται από το Δημόσιο υπό μορφή δημόσιας εξουσίας (δικαιοσύνη – αστυνομία – άμυνα).

Παραδείγματα τέτοιων δραστηριοτήτων για την Ελλάδα αποτελούν οι δραστηριότητες που συνδέονται με τα ακόλουθα:

- α) τον στρατό ή την αστυνομία ή τα τελωνεία,
- β) την ασφάλεια και τον έλεγχο της αεροπλοΐας (π.χ. πύργοι ελέγχου, εξοπλισμός ραντάρ κ.λπ.),
- γ) τον έλεγχο και την ασφάλεια της θαλάσσιας κυκλοφορίας (π.χ. φάροι, ραντάρ κ.λπ.),
- δ) την επιτήρηση προς αποφυγή της ρύπανσης,
- ε) την οργάνωση, χρηματοδότηση και τα μέτρα επιβολής των ποινών φυλάκισης (π.χ. οργάνωση δικαστηρίων, κατασκευή και οργάνωση σωφρονιστικών ιδρυμάτων κ.λπ.) και
- στ) τη συλλογή δεδομένων που χρησιμοποιούνται για κοινωφελείς σκοπούς βάσει εκ του νόμου υποχρέωσης που επιβάλλεται στις σχετικές επιχειρήσεις για γνωστοποίηση των δεδομένων αυτών (π.χ. εθνικό κτηματολόγιο).

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Στο μέτρο που μια δημόσια οντότητα ασκεί οικονομική δραστηριότητα η οποία μπορεί να διαχωριστεί από την άσκηση της δημόσιας εξουσίας, η οντότητα αυτή ενεργεί, σε σχέση με την εν λόγω δραστηριότητα, ως επιχείρηση. Αντιθέτως, εάν η οικονομική δραστηριότητα δεν μπορεί να διαχωριστεί από την άσκηση της δημόσιας εξουσίας, οι δραστηριότητες που ασκούνται από την εν λόγω οντότητα ως σύνολο παραμένουν συνδεδεμένες με την άσκηση των εν λόγω δημόσιων εξουσιών και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στην έννοια της επιχείρησης

2.2 αυτές που παρέχονται για το δημόσιο συμφέρον ή με υποχρεωτική συμμετοχή:

α) **κοινωνική ασφάλιση:** σε περίπτωση που το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης και έχει τα εξής ενδεικτικά χαρακτηριστικά:

- η υπαγωγή στο σύστημα είναι υποχρεωτική,
- το σύστημα εκπληρώνει αποστολή αποκλειστικά κοινωνικού χαρακτήρα,
- το σύστημα είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα,
- οι παροχές είναι ανεξάρτητες του ύψους των εισφορών,
- οι καταβαλλόμενες παροχές δεν είναι κατ' ανάγκη ανάλογες προς τα έσοδα του ασφαλισμένου και
- εάν το σύστημα εποπτεύεται από το κράτος.

Στην Ελλάδα οι ανωτέρω προϋποθέσεις πληρούνται για το σύστημα κύριας ασφάλισης (ο πρώτος πυλώνας του δημόσιου συστήματος ασφάλισης). Ως εκ τούτου, η χρηματοδότηση έργων όπως το Εθνικό Μητρώο ασφαλισμένων, Εργοδοτών και Συνταξιούχων (ΕΜΑΕΣ-ΑΜΚΑ), η ηλεκτρονική πλατφόρμα «ΕΡΓΑΝΗ» και το σύστημα «ηλεκτρονικής συνταγογράφησης» δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

Αντίθετα, η πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων πρέπει να ελέγχεται κατά περίπτωση για χρηματοδότηση έργων που αφορούν στο δεύτερο πυλώνα ασφάλισης (δηλαδή του συμπληρωματικού μηχανισμού ασφαλιστικής κάλυψης των εργαζομένων π.χ. Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης).

β) **ιατροφαρμακευτική περίθαλψη:** όταν τα δημόσια νοσοκομεία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας, βασίζονται σχεδόν εξ ολοκλήρου στην αρχή της αλληλεγγύης, χρηματοδοτούνται άμεσα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλους κρατικούς πόρους και παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους με βάση την καθολική κάλυψη (ανάλογα με τα γενικά χαρακτηριστικά του συστήματος, οι συμμετοχές οι οποίες καλύπτουν ένα μικρό μόνο ποσοστό του πραγματικού κόστους της παρεχόμενης υπηρεσίας δεν δύναται να επηρεάσουν τον χαρακτηρισμό της ως μη οικονομικής), δεν ενεργούν ως «επιχειρήσεις». Στις περιπτώσεις που υπάρχει αυτή η διάρθρωση, ακόμη και δραστηριότητες που θα μπορούσαν καθαυτές να χαρακτηριστούν ως οικονομικής φύσεως, αλλά ασκούνται αποκλειστικά με στόχο την παροχή μιας ακόμη μη οικονομικής υπηρεσίας, δεν είναι οικονομικής φύσεως.

Στην Ελλάδα οι ανωτέρω προϋποθέσεις πληρούνται για το σύνολο των υγειονομικών σχηματισμών του Εθνικού Συστήματος Υγείας (νοσοκομεία, κέντρα υγείας). Ως εκ τούτου, η χρηματοδότηση έργων που αφορούν στην ισότιμη παροχή υπηρεσιών υγείας σε κάθε πολίτη ανεξάρτητα από την οικονομική, κοινωνική και επαγγελματική του κατάσταση μέσω του Εθνικού Συστήματος Υγείας όπως π.χ. χρηματοδότηση υποδομών δημοσίων νοσοκομείων, χρηματοδότηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας ΗΔΙΚΑ κ.λπ. δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Σε περιπτώσεις που νοσοκομεία και άλλοι πάροχοι ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης παρέχουν τις υπηρεσίες τους έναντι αμοιβής, είτε άμεσα από τους ασθενείς είτε από τα ασφαλιστικά τους ταμεία, τότε υπάρχει κάποιος βαθμός ανταγωνισμού μεταξύ νοσοκομείων όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Στις περιπτώσεις αυτές, το γεγονός ότι μία υπηρεσία υγείας παρέχεται από δημόσιο νοσοκομείο δεν επαρκεί ώστε να χαρακτηριστεί η δραστηριότητα ως μη οικονομική. Σχετικές περιπτώσεις στην Ελλάδα αποτελούν η λειτουργία απογευματινών ιατρείων εντός των δημοσίων νοσοκομείων, η χρηματοδότηση ιδιωτικών μονάδων υγείας από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ) κ.α.

Οι υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που παρέχονται από ανεξάρτητους ιατρούς και άλλους ιδιώτες ιατρούς έναντι αμοιβής για τις οποίες αναλαμβάνουν τους κινδύνους που συνεπάγεται η άσκηση της δραστηριότητας, πρέπει να θεωρηθούν ως οικονομική δραστηριότητα.

2.3 δραστηριότητες εκπαίδευσης και έρευνας: η δημόσια εκπαίδευση που οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος που χρηματοδοτείται και εποπτεύεται από το κράτος, όπως στην περίπτωση της Ελλάδας, μπορεί να θεωρηθεί ως μη οικονομική δραστηριότητα. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι το Δημόσιο «δημιουργώντας και διατηρώντας αυτό το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο χρηματοδοτείται εν όλω ή εν μέρει από δημόσιους πόρους και όχι από τους σπουδαστές ή τους γονείς τους δεν αποβλέπει στην άσκηση αμειβόμενων δραστηριοτήτων, αλλά εκπληρώνει την αποστολή του έναντι των πολιτών του στον κοινωνικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα». Η μη οικονομική φύση της δημόσιας εκπαίδευσης δεν επηρεάζεται κατά κανόνα από το γεγονός ότι, ενίοτε, οι σπουδαστές ή οι γονείς τους υποχρεούνται να καταβάλουν τέλη εγγραφής ή δίδακτρα, προκειμένου να συνεισφέρουν στις δαπάνες λειτουργίας του συστήματος. Οι οικονομικές αυτές συνεισφορές συχνά καλύπτουν μόνο τμήμα του πραγματικού κόστους της υπηρεσίας και ως εκ τούτου δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αμοιβή για την παρεχόμενη υπηρεσία. Συνεπώς, δεν αλλοιώνουν τη μη οικονομική φύση μιας γενικής υπηρεσίας παροχής εκπαίδευσης που χρηματοδοτείται κατά κύριο λόγο από κρατικούς πόρους. Οι εν λόγω αρχές μπορούν να εφαρμοστούν σε δημόσιες εκπαιδευτικές υπηρεσίες όπως η επαγγελματική κατάρτιση, η δημόσια και ιδιωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι παιδικόι σταθμοί, δευτερεύουσες εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε πανεπιστήμια και η παρεχόμενη στα πανεπιστήμια εκπαίδευση. Οι ίδιες αρχές μπορούν να εφαρμόζονται σε ορισμένες υπηρεσίες πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως οι δημόσιες βιβλιοθήκες.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η χρηματοδότηση υποδομών και λειτουργίας δημοσίων σχολείων, δημοσίων πανεπιστημίων τους, δημόσιων παιδικών σταθμών, δημόσιων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) κ.ο.κ. δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

Αντίθετα, όσες από τις προαναφερόμενες εκπαιδευτικές υπηρεσίες χρηματοδοτούνται κυρίως από γονείς ή σπουδαστές ή εμπορικά έσοδα (π.χ. η τριτοβάθμια εκπαίδευση που χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από σπουδαστές, καταβολή διδάκτρων για την κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους του κόστους παροχής μεταπτυχιακής εκπαίδευσης) αποτελούν οικονομική δραστηριότητα και πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση αν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Περαιτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι ορισμένες δραστηριότητες των πανεπιστημίων και των ερευνητικών οργανισμών δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Πρόκειται για τις κύριες δραστηριότητές τους, και συγκεκριμένα:

- δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων·
- την ανεξάρτητη έρευνα και ανάπτυξη για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση, συμπεριλαμβανομένης της ερευνητικής συνεργασίας και ανάπτυξης και
- τη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Οι δραστηριότητες μεταφοράς τεχνολογίας (παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης, δημιουργία τεχνοβλαστών ή άλλες μορφές διαχείρισης της γνώσης από τον ερευνητικό οργανισμό) δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα, αν γίνονται σε εσωτερικό επίπεδο (όταν δηλαδή η διαχείριση της γνώσης ερευνητικού οργανισμού γίνεται από τμήμα ή θυγατρική του ερευνητικού οργανισμού ή από κοινού με άλλους ερευνητικούς οργανισμούς. Η ανάθεση της παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών σε τρίτους μέσω προκήρυξης διαγωνισμών δεν θίγει τον «εσωτερικό» χαρακτήρα τέτοιων δραστηριοτήτων) και όλα τα έσοδα επανεπενδύονται στις πρωτογενείς δραστηριότητες των εν λόγω ερευνητικών οργανισμών.

Συνεπώς η χρηματοδότηση των δράσεων έρευνας των φορέων αυτών πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης.

2.4 Υποδομές: Η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, γενικές υποδομές, όπως δημόσιοι δρόμοι, γέφυρες ή κανάλια, τα οποία είναι διαθέσιμα για δημόσια χρήση, χωρίς καμία αντιπαροχή. Το ίδιο ισχύει και για τις υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες που το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας (για παράδειγμα, υποδομές που σχετίζονται με τον έλεγχο της εναέριας κυκλοφορίας στα αεροδρόμια, φάροι και λοιπός εξοπλισμός για τις ανάγκες της γενικής ναυσιπλοΐας, υποδομές που σχετίζονται με τις αστυνομικές και τελωνειακές αρχές).

π.χ. δρόμοι χωρίς διόδους, πάρκα χωρίς είσοδο και άλλη δραστηριότητα, φυλακές, κτίρια τελωνείων κ.α.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Σε περίπτωση που μια υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση θα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες. Όταν είναι δυνατόν να διαχωριστούν τα έξοδα και τα έσοδα που αντιστοιχούν στις οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες, οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ισχύουν μόνο όσον αφορά την κρατική ενίσχυση που χορηγείται πέραν του ποσού που καλύπτει τις δαπάνες των μη οικονομικών δραστηριοτήτων. Εάν, σε περίπτωση μικτής χρήσης, η υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η χρηματοδότησή της ενδέχεται να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική χρήση παραμένει αμιγώς επικουρική, ήτοι για δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση της.

3. Αφού αποσαφηνιστεί εάν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση» που ασκεί «οικονομική δραστηριότητα», πρέπει να εξετάζεται η πιθανή **ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης**. Η Συνθήκη δεν δίνει έναν ορισμό της έννοιας της Κρατικής Ενίσχυσης. Τα επιμέρους συστατικά στοιχεία της έννοιας της Κρατικής Ενίσχυσης που προκύπτουν από το άρθρο 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ είναι τα εξής:

3.α οικονομικό πλεονέκτημα: είναι το όφελος του δικαιούχου της ενίσχυσης, που δεν θα το ελάμβανε υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, του προσφέρεται είτε δωρεάν είτε με τιμή κατώτερη της αγοραίας και συνεπάγεται την ελάφρυνση του κόστους του δικαιούχου. Μπορεί να λάβει διάφορες μορφές και δεν περιορίζεται στις επιχορηγήσεις ή στις επιδοτήσεις (π.χ. φορολογικές απαλλαγές και ελαφρύνσεις, απαλλαγές ή εκπτώσεις από ασφαλιστικές εισφορές, εγγυήσεις δανείων με ευνοϊκούς όρους, κρατικές συμμετοχές στο κεφάλαιο επιχειρήσεων, ιδιωτικοποιήσεις με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, διαγραφή ή ταχεία απόσβεση χρεών, πώληση ή εκμίσθωση δημόσιας έκτασης σε τιμές κατώτερες της αγοράς, παροχή από το κράτος ειδών ή υπηρεσιών σε τιμές κατώτερες της αγοράς κ.λπ.)

3.β προνομιακή μεταχείριση (αυτού που λαμβάνει το πλεονέκτημα): Υφίσταται όταν συντρέχουν:

- επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου (όταν το μέτρο αφορά σε συγκεκριμένους φορείς και δεν είναι γενικού χαρακτήρα): ο δικαιούχος της ενίσχυσης βρίσκεται σε ευνοϊκότερη θέση από τους ανταγωνιστές του και εκείνοι αποκλείονται από την προνομιακή μεταχείριση
- αφορά επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής (υπό την ευρεία ερμηνεία της έννοιας «επιχείρηση»)

3.γ χρηματοδότηση από το κράτος & με κρατικούς πόρους (σωρευτική προϋπόθεση): το μέτρο πρέπει σωρευτικά και να χρηματοδοτείται με χρήματα του Κράτους και να είναι καταλογιστέο στο Κράτος.

Ως κρατικοί πόροι νοούνται όλα τα χρηματικά μέσα που βρίσκονται υπό δημόσιο έλεγχο και το κράτος αποφασίζει για τη διάθεσή τους, όπως π.χ. οι πόροι τοπικών ή περιφερειακών φορέων, οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων, όταν χρησιμοποιούνται από κοινού με εθνικούς πόρους (συγχρηματοδότηση), οι πόροι δημοσίων ή ιδιωτικών οργανισμών που έχουν οριστεί για να διαχειρίζονται την ενίσχυση, οι πόροι των δημοσίων επιχειρήσεων. Και η φοροαπαλλαγή συνιστά χρηματοδότηση του μέτρου με εθνικούς πόρους.

Η χρησιμοποίηση των κρατικών πόρων είναι καταλογιστέα στο Κράτος είτε όταν γίνεται απευθείας από το Κράτος, είτε όταν η δυνατότητα επιρροής του Κράτους είναι τόσο ισχυρή, ώστε ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση να μην διαθέτει αυτονομία βούλησης. Ενδεικτικά κριτήρια:

- η ένταξη του φορέα στις δομές της δημόσιας διοίκησης
- η φύση των δραστηριοτήτων του
- το νομικό καθεστώς του
- ο βαθμός εποπτείας της διοίκησης

Κατόπιν των ανωτέρω, σε περιπτώσεις χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ, το κριτήριο πληρείται πάντα.

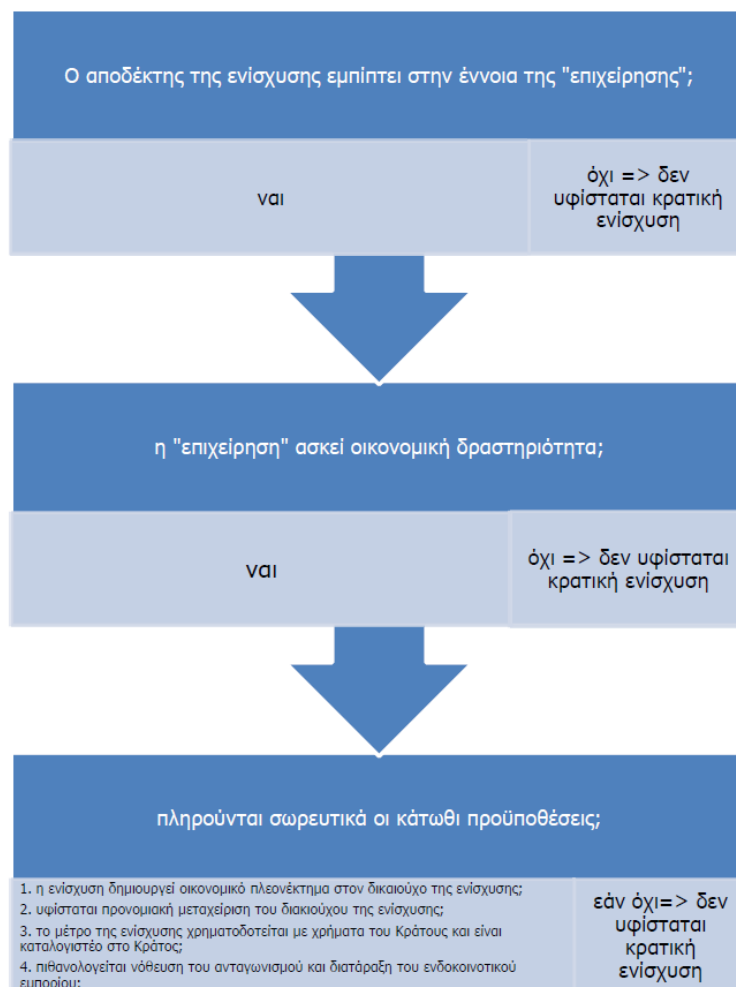
3.δ πιθανή νόθευση του ανταγωνισμού & διατάραξη του ενδοκοινοτικού εμπορίου:

πρόκειται για δύο διαφορετικά κριτήρια, που όμως πρέπει να συντρέχουν ταυτόχρονα. Αφορούν την κοινοτική αγορά και αρκεί μόνο η απειλή επέλευσής τους.

- Πιθανότητα διατάραξης του ενδοκοινοτικού εμπορίου ενδέχεται να υφίσταται ακόμη και για μικρά ποσά ενίσχυσης (δεν υπάρχει όριο κάτω από το οποίο να μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν υφίσταται διατάραξη), ανεξάρτητα από τον τοπικό ή περιφερειακό χαρακτήρα μιας δραστηριότητας. Ενίσχυση που χορηγείται σε πολλές επιχειρήσεις μπορεί, ακόμη και εάν τα μεμονωμένα ποσά είναι μικρά, να διαταράξει το ενδοκοινοτικό εμπόριο.
- Νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού υφίσταται όταν ένα μέτρο ενίσχυσης είναι ικανό να βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση της ενισχυόμενης επιχείρησης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις με τις οποίες ανταγωνίζεται. Έχει κριθεί ότι οι λειτουργικές ενισχύσεις πάντα νοθεύουν τον ανταγωνισμό.

Εάν τα ανωτέρω στοιχεία της έννοιας της κρατικής ενίσχυσης συντρέχουν σωρευτικά τότε μια Πράξη θεωρείται **ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ**.

Τα σημεία 1-3 παραπάνω συνοψίζονται στο παρακάτω διάγραμμα:

4. Για να είναι η κρατική ενίσχυση συμβατή με τους κανόνες της ΕΕ θα πρέπει είτε να συμμορφώνεται με κάποιον από τους κανόνες απαλλαγής είτε να εγκριθεί απευθείας από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ μετά από κοινοποίηση.

Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)

Μία ιδιαίτερη περίπτωση είναι η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας.

Οι ΥΓΟΣ είναι υπηρεσίες οικονομικής φύσης που εξυπηρετούν σκοπούς γενικού συμφέροντος και για το λόγο αυτό το Κράτος ή η Ε.Ε. τους έχουν επιβάλλει συγκεκριμένες υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας (ΥΔΥ) όπως κάλυψη όλης της εθνικής επικράτειας, συνεχής παροχή, σταθερή ποιότητα, ίδιες τιμές κ.λπ. ήτοι υποχρεώσεις τις οποίες οι επιχειρήσεις δεν θα αναλάμβαναν στην ίδια έκταση ή με τους αυτούς όρους, αν ελάμβαναν αποκλειστικά υπόψη τα δικά τους εμπορικά συμφέροντα.

Το γενικό οικονομικό συμφέρον πρέπει να προσδιορίζεται με συγκεκριμένα, ειδικά χαρακτηριστικά και να μη συνδέεται με συγκεκριμένες ανάγκες ορισμένων χρηστών ή οικονομικών φορέων (π.χ. αδιάκοπη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας επί του συνόλου του εδάφους ή μέρους αυτού, εκμετάλλευση μη προσοδοφόρων αεροπορικών γραμμών, δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο, υπηρεσία πρυμνοδετήσεως (λόγοι ασφαλείας του λιμένα), συντήρηση μιας σημαντικής πλωτής οδού, διαρκής εξασφάλιση της απλής και επείγουσας μεταφοράς ασθενών ή τραυματιών κ.λπ.)

Η ιδιαίτερη φύση των ΥΓΟΣ προκύπτει από τη φύση της παρεχόμενης υπηρεσίας (π.χ. ασφάλεια πλοήγησης, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεπικοινωνίες, υδροδότηση) και από τις υποχρεώσεις που συνδέονται με την παροχή της (κάλυψη όλης της εθνικής επικράτειας, συνεχής παροχή, σταθερή ποιότητα, ίδιες τιμές). Αυτές οι υποχρεώσεις που συνδέονται με την παροχή ΥΓΟΣ την καθιστούν μη κερδοφόρα για τις επιχειρήσεις. Συνέπεια αυτού οι επιχειρήσεις δεν ενδιαφέρονται να παράσχουν την ΥΓΟΣ οικειοθελώς (θα μπορούσαν να την παράσχουν με διαφορετικούς όρους ποιότητας, ασφάλειας, τιμής, ίσης μεταχείρισης ή καθολικής πρόσβασης, αν λάμβαναν υπόψη τα δικά τους εμπορικά συμφέροντα) και το Κράτος παρεμβαίνει για να τους επιτρέψει να την παράσχουν τηρώντας τις υποχρεώσεις που συνδέονται με την παροχή της, χορηγώντας τους αντιστάθμιση.

Η ανωτέρω παροχή αντιστάθμισης μέσω κρατικής χρηματοδότησης για την παροχή των ΥΓΟΣ δεν πρέπει να υποκρύπτει κρατική ενίσχυση που νοθεύει τον ανταγωνισμό (107§1 ΣΛΕΕ).

Η παροχή αντιστάθμισης ΥΓΟΣ δεν υποκρύπτει κρατική ενίσχυση εφόσον πληρούνται 4 προϋποθέσεις που τέθηκαν στην υπόθεση Altmark (2003):

Ορισμός, ανάθεση ΥΓΟΣ

1) η επιχείρηση πρέπει να είναι πράγματι επιφορτισμένη (από το Κράτος) με την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής ΥΓΟΣ – ΥΔΥ, υποχρέωση που πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη (ο ορισμός ελέγχεται από την Επιτροπή και το ΔΕΚ για «πρόδηλο σφάλμα»)

2) βασικές **παράμετροι** βάσει των οποίων υπολογίζεται η **αντιστάθμιση** πρέπει να έχουν προσδιορισθεί προηγουμένως αντικειμενικά και με διαφάνεια

Υπολογισμός αντιστάθμισης

3) **αντιστάθμιση - η απολύτως αναγκαία** για την κάλυψη του πρόσθετου κόστους ΥΓΟΣ (έσοδα + εύλογο κέρδος)

4) **ποσό αντιστάθμισης Διαδικασία ανάθεσης ΥΓΟΣ**

Διαδικασία ανάθεσης ΥΓΟΣ

- διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης → τιμή αγοράς
- λουπές περιπτώσεις → δαπάνες τυπικής μέσης επιχείρησης.

12. Λίστα Ελέγχου για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
Ι. Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, ΔΗΛΑΔΗ ΑΣΚΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΣ ΑΓΑΘΑ Η΄/ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΜΙΑ ΑΓΟΡΑ;	ΟΧΙ	Οικονομική δραστηριότητα είναι η προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά (πρέπει να υπάρχει αγορά). Η απάντηση στο ερώτημα εάν υφίσταται μια αγορά για ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο οι υπηρεσίες αυτές οργανώνονται στο οικείο κράτος μέλος και συνεπώς μπορεί να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Περαιτέρω, η αγορά στην οποία δραστηριοποιείται η συγκεκριμένη οντότητα πρέπει να είναι κερδοσκοπική (αυτός που προσφέρει υπηρεσία να αναμένει αντάλλαγμα από αυτή). Σημειώνεται ότι οικονομική δραστηριότητα μπορεί να υφίσταται ακόμη και αν ασκείται από μη κερδοσκοπική οργάνωση. Εάν δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα κατά τα ανωτέρω, δεν υφίσταται κρατική ενίσχυση. Στο μέτρο που μια δημόσια οντότητα ασκεί οικονομική δραστηριότητα η οποία μπορεί να διαχωριστεί από την άσκηση μη οικονομικής δραστηριότητας, η οντότητα αυτή ενεργεί, σε σχέση με την εν λόγω δραστηριότητα, ως επιχείρηση.	ΕΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗ, ΜΕΤΑΒΕΙΤΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΕΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ, ΚΑΛΕΙΣΤΕ ΝΑ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΜΕΤΡΟ ΑΠΟΣΤΕΛΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΚΕ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΜΕ Α.Π. 74391/ΕΥΚΕ2634/13-07-2016 ΕΓΚΥΚΛΙΟ (ΑΔΑ: 60ΝΩ465307-ΥΔ9) σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 102119/ΕΥΚΕ 6420/Σεπτ. 2017 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης/ Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και συγκεκριμένα με την παράγραφο 3 "οι υποβαλλόμενες προτάσεις που αφορούν σε σημεία πρόσβασης / ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ με ελεύθερη πρόσβαση για το κοινό μπορούν να εξεταστούν ως μέτρα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης."
Η δραστηριότητα του δικαιούχου συνδέεται με την άσκηση <u>δημόσιας εξουσίας</u> , δηλ.; ▪ Ο στρατός ή η αστυνομία ▪ Η ασφάλεια και ο έλεγχος αεροπλοΐας	ΟΧΙ	ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Στο μέτρο που μια δημόσια οντότητα ασκεί οικονομική δραστηριότητα η οποία μπορεί να διαχωριστεί από την άσκηση της <u>δημόσιας εξουσίας</u> , η οντότητα αυτή ενεργεί, σε	

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
<ul style="list-style-type: none"> Η ασφάλεια και ο έλεγχος θαλάσσιας κυκλοφορίας Η επιτήρηση προς αποφυγή της ρύπανσης Η οργάνωση, η χρηματοδότηση και τα μέτρα επιβολής των ποινών φυλάκισης Η συλλογή δεδομένων που χρησιμοποιούνται για δημόσιους σκοπούς, βάσει εκ του νόμου υποχρέωσης που επιβάλλεται στις σχετικές επιχειρήσεις για γνωστοποίηση των δεδομένων αυτών Η ανάπτυξη και η ανασυγκρότηση δημόσιας γης από δημόσιες αρχές άλλο (παρακαλώ περιγράψτε αναλυτικά) 		<p>σχέση με την εν λόγω δραστηριότητα, ως επιχείρηση.</p> <p>Αντιθέτως, εάν η οικονομική δραστηριότητα δεν μπορεί να διαχωριστεί από την άσκηση της δημόσιας εξουσίας, οι δραστηριότητες που ασκούνται από την εν λόγω οντότητα ως σύνολο παραμένουν συνδεδεμένες με την άσκηση των εν λόγω δημόσιων εξουσιών και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στην έννοια της επιχείρησης</p>	
Υπηρεσίες που παρέχονται για το δημόσιο συμφέρον ή με υποχρεωτική συμμετοχή			
<p>Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια, τα οποία πρέπει να πληρούνται σωρευτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> εάν η κοινωνική ασφάλιση είναι υποχρεωτική εάν το σύστημα εκπληρώνει αποστολή αποκλειστικά κοινωνικό χαρακτήρα εάν το σύστημα είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εάν το σύστημα βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης ή στην αρχή της κεφαλαιοποίησης (εάν οι παροχές είναι ανεξάρτητες ή εξαρτώνται από τις εισφορές του ασφαλισμένου) εάν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εποπτεύεται από το κράτος 	ΟΧΙ	<p>Στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, κατά πόσον ένα σύστημα θα θεωρηθεί ότι συνεπάγεται οικονομική δραστηριότητα εξαρτάται από τον τρόπο σύστασης και διάρθρωσής του. Στην ουσία, η νομολογία κάνει διάκριση μεταξύ των συστημάτων που βασίζονται στην αρχή της αλληλεγγύης και των οικονομικών συστημάτων. Στην Ελλάδα λειτουργούν συστήματα και των δύο μορφών. Παράδειγμα πράξης που δεν ενέχει στοιχεία ΚΕ είναι η χρηματοδότηση για ηλεκτρονική πλατφόρμα ΕΡΓΑΝΗ</p>	
<p>Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής ή νοσοκομειακής περίθαλψης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να</p>	ΟΧΙ	<p>Όταν τα δημόσια νοσοκομεία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας, βασίζονται σχεδόν εξ ολοκλήρου στην αρχή</p>	

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
<p>εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια, τα οποία πρέπει να πληρούνται σωρευτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ εάν ο δικαιούχος αποτελεί μέρος του εθνικού συστήματος υγείας ■ εάν βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης σε αντίθεση με την αρχή ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου ■ εάν ο δικαιούχος χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος ή από ιδιωτικούς πόρους (πχ. ασθενείς) ■ εάν οι υπηρεσίες παρέχονται χωρίς επιβάρυνση με βάση την καθολική κάλυψη ή ο εάν ο δικαιούχος διαθέτει την δυνατότητα να αρνηθεί την παροχή τους 		<p>της αλληλεγγύης, χρηματοδοτούνται άμεσα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλους κρατικούς πόρους και παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους με βάση την καθολική κάλυψη (ανάλογα με τα γενικά χαρακτηριστικά του συστήματος, οι συμμετοχές οι οποίες καλύπτουν ένα μικρό μόνο ποσοστό του πραγματικού κόστους της παρεχόμενης υπηρεσίας δεν δύνανται να επηρεάσουν τον χαρακτηρισμό της ως μη οικονομικής), δεν ενεργούν ως «επιχειρήσεις».</p> <p>Στις περιπτώσεις που υπάρχει αυτή η διάθροιση, ακόμη και δραστηριότητες που θα μπορούσαν καθαυτές να χαρακτηριστούν ως οικονομικής φύσεως, αλλά ασκούνται αποκλειστικά με στόχο την παροχή μιας ακόμη μη οικονομικής υπηρεσίας, δεν είναι οικονομικής φύσεως</p> <p>π.χ. χρηματοδότηση υποδομών δημοσίων νοσοκομείων που δεν χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για απογευματινά ιατρεία, χρηματοδότηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας ΗΔΙΚΑ, χρηματοδότηση φαρμακείων σε νοσοκομεία.</p> <p>Οι υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που παρέχονται από ανεξάρτητους ιατρούς και άλλους ιδιώτες ιατρούς έναντι αμοιβής για τις οποίες αναλαμβάνουν τους κινδύνους που συνεπάγεται η άσκηση της δραστηριότητας, πρέπει να θεωρηθούν ως οικονομική δραστηριότητα.</p>	
<p>Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της εκπαίδευσης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια, τα οποία πρέπει να πληρούνται σωρευτικά:</p>	ΟΧΙ	<p>Η δημόσια εκπαίδευση που οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος που χρηματοδοτείται και εποπτεύεται από το</p>	

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
<ul style="list-style-type: none"> ■ εάν ο δικαιούχος επιδιώκει την εκπλήρωση δημόσιας αποστολής/παροχή δημόσιας εκπαίδευσης ■ εάν ο δικαιούχος οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος ■ εάν οι υπηρεσίες παρέχονται με βάση την καθολική κάλυψη ή ο εάν ο δικαιούχος διαθέτει την δυνατότητα να αρνηθεί την παροχή τους ■ εάν ο δικαιούχος χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος ή από μαθητές & τους γονείς τους ■ εάν ο δικαιούχος εποπτεύεται από το κράτος 		<p>κράτος μπορεί να θεωρηθεί ως μη οικονομική δραστηριότητα.</p> <p>Η μη οικονομική φύση της δημόσιας εκπαίδευσης δεν επηρεάζεται κατά κανόνα από το γεγονός ότι, ενίοτε, οι σπουδαστές ή οι γονείς τους υποχρεούνται να καταβάλουν τέλη εγγραφής ή δίδακτρα, προκειμένου να συνεισφέρουν στις δαπάνες λειτουργίας του συστήματος. Οι οικονομικές αυτές συνεισφορές συχνά καλύπτουν μόνο τμήμα του πραγματικού κόστους της υπηρεσίας και ως εκ τούτου δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αμοιβή για την παρεχόμενη υπηρεσία. Συνεπώς, δεν αλλοιώνουν τη μη οικονομική φύση μιας γενικής υπηρεσίας παροχής εκπαίδευσης που χρηματοδοτείται κατά κύριο λόγο από κρατικούς πόρους.</p> <p>Οι εν λόγω αρχές μπορούν να εφαρμοστούν σε δημόσιες εκπαιδευτικές υπηρεσίες όπως η επαγγελματική κατάρτιση, η δημόσια και ιδιωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι παιδικοί σταθμοί, δευτερεύουσες εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε πανεπιστήμια και η παρεχόμενη στα πανεπιστήμια εκπαίδευση. Οι ίδιες αρχές μπορούν να εφαρμόζονται σε ορισμένες υπηρεσίες πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως οι δημόσιες βιβλιοθήκες.</p> <p>π.χ. χρηματοδότηση υποδομών και λειτουργίας δημοσίων σχολείων, χρηματοδότηση δημοσίων πανεπιστημίων με σκοπό να επιτελέσουν το βασικό εκπαιδευτικό έργο τους</p>	

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
<p>Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της έρευνας; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια :</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ εάν ο δικαιούχος επιδιώκει την εκπλήρωση δημόσιας αποστολής ■ εάν ο δικαιούχος ασκεί κύριες δραστηριότητες ερευνητικών οργανισμών και ερευνητικών υποδομών και ιδιαίτερα (α) δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων, (β) ανεξάρτητη Ε&Α για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση και (γ) ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση ■ εάν ο δικαιούχος ασκεί δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης που διενεργούνται είτε από τμήμα είτε από τον ερευνητικό οργανισμό ή την ερευνητική υποδομή (συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων ή των θυγατρικών τους) είτε από κοινού με ή εξ ονόματος άλλων τέτοιων φορέων και όταν το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες αυτές επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής. 	ΟΧΙ	<p>Επισημάνση: Σε περίπτωση που ένας ερευνητικός οργανισμός ή μια ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές, όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες (Στην περίπτωση που ένας ερευνητικός οργανισμός ή μια ερευνητική υποδομή χρηματοδοτείται τόσο με δημόσια, όσο και με ιδιωτικά κεφάλαια, η Επιτροπή θεωρεί ότι στην περίπτωση αυτή η δημόσια χρηματοδότηση της συγκεκριμένης οντότητας για μια συγκεκριμένη λογιστική περίοδο υπερβαίνει το κόστος των μη οικονομικών δραστηριοτήτων για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο).</p> <p>Εάν ο ερευνητικός οργανισμός ή η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η χρηματοδότησή του/της μπορεί να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα είναι αμιγώς επικουρική, δηλαδή συνδέεται άμεσα με τη δραστηριότητα του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση του/της, και είναι περιορισμένου πεδίου εφαρμογής. Αναλυτικότερα εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο υπ' αριθ. 49939/ΕΥΚΕ1942/ 13-5-2016 έγγραφο οδηγιών με θέμα: «ΚΡΑΤΙΚΕΣ</p>	

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
		ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ».	
<p>Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα του πολιτισμού; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ εάν ο δικαιούχος διαθέτει τις υπηρεσίες του δωρεάν στο ευρύ κοινό ■ εάν η καταβολή χρηματικής συνεισφοράς καλύπτει μέρος του πραγματικού κόστους της δραστηριότητας ■ εάν οι δραστηριότητες είναι αντικειμενικά αδύνατον να αντικατασταθούν (για παράδειγμα, τήρηση δημόσιων αρχείων που περιλαμβάνουν μοναδικά έγγραφα 	ΟΧΙ		
II. ΕΑΝ Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΣΚΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΕΛΕΓΤΕ ΑΝ ΠΛΗΡΟΥΝΤΑΙ ΣΩΡΕΥΤΙΚΑ ΟΙ ΚΑΤΩΘΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ. ΕΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΕΝΤΕ ΤΜΗΜΑΤΑ, ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΤΕ:			
1. ΥΦΙΣΤΑΤΑΙ ΑΜΕΣΗ Η' ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ; <i>(σε περίπτωση καταφατικής απάντησης έστω και σε μία εκ των κατωτέρω α έως ε ερωτήσεων, στη διπλανή στήλη τίθεται ΝΑΙ)</i>		Ως κρατικοί πόροι νοούνται όλα τα χρηματικά μέσα που βρίσκονται υπό δημόσιο έλεγχο και το κράτος αποφασίζει για τη διάθεσή τους, όπως π.χ. οι πόροι τοπικών ή περιφερειακών φορέων, οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων, όταν χρησιμοποιούνται από κοινού με εθνικούς πόρους (συγχρηματοδότηση), οι πόροι δημοσίων ή ιδιωτικών οργανισμών που έχουν οριστεί για να διαχειρίζονται την ενίσχυση, οι πόροι των δημοσίων επιχειρήσεων. <u>Στις περιπτώσεις χρηματοδότησης από Διαρθρωτικά Ταμεία, εφόσον δεν έχουμε</u>	
a. Πρόκειται για επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, άμεση επένδυση στο κεφάλαιο επιχείρησης ή όφελος σε είδος που χορηγείται από το Δημόσιο ;			
b. Το μέτρο αφορά παραίτηση από είσπραξη κρατικών πόρων οποιουδήποτε είδους ?			
c. Σε περίπτωση που εμπλέκεται κάποιος ενδιάμεσος/ ιδιωτικός φορέας, η απόφαση για την μεταφορά κρατικών πόρων μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος ;			

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
d. Υφίσταται επιρροή από την μεριά του κράτους στη μεταφορά κρατικών πόρων ;		κεντρική διαχείριση των πόρων, θεωρούμε de facto ότι έχουμε κρατική χρηματοδότηση.	
e. Συμμετέχει το κράτος στην ανακατανομή πόρων μεταξύ ιδιωτικών φορέων ;		Και η φοροαπαλλαγή συνιστά χρηματοδότηση του μέτρου με εθνικούς πόρους. Η χρησιμοποίηση των κρατικών πόρων είναι καταλογιστέα στο Κράτος είτε όταν γίνεται απευθείας από το Κράτος, είτε όταν η δυνατότητα επιρροής του Κράτους είναι τόσο ισχυρή, ώστε ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση να μην διαθέτει αυτονομία βούλησης. Ενδεικτικά κριτήρια: <ul style="list-style-type: none"> • η ένταξη του φορέα στις δομές της δημόσιας διοίκησης • η φύση των δραστηριοτήτων του • το νομικό καθεστώς του • ο βαθμός εποπτείας της διοίκησης 	
2. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΣΥΝΙΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ; (δηλ. κάποιο οικονομικό όφελος που η επιχείρηση δεν θα αποκτούσε υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς)		Είναι το όφελος του δικαιούχου της ενίσχυσης, που δεν θα το ελάμβανε υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, του προσφέρεται είτε δωρεάν είτε με τιμή κατώτερη της αγοραίας και συνεπάγεται την ελάφρυνση του κόστους του δικαιούχου. Μπορεί να λάβει διάφορες μορφές και δεν περιορίζεται στις επιχορηγήσεις ή στις επιδοτήσεις (π.χ. φορολογικές απαλλαγές και ελαφρύνσεις, απαλλαγές οι εκπτώσεις από ασφαλιστικές εισφορές, εγγυήσεις δανείων με ευνοϊκούς όρους, κρατικές συμμετοχές στο κεφάλαιο επιχειρήσεων, ιδιωτικοποιήσεις με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, διαγραφή ή ταχεία απόσβεση χρεών, πώληση ή	
a. Τηρείται η αρχή του ιδιώτη επενδυτή/πωλητή;			

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
		<p>εκμίσθωση δημόσιας έκτασης σε τιμές κατώτερες της αγοράς, παροχή από το κράτος ειδών ή υπηρεσιών σε τιμές κατώτερες της αγοράς κ.λπ.)</p> <p>Εφόσον η απουσία κρατικής ενίσχυσης βασίζεται στην απουσία πλεονεκτήματος αναλύεται η τήρηση του «φορέα της οικονομίας της αγοράς». Ειδικότερα εξετάζεται αν υπό παρόμοιες περιστάσεις ένας ιδιώτης επενδυτής συγκρίσιμου μεγέθους που λειτουργεί υπό συνθήκες της αγοράς θα είχε προβεί στην εν λόγω επένδυση. Συνήθως για έργα που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία δεν ισχύει το κριτήριο του «φορέα της οικονομίας της αγοράς» καθώς η χρηματοδότηση από αυτά έρχεται να καλύψει κενά/ανεπάρκειες αυτής.</p> <p>Επισημάνση: Σε περιπτώσεις χρηματοδότησης υποδομών, εξετάζεται</p> <p>Α. ενδεχόμενη παροχή πλεονεκτήματος από την εφαρμογή του μέτρου σε τρία επίπεδα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στον ιδιοκτήτη της υποδομής - στη λειτουργία/διαχείριση της υποδομής - στις επιχειρήσεις-χρήστες της υποδομής και <p>Β. Αναλύονται και στα τρία επίπεδα τα οφέλη που αποκομίζονται σε σχέση με τις συνθήκες της αγοράς (δηλαδή της εφαρμογής του μέτρου). Η ανάλυση γίνεται τόσο για τα άμεσα όσο και για τα έμμεσα οφέλη.</p>	
b. Το μέτρο αποτελεί αντιστάθμισμα για την παροχή ΥΓΟΣ ; (Εάν η απάντηση είναι καταφατική, το μέτρο			

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
<i>πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα του πλαισίου ΥΓΟΣ)</i>			
2. ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟ ; (Ειδικά εάν αφορά φορολογικά μέτρα ή απαλλαγή από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης) (σε περίπτωση καταφατικής απάντησης έστω και σε μία εκ των κατωτέρω α έως c ερωτήσεων, στη διπλανή στήλη τίθεται ΝΑΙ)		Υφίσταται προνομιακή μεταχείριση (αυτού που λαμβάνει το πλεονέκτημα) όταν συντρέχουν τα ακόλουθα: - επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου (όταν το μέτρο αφορά σε συγκεκριμένους φορείς και δεν είναι γενικού χαρακτήρα): ο δικαιούχος της ενίσχυσης βρίσκεται σε ευνοϊκότερη θέση από τους ανταγωνιστές του και εκείνοι αποκλείονται από την προνομιακή μεταχείριση - αφορά επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής (υπό την ευρεία ερμηνεία της έννοιας «επιχείρηση») Επισήμανση:	
a. Το μέτρο αφορά συγκεκριμένες επιχειρήσεις μόνο; Ποιοι είναι οι γενικά εφαρμοστέοι κανόνες (γενικό σύστημα αναφοράς);		Μέτρο που αφορά το σύνολο των επιχειρήσεων μιας γεωγραφικής περιοχής (π.χ. Περιφέρειας) και χρηματοδοτείται από το οικείο ΠΕΠ δεν θεωρείται μέτρο γενικού χαρακτήρα, επειδή οι εθνικοί πόροι καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Κράτους	
b. Το μέτρο συνιστά εξαίρεση (απαλλαγή) ή παρέκκλιση από τους γενικά εφαρμοστέους κανόνες ;			
c. Το μέτρο αφορά επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή της Ελληνικής επικράτειας ή σε συγκεκριμένους κλάδους παραγωγής (υπό την ευρεία ερμηνεία της έννοιας «επιχείρηση»);			
3. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΕΙΝΑΙ ΙΚΑΝΟ ΝΑ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΞΥ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ; (Αρκεί μόνο η απειλή επέλευσης της συνέπειας)		Πρόκειται για δύο διαφορετικά κριτήρια, που όμως πρέπει να συντρέχουν ταυτόχρονα. Αφορούν την κοινοτική αγορά και αρκεί μόνο η απειλή επέλευσής τους. • Πιθανότητα διατάραξης του ενδοκοινοτικού εμπορίου ενδέχεται να υφίσταται ακόμη και για μικρά ποσά ενίσχυσης (δεν υπάρχει όριο κάτω από το οποίο να μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν υφίσταται διατάραξη), ανεξάρτητα από τον τοπικό ή περιφερειακό χαρακτήρα μιας δραστηριότητας. Ενίσχυση που χορηγείται σε	
Το μέτρο ενισχύει την θέση της δικαιούχου εταιρείας σε σύγκριση με άλλες εταιρείες που ανταγωνίζονται στην ενδοεθνική αγορά;			
Οι δραστηριότητες του δικαιούχου είναι καθαρά τοπικού χαρακτήρα;			
4. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΝΟΘΕΥΕΙ Ή ΑΠΕΙΛΕΙ ΝΑ ΝΟΘΕΥΣΕΙ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ; (Αρκεί μόνο η απειλή επέλευσης της συνέπειας)			

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
Δραστηριοποιείται ο δικαιούχος σε μια αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό ?		πολλές επιχειρήσεις μπορεί, ακόμη και εάν τα μεμονωμένα ποσά είναι μικρά, να διαταράξει το ενδοκοινοτικό εμπόριο.	
Εάν η αγορά δεν είναι ανοικτή στον ανταγωνισμό, ασκεί ο δικαιούχος άλλες οικονομικές δραστηριότητες σε τομέα που είναι ανοιχτός στον ανταγωνισμό ή/και σε άλλο κράτος μέλος;		<ul style="list-style-type: none"> • Νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού υφίσταται όταν ένα μέτρο ενίσχυσης είναι ικανό να βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση της ενισχυόμενης επιχείρησης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις με τις οποίες ανταγωνίζεται. Έχει κριθεί ότι οι λειτουργικές ενισχύσεις πάντα νοθεύουν τον ανταγωνισμό. 	
Εάν ο δικαιούχος δραστηριοποιείται σε αγορές ανοικτές στον ανταγωνισμό ή/και σε άλλο κράτος μέλος, τηρεί ξεχωριστούς λογαριασμούς για κάθε δραστηριότητα ;		<p>Προκειμένου να απαντηθούν τα ως άνω, πρέπει να παράσχετε τεκμηρίωση αναφορικά με τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Επιπτώσεις στον ανταγωνισμό εντός της ΕΕ, σε απελευθερωμένο τομέα όπου υπάρχει ή θα μπορούσε να υπάρχει ανταγωνισμός (πρέπει να τεκμηριωθεί γιατί το μέτρο δεν επηρεάζει τον ανταγωνισμό π.χ. στην περίπτωση ύπαρξης νομικών μονοπωλίων) - ανάλυση της αγοράς (παρουσίαση των ανταγωνιστών, των μεριδίων αγοράς, χρηστών της υποδομής κλπ) - αν ο δικαιούχος του μέτρου συμμετέχει άμεσα σε διασυνοριακές συναλλαγές - αν επιχειρήσεις από άλλα ΚΜ μπορούν να παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες εντός του συγκεκριμένου ΚΜ, -αν η οικονομική δραστηριότητα του δικαιούχου είναι μικρή (π.χ. μικρός κύκλος εργασιών, 	

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
		<p>περιορισμένος χρόνος λειτουργίας της υποδομής, περιορισμένη δυναμικότητα της υποδομής, κ.α.),</p> <p>-αν το μέτρο δεν οδηγεί σε ζήτηση ή προσέλκυση επενδύσεων στην εν λόγω περιοχή π.χ. ανέγερση νέων ξενοδοχειακών μονάδων, δημιουργία συνοδευτικών εμπορικών δραστηριοτήτων, κ.α.</p> <p>- αν τα παραγόμενα από τον δικαιούχο αγαθά ή υπηρεσίες είναι καθαρά τοπικά ή έχουν περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής π.χ. δυσκολίες στην πρόσβαση, απουσία υποστηρικτικών υποδομών στην ευρύτερη περιοχή, περιορισμοί στη χρήση της γλώσσας, προέλευση επισκεπτών/χρηστών υποδομής, κ.α.</p> <p>Σε πολλές περιπτώσεις έχει κριθεί ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων, ορισμένες δραστηριότητες είχαν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και, κατά συνέπεια, δεν επηρέαζαν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης.</p>	

13. Οδηγίες για τον υπολογισμό των καθαρών εσόδων

Ο_Ε.Ι.1_4: ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020 [Άρθρα 61 και 65(8) του Καν.(ΕΕ) 1303/2013]

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή	64
2.	Υπολογισμός των καθαρών εσόδων βάσει του άρθρου 61 του ΚΚΔ	65
2.1	Πεδίο εφαρμογής.....	65
2.2	Ορισμός των «καθαρών» εσόδων μιας πράξης.....	65
2.3	Μέθοδος (α): Κατ' αποκοπή ποσοστό καθαρών εσόδων.....	66
2.4	Μέθοδος (β): Υπολογισμός των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων	67
2.4.1	Μεθοδολογία	67
2.4.2	Παραδοχές χ/ο ανάλυσης	68
2.4.3	Κόστος επένδυσης	69
2.4.4	Εκτίμηση εσόδων	70
2.4.5	Εκτίμηση δαπανών (λειτουργίας και αντικατάστασης).....	72
2.4.6	Υπολειμματική αξία της επένδυσης.....	72
2.5	Πράξεις για τις οποίες δεν είναι αντικειμενικά δυνατή η εκ των προτέρων εκτίμηση των εσόδων	73
3.	Πράξεις που παράγουν καθαρά έσοδα κατά την υλοποίησή τους και για τις οποίες δεν ισχύουν οι διατάξεις (1) έως (6) του άρθρου 61 του ΚΚΔ.	73
4.	Οδηγίες / διευκρινήσεις προς Διαχειριστικές Αρχές	73
5.	Παρουσίαση αρχείου Excel.....	77
5.1	Φύλλο εργασίας «ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ».....	77
5.2	Φύλλο εργασίας «ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ».....	78
5.3	Φύλλο εργασίας «ΕΠΙΛΕΞΙΜΟ ΚΟΣΤΟΣ»	79
5.4	Φύλλο εργασίας «ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ»	80
5.5	Φύλλο εργασίας «ΕΣΟΔΑ»	81
5.6	Φύλλο εργασίας «ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ»	82
5.7	Φύλλο εργασίας «ΔΑΠΑΝΕΣ»	83
5.8	Φύλλο εργασίας «ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ».....	84
5.9	Φύλλο εργασίας «ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ»	85

1. Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο έχει ως στόχο την παροχή οδηγιών προς τις διαχειριστικές αρχές και τους δικαιούχους προκειμένου να υπολογίσουν **τα δυνητικά καθαρά έσοδα των πράξεων που παράγουν καθαρά έσοδα μετά την ολοκλήρωσή τους** και ενδεχομένως και κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους.

Αφορούν σε όλες τις πράξεις που παράγουν καθαρά έσοδα ανεξαρτήτως του Ταμείου από το οποίο συγχρηματοδοτούνται, με τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2.1 και 3.

Στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 (Κανονισμός Κοινών Διατάξεων, εφεξής ΚΚΔ) δίνει τη δυνατότητα στις διαχειριστικές αρχές να επιλέξουν «εκ των προτέρων» για ένα τομέα, υποτομέα ή τύπο πράξης ποιά μέθοδο θα εφαρμόσουν για τον υπολογισμό των δυνητικών καθαρών εσόδων:

- (α) **την εφαρμογή ενός κατ' αποκοπή ποσοστού καθαρών εσόδων** για τον τομέα ή υποτομέα που ισχύει για την πράξη (βλ. παρ.2.3), ή
- (β) **τον υπολογισμό των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων** της πράξης λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του άρθρου 61(3)(β) του ΚΔΔ (ουσιαστικά ο τρόπος υπολογισμού των καθαρών εσόδων της περιόδου 2007-2013 με κάποιες διαφοροποιήσεις) (βλ. παρ.2.4).

Το μεγαλύτερο μέρος των οδηγιών που ακολουθούν αφορά στη μέθοδο (β), δηλ. στην κατάρτιση της χρηματοοικονομικής (χ/ο) ανάλυσης η οποία θα καθορίσει το ποσό της επιλέξιμης δαπάνης της πράξης (δηλ. η επιλέξιμη δαπάνη της πράξης μετά την αφαίρεση των δυνητικών καθαρών εσόδων), το οποίο θα πολλαπλασιαστεί με το ποσοστό συγχρηματοδότησης του άξονα προτεραιότητας του προγράμματος στο πλαίσιο του οποίου θα υλοποιηθεί η πράξη για να υπολογιστεί τελικά το ποσό της ενωσιακής συνεισφοράς που θα λάβει η πράξη.

Οδηγίες για την συμπλήρωση τού συνημμένου αρχείου excel με αριθ. Ε.Ι.1_4, που αφορά στη μέθοδο (β), παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 5. Σύντομη αναφορά για πράξεις που παράγουν καθαρά έσοδα κατά την υλοποίησή τους και για τις οποίες δεν ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 61 (1) έως (6) του ΚΚΔ γίνεται στην παράγραφο 3 [άρθρο 65(8) του ΚΚΔ].

Οι οδηγίες αυτές ουσιαστικά αποτελούν μερική τροποποίηση των οδηγιών που είχαν δοθεί για την εκπόνηση της χ/ο ανάλυσης έργων που παράγουν έσοδα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 ([Ε.Ι.1.5: Χρηματοοικονομική Ανάλυση](#)), έχοντας λάβει υπόψη τις ακόλουθες κανονιστικές πράξεις:

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013: άρθρο 61 «Πράξεις που παράγουν καθαρά έσοδα μετά την ολοκλήρωσή τους» και παράγραφος 8 του άρθρου 65 «Επιλεξιμότητα»
- Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 480/2014: άρθρο 15 «Μέθοδος υπολογισμού των μειωμένων καθαρών εσόδων», άρθρο 16 «Προσδιορισμός των εσόδων», άρθρο 17 «Προσδιορισμός των δαπανών», άρθρο 18 «Εναπομένουσα αξία της επένδυσης», άρθρο 19 «Προεξόφληση των ταμειακών ροών»
- Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/207: Παράρτημα II «Μορφότυπος για την υποβολή των πληροφοριών σχετικά με μεγάλο έργο» και Παράρτημα III «Μεθοδολογία εκπόνησης της ανάλυσης κόστους-ωφέλειας»,

καθώς και

- τον νέο οδηγό για την ανάλυση κόστους-οφέλους των επενδυτικών σχεδίων ([Guide to Cost-benefit Analysis of Investment Projects, Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020, December 2014](#)).

Στην περίπτωση που εκδοθούν αναλυτικότερες κατευθυντήριες οδηγίες από την Επιτροπή για την εφαρμογή του άρθρου 61, θα ακολουθήσει αναθεώρηση των παρουσών οδηγιών.

2. Υπολογισμός των καθαρών εσόδων βάσει του άρθρου 61 του ΚΚΔ**2.1 Πεδίο εφαρμογής**

Αφορά σε όλες τις πράξεις που παράγουν καθαρά έσοδα μετά την ολοκλήρωσή τους και ενδεχομένως και κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, με την εξαίρεση των ακόλουθων:

- α) πράξεις ή μέρη πράξεων που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΚΤ,
- β) πράξεις των οποίων το συνολικό επιλέξιμο κόστος πριν την αφαίρεση των καθαρών εσόδων δεν υπερβαίνει το 1 εκατ. €,
- γ) επιστρεπτέα συνδρομή που υπόκειται σε υποχρέωση πλήρους αποπληρωμής και σε βραβεία,
- δ) τεχνική βοήθεια,
- ε) στήριξη προς ή από χρηματοδοτικά μέσα,
- στ) πράξεις για τις οποίες η δημόσια στήριξη λαμβάνει τη μορφή κατ' αποκοπή ποσών ή τυποποιημένων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους,
- ζ) πράξεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο κοινού σχεδίου δράσης,
- η) πράξεις για τις οποίες τα ποσά ή τα ποσοστά στήριξης καθορίζονται στο παράρτημα II του Κανονισμού ΕΓΤΑΑ,
- θ) πράξεις για τις οποίες η στήριξη στο πλαίσιο του προγράμματος αποτελεί: (i) ενίσχυση de minimis, (ii) συμβατή Κρατική ενίσχυση στις ΜΜΕ, όπου εφαρμόζεται όριο έντασης της ενίσχυσης ή του ποσού της ενίσχυσης σε σχέση με την Κρατική ενίσχυση, (iii) συμβατή Κρατική ενίσχυση, όπου έχει πραγματοποιηθεί μεμονωμένη επαλήθευση των χρηματοδοτικών αναγκών σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες Κρατικών ενισχύσεων.

2.2 Ορισμός των «καθαρών» εσόδων μιας πράξης

Ως «καθαρά έσοδα» νοούνται

- οι ταμειακές ροές που καταβάλλονται απευθείας από τους χρήστες για αγαθά ή υπηρεσίες παρεχόμενα από την πράξη (όπως τέλη τα οποία βαρύνουν άμεσα τους χρήστες για τη χρήση της υποδομής, την πώληση ή τη μίσθωση γης ή κτιρίων, ή πληρωμές για υπηρεσίες) μείον τυχόν λειτουργικά έξοδα και έξοδα αντικατάστασης βραχύβιου εξοπλισμού τα οποία προκύπτουν κατά την αντίστοιχη περίοδο,
- η εξοικονόμηση λειτουργικών δαπανών που επιφέρει η πράξη (δηλ. καθαρές ταμειακές εκροές που προκύπτουν επειδή οι λειτουργικές δαπάνες έχουν μειωθεί ως αποτέλεσμα της υλοποίησης της πράξης). Η εξοικονόμηση λειτουργικών δαπανών για να θεωρηθεί καθαρό έσοδο θα πρέπει να μην αντισταθμίζεται με ισοδύναμη μείωση των επιδοτήσεων λειτουργίας.

Π.χ. στην περίπτωση που μία πράξη αφορά σε αύξηση ενεργειακής απόδοσης και υλοποιείται από δημόσιο φορέα που η λειτουργία του επιδοτείται από το κράτος και τα ποσά που προκύπτουν από την εξοικονόμηση των λειτουργικών δαπανών μένουν στην πράξη, τότε εφαρμόζεται το άρθρο 61(2) του ΚΚΔ και η εξοικονόμηση λειτουργικών δαπανών θεωρείται ως παραγόμενο καθαρό έσοδο. Όταν όμως η εξοικονόμηση λειτουργικών δαπανών οδηγεί σε ισοδύναμη μείωση των επιδοτήσεων από το κράτος ή σε ισοδύναμη μείωση των τελών που βαρύνουν τους χρήστες τότε δεν απαιτείται μείωση της επιλέξιμης δαπάνης της πράξης λόγω παραγωγής καθαρών εσόδων, δηλ. δεν εφαρμόζεται το άρθρο 61(2) του ΚΚΔ.

Στην περίπτωση που **τα έσοδα μιας πράξης είναι λιγότερα από τα λειτουργικά της έξοδα** τότε η πράξη δεν παράγει καθαρά έσοδα, δηλ. δεν εφαρμόζεται το άρθρο 61(2) του ΚΚΔ.

Όταν δεν είναι επιλέξιμο για συγχρηματοδότηση όλο το επενδυτικό κόστος, τα καθαρά έσοδα κατανέμονται κατ' αναλογία στα επιλέξιμα και στα μη επιλέξιμα μέρη του επενδυτικού κόστους και η επιλέξιμη δαπάνη της πράξης προς συγχρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ μειώνεται εκ των προτέρων αφαιρώντας τα καθαρά έσοδα που της αναλογούν.

Τα δυνητικά καθαρά έσοδα της πράξης καθορίζονται εκ των προτέρων από μία από τις ακόλουθες μεθόδους που επιλέγει η διαχειριστική αρχή για ένα τομέα, υποτομέα ή τύπο πράξης.

2.3 Μέθοδος (α): Κατ' αποκοπή ποσοστό καθαρών εσόδων

Τα δυνητικά καθαρά έσοδα της πράξης καθορίζονται με την εφαρμογή ενός κατ' αποκοπή ποσοστού καθαρών εσόδων (Flat Rate, FR) για τον τομέα ή υποτομέα που ισχύει για την πράξη, όπως ορίζεται στο παράρτημα V του ΚΚΔ ή σε οποιαδήποτε από τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που θα εκδοθούν το αργότερο μέχρι 30/6/2015 από την Επιτροπή για τους τομείς ή υποτομείς στους τομείς των ΤΠΕ, της ΕΑΚ και της ενεργειακής απόδοσης. Η Επιτροπή δύναται να εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την τροποποίηση των κατ' αποκοπή ποσοστών του παραρτήματος V του ΚΚΔ ή για την προσθήκη τομέων ή υποτομέων που εμπίπτουν στους θεματικούς στόχους που ορίζονται στο άρθρο 9(1) του ΚΚΔ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΠΟΣΟΣΤΑ ΓΙΑ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥΣ		
Τομέας		Κατ' αποκοπή ποσοστά (FR)
1	ΔΡΟΜΟΙ	30%
2	ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ	20%
3	ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	20%
4	ΥΔΑΤΑ (*)	25%
5	ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ	20%

Πηγή: Παράρτημα V του Καν.1303/2013

(*) Στον τομέα υδάτων περιλαμβάνεται ΥΔΡΕΥΣΗ – ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ - ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Το ανωτέρω κατ' αποκοπή ποσοστό αποτελεί τον λόγο των καθαρών εσόδων (R) προς το συνολικό κόστος της επένδυσης (C). Άρα «ο συντελεστής ελλείμματος χρηματοδότησης»³ της πράξης είναι $1 - (R/C) = 1 - FR$, ο οποίος αν πολλαπλασιαστεί με το επιλέξιμο κόστος της πράξης (πριν να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις του άρθρου 61) θα δώσει το ποσό της επιλέξιμης δαπάνης της πράξης για συγχρηματοδότηση, δηλ. το ποσό που θα πολλαπλασιαστεί με το ποσοστό συγχρηματοδότησης του άξονα προτεραιότητας για να υπολογιστεί το ποσό της ενωσιακής συνεισφοράς που θα λάβει η πράξη.

επιλέξιμη δαπάνη της πράξης για συγχρηματοδότηση (€, μη προεξοφλημένη)	=	επιλέξιμο κόστος πριν να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις του άρθρου 61 του ΚΚΔ (€, μη προεξοφλημένο)	×	(1 - FR)
---	---	---	---	----------

Μέθοδος «μειωμένου» ποσοστού συγχρηματοδότησης άξονα προτεραιότητας: Να σημειωθεί ότι για λόγους απλοποίησης, ο ΚΚΔ σύμφωνα με το άρθρο 61(5) δίνει τη δυνατότητα στο ΚΜ κατόπιν σχετικού αιτήματος κατά τη στιγμή της έγκρισης ενός επιχειρησιακού προγράμματος, να μειώσει το ποσοστό συγχρηματοδότησης ενός άξονα προτεραιότητας στο πλαίσιο του οποίου όλες οι πράξεις που ενισχύονται μπορούν να εφαρμόσουν το ίδιο κατ' αποκοπή ποσοστό καθαρών εσόδων.

³ Ο «συντελεστής ελλείμματος χρηματοδότησης» ήταν όρος της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 που δεν συναντάται πια στις κανονιστικές πράξεις της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και έχει αντικατασταθεί με το "υπολογισμός των μειωμένων (προεξοφλημένων) καθαρών εσόδων της πράξης», όπως αναφέρεται στο άρθρο 61(3).

Το νέο ποσοστό συγχρηματοδότησης του άξονα προτεραιότητας προκύπτει πολλαπλασιάζοντας το ανώτατο ποσοστό συγχρηματοδότησης του άξονα με το 1-κατ' αποκοπή ποσοστό (1-FR) του αντίστοιχου τομέα του Πίνακα 1.

Στην περίπτωση αυτή, το κατ' αποκοπή ποσοστό καθαρών εσόδων αντικατοπτρίζεται στο μειωμένο ποσοστό συγχρηματοδότησης του άξονα προτεραιότητας και το ποσό της ενωσιακής συνεισφοράς που θα λάβει η πράξη ισούται με το γινόμενο του επιλέξιμου κόστους της πράξης (χωρίς να αφαιρεθούν τα καθαρά έσοδα) επί το νέο (μειωμένο) ποσοστό συγχρηματοδότησης του άξονα προτεραιότητας.

2.4 Μέθοδος (β): Υπολογισμός των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων

Για τον υπολογισμό των προεξοφλημένων (μειωμένων)⁴ καθαρών εσόδων της πράξης εκπονείται χ/ο ανάλυση στην οποία λαμβάνονται υπόψη

- η ενδεδειγμένη περίοδος αναφοράς για τον τομέα ή υποτομέα που ισχύει για τη συγκεκριμένη πράξη,
- η κερδοφορία που αναμένεται κανονικά από την εκάστοτε κατηγορία επένδυσης,
- η εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και
- εάν απαιτείται, θέματα ισότητας που συνδέονται με τη σχετική ευημερία του κράτους μέλους ή της οικείας περιφέρειας.

2.4.1 Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία της χ/ο ανάλυσης ακολουθεί, βάσει του κανονιστικού πλαισίου της προγραμματικής περιόδου 2014-2020⁵, τους ακόλουθους κανόνες:

1. Τα προεξοφλημένα καθαρά έσοδα της πράξης υπολογίζονται αφαιρώντας τις προεξοφλούμενες δαπάνες λειτουργίας και αντικατάστασης βραχύβιου εξοπλισμού από τα προεξοφλημένα έσοδα και, ανάλογα με την περίπτωση, προσθέτοντας την υπολειμματική αξία της επένδυσης, δηλ.

$$\text{ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΑΞΗΣ} = \text{ΕΣΟΔΑ} - \text{ΔΑΠΑΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ} + \text{ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ}$$

(όλα τα μεγέθη σε προεξοφλημένες τιμές)

2. Στην περίπτωση που η πράξη έχει επιφέρει εξοικονόμηση λειτουργικών δαπανών (χωρίς να υπάρχουν ταμειακές ροές που καταβάλλονται απευθείας από χρήστες για αγαθά ή υπηρεσίες παρεχόμενα από την πράξη), τότε

$$\text{ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΑΞΗΣ} = \text{ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ} - \text{ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ}$$

3. Τα έσοδα και οι δαπάνες καθορίζονται με εφαρμογή της μεθόδου που βασίζεται στη **διαφορά που προκύπτει από τη σύγκριση δύο σεναρίων (incremental method)**: των εσόδων και των δαπανών του σεναρίου με το έργο (νέα επένδυση) με τα έσοδα και τις δαπάνες του σεναρίου χωρίς το έργο.

$$\text{ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΑΞΗΣ} = (\text{ΕΣΟΔΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ} - \text{ΕΣΟΔΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟ}) - (\text{ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ} - \text{ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟ}) + \text{ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ}$$

Δηλαδή είναι η διαφορά μεταξύ των πρόσθετων εσόδων και δαπανών που επιφέρει η υλοποίηση της πράξης συν την υπολειμματική της αξία αν υπάρχει.

Στη μέθοδο αυτή που λαμβάνει υπόψη μόνο τη διαφορά των ταμειακών ροών μεταξύ των δύο σεναρίων, το σενάριο χωρίς το έργο ορίζεται ως το τι θα συμβεί σε περίπτωση απουσίας του έργου. Στις περιπτώσεις επενδύσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση μιας ήδη υπάρχουσας υποδομής/υπηρεσίας, το σενάριο αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει τις δαπάνες και τα έσοδα για τη λειτουργία και τη διατήρηση της υποδομής/υπηρεσίας σε ένα επίπεδο που να εξακολουθεί να είναι λειτουργική (**Business As Usual, BAU**) ή ακόμη και μικρές επενδύσεις που ήταν προγραμματισμένες να πραγματοποιηθούν

⁴ Στις κανονιστικές πράξεις χρησιμοποιείται ο όρος «μειωμένα» καθαρά έσοδα (discounted net revenue).

⁵ Στα άρθρα 15 έως 19 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 480/2014 αναφέρεται η μέθοδος υπολογισμού των μειωμένων (προεξοφλημένων) καθαρών εσόδων των πράξεων που παράγουν καθαρά έσοδα μετά την ολοκλήρωση τους.

ούτως ή άλλως (**do-minimum**). Η επιλογή μεταξύ BAU ή do-minimum θα πρέπει να γίνεται κατά περίπτωση, με βάση την πιο εφικτή και πιθανή να συμβεί περίπτωση. Αν υπάρχει αμφιβολία, το σενάριο BAU, θεσπίζεται ως ο γενικός κανόνας.

Στο σενάριο με το έργο, οι προβλέψεις των ταμειακών ροών λαμβάνουν υπόψη το προτεινόμενο έργο.

Σε περιπτώσεις προϋπάρχουσας υποδομής, συνιστάται να διεξαχθεί ανάλυση των ιστορικών δεδομένων (έσοδα/δαπάνες) του δικαιούχου τουλάχιστον τα τρία προηγούμενα έτη, για να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τις χ/ο προβλέψεις του σεναρίου με το έργο και ως σημείο αναφοράς για το σενάριο χωρίς το έργο.

4. Όταν μια πράξη αποτελείται από ένα εντελώς νέο περιουσιακό στοιχείο (π.χ. δεν προϋπάρχει υπηρεσία ή υποδομή), τα έσοδα και οι δαπάνες είναι αυτά της νέας επένδυσης, δηλαδή τα καθαρά έσοδα δεν προκύπτουν από τη διαφορά δύο σεναρίων (βλ. σημείο 1 ανωτέρω).
5. Κατά τον υπολογισμό των εσόδων και των εξόδων λαμβάνονται υπόψη μόνον οι ταμειακές ροές που πρόκειται να καταβληθούν ή να εισπραχθούν από την πράξη. Οι ταμειακές ροές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το έτος στο οποίο πραγματοποιούνται (καταβάλλονται ή εισπράττονται) και κατά τη διάρκεια της δεδομένης περιόδου αναφοράς.
6. Τα μη ταμειακά λογιστικά στοιχεία, όπως οι αποσβέσεις, τυχόν αποθεματικά για μελλοντικά έξοδα αντικατάστασης εξοπλισμού και αποθεματικά για απρόβλεπτα, που δεν αντιστοιχούν σε πραγματικές ροές δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση και εξαιρούνται από τον υπολογισμό. Επίσης δεν λαμβάνονται υπόψη ταμειακές ροές λόγω δανείων, ιδιωτικού μετοχικού κεφαλαίου, μεταβιβάσεις άλλων φορέων, ή κρατικές εισφορές (π.χ. επιχορηγήσεις).
7. Η χ/ο ανάλυση διεξάγεται συνήθως από την πλευρά του ιδιοκτήτη της υποδομής. Εντούτοις, όταν ο ιδιοκτήτης της υποδομής και ο φορέας λειτουργίας του έργου δεν είναι η ίδια οντότητα, πρέπει να πραγματοποιείται ενοποιημένη χρηματοοικονομική ανάλυση, η οποία δεν περιλαμβάνει τις ταμειακές ροές μεταξύ του ιδιοκτήτη και του φορέα λειτουργίας, ώστε να υπολογιστεί η πραγματική κερδοφορία της επένδυσης, ανεξάρτητα από τις εσωτερικές πληρωμές. Αυτό είναι ιδιαίτερα εφικτό όταν υπάρχει μόνο ένας φορέας λειτουργίας (εκμετάλλευσης) ο οποίος παρέχει την υπηρεσία για λογαριασμό του ιδιοκτήτη συνήθως μέσω μιας σύμβασης παραχώρησης. Από την άλλη πλευρά, όταν υπάρχουν πολλοί φορείς λειτουργίας, η ενοποίηση της ανάλυσης μπορεί να μην είναι εφικτή. Σε αυτή την περίπτωση, η οπτική γωνία της ανάλυσης (από την πλευρά του ιδιοκτήτη ή του διαχειριστή) εξαρτάται από την τυπολογία της επένδυσης.
8. Όταν ο ΦΠΑ δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη (άρθρο 69(3)(γ) του ΚΚΔ), ο υπολογισμός των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων (κόστη και έσοδα) βασίζεται σε ποσά που δεν περιλαμβάνουν τον ΦΠΑ. Αντιθέτως, όταν ο ΦΠΑ είναι μη ανακτήσιμος, δηλ. επιλέξιμος, πρέπει να περιληφθεί στους υπολογισμούς.

2.4.2 Παραδοχές χ/ο ανάλυσης

2.4.2.1 Τιμές χ/ο ανάλυσης και προεξοφλητικό επιτόκιο

Η χ/ο ανάλυση θα πρέπει να διεξάγεται σε σταθερές τιμές. Δηλαδή όλα τα μεγέθη (κόστος έργου, έσοδα, έξοδα από τη λειτουργία του) υπολογίζονται σε σταθερές τιμές του έτους βάσης στο οποίο πραγματοποιείται η χ/ο ανάλυση.

Στην περίπτωση αυτή προκειμένου να υπολογιστεί η καθαρή παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών χρησιμοποιείται ως χρηματοοικονομικό προεξοφλητικό επιτόκιο το **4%** σε πραγματικές τιμές⁶, σύμφωνα με το άρθρο 19(3) του Καν.480/2014.

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 480/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΑΡΘΡΟ 19:

4. Τα ΚΜ μπορούν να χρησιμοποιούν χρηματοοικονομικό προεξοφλητικό επιτόκιο διαφορετικό από το 4% αν αιτιολογήσουν το εν λόγω επιτόκιο αναφοράς και αν εξασφαλίσουν τη συνεπή χρήση του σε παρόμοιες πράξεις στον ίδιο τομέα.

⁶ Προεξοφλητικό επιτόκιο μεγαλύτερο από 4% μπορεί να χρησιμοποιηθεί εάν υπάρξει τεκμηρίωση σύμφωνα με το άρθρο 19, παρ. 4, 5 και 6, του Καν.480/2014.

5. Τιμές διαφορετικές από το 4% μπορούν να αιτιολογηθούν για τους ακόλουθους λόγους: α) τις ειδικές μακροοικονομικές συνθήκες του κράτους μέλους και τις διεθνείς μακροοικονομικές τάσεις και συγκυρίες· ή β) τη φύση του επενδυτή ή τη δομή εφαρμογής, όπως συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα· ή γ) τη φύση του σχετικού τομέα.
6. Για να θεσπίσουν ειδικά χρηματοοικονομικά προεξοφλητικά επιτόκια, τα κράτη μέλη εκτιμούν τη μέση μακροπρόθεσμη απόδοση ενός εναλλακτικού, χωρίς κίνδυνο, συνόλου επενδύσεων, εγχώριων ή διεθνών, το οποίο θεωρούν ως το πλέον κατάλληλο. Πληροφορίες για τα διάφορα χρηματοοικονομικά προεξοφλητικά επιτόκια τίθενται στη διάθεση των δικαιούχων.

2.4.2.2 Περίοδος αναφοράς χ/ο ανάλυσης

Η επιλέξιμη δαπάνη της πράξης προς συγχρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ μειώνεται εκ των προτέρων λαμβάνοντας υπόψη τη δυνατότητα της πράξης να παράγει καθαρά έσοδα σε μια συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς, η οποία περιλαμβάνει τόσο την περίοδο υλοποίησης της πράξης όσο και την περίοδο μετά την ολοκλήρωσή της. Σε περιπτώσεις ασυνήθιστα μεγάλων περιόδων υλοποίησης/ κατασκευής μπορεί να χρησιμοποιηθούν μεγαλύτερες περίοδοι αναφοράς.

Τα προεξοφλημένα καθαρά έσοδα της πράξης υπολογίζονται για τη συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς που εφαρμόζεται στον τομέα της εν λόγω πράξης, όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι του Καν.480/2014. Η περίοδος αναφοράς ανά τομέα, για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, παρέχεται κατωτέρω:

Τομέας	Περίοδος αναφοράς (έτη)
Σιδηρόδρομοι	30
Ύδρευση/αποχέτευση	30
Οδοί	25-30
Διαχείριση αποβλήτων	25-30
Λιμένες & αερολιμένες	25
Αστικές μεταφορές	25-30
Ενέργεια	15-25
Έρευνα & καινοτομία	15-25
Ευρυζωνικά δίκτυα	15-20
Επιχειρηματικές υποδομές	10-15
Άλλοι τομείς	10-15

Πηγή: Παράρτημα Ι του Καν.480/2014

2.4.3 Κόστος επένδυσης

Για να εκτιμηθεί το συνολικό κόστος της επένδυσης δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι πηγές χρηματοδότησης, αλλά το σύνολο όλων των δαπανών που προβλέπονται για την απόκτηση ή την κατασκευή του παγίου κεφαλαίου και των συναφή κατ' αποκοπή εξόδων για ορισμένα άυλα πάγια στοιχεία.

⇒ **Η (αρχική) επένδυση** περιλαμβάνει τις κεφαλαιουχικές δαπάνες όλων των πάγιων στοιχείων ενεργητικού (π.χ. οικόπεδα, κατασκευές κτιρίων, εγκαταστάσεων και μηχανημάτων, εξοπλισμού, κλπ) και μη παγίων περιουσιακών στοιχείων (π.χ. εκκίνηση και τεχνικά έξοδα, όπως σχεδιασμός/ προγραμματισμός, διαχείριση έργου και τεχνική βοήθεια, επίβλεψη κατασκευής, δημοσιότητα, κλπ). Πληροφορίες πρέπει να λαμβάνονται από τη μελέτη τεχνικής σκοπιμότητας και η ανάλυση του κόστους κατά τη διάρκεια των ετών θα πρέπει να είναι σύμφωνη με την προβλεπόμενη υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και τα σχετικά χρονοδιαγράμματα.⁷

⁷ Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κατανομή του κόστους που προτείνεται στην αίτηση για χρηματοδότηση μπορεί να διαφέρει από εκείνη της μελέτης σκοπιμότητας. Οι δαπάνες του έργου πρέπει να παρουσιάζονται με τη μορφή που

Ανάλογα με την περίπτωση, η αρχική επένδυση περιλαμβάνει επίσης περιβαλλοντικά κόστη ή/και κόστη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής κατά τη διάρκεια της κατασκευής, όπως προσδιορίζονται στην Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ή σε άλλες διαδικασίες αξιολόγησης.

Στην χ/ο ανάλυση οι δαπάνες πρέπει να βασίζονται σε ποσά χωρίς ΦΠΑ (όταν είναι ανακτήσιμος) και άλλους έμμεσους φόρους. Επιπλέον, στον υπολογισμό του συνολικού κόστους, δαπάνες όπως αποσβέσεις δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Η εξαίρεση αυτή είναι δικαιολογημένη, δεδομένου ότι οι σχετικοί πόροι προορίζονται να αντικαταστήσουν την επένδυση πέρα του χρονικού ορίζοντα του έργου.

Στην χ/ο ανάλυση χρησιμοποιούνται σταθερές τιμές. Για το λόγο αυτό, ανάλογα με την περίπτωση, μπορεί να περιλαμβάνεται αναπροσαρμογή τιμών στο επιλέξιμο κόστος, για την κάλυψη του αναμενόμενου πληθωρισμού.

Για τις πράξεις που υλοποιούνται σε φάσεις σε δύο προγραμματικές περιόδους (2007-2013 και 2014-2020), ισχύει ο συντελεστής ελλείμματος χρηματοδότησης της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 (όπως έχει επικαιροποιηθεί σύμφωνα με τις σχετικές εθνικές οδηγίες για το κλείσιμο των πράξεων 2007-2013). Με τον συντελεστή αυτόν πολλαπλασιάζεται το εναπομείναν επιλέξιμο κόστος της πράξης σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και το γινόμενο τους θα δώσει το ποσό της επιλέξιμης δαπάνης της πράξης για συγχρηματοδότηση, δηλ. το ποσό που θα πολλαπλασιαστεί με το ποσοστό συγχρηματοδότησης του άξονα προτεραιότητας για να υπολογιστεί το ποσό της ενωσιακής συνεισφοράς που θα λάβει η πράξη.

2.4.4 Εκτίμηση εσόδων

Για τον υπολογισμό των μειωμένων καθαρών εσόδων, τα έσοδα καθορίζονται στην ακόλουθη βάση (άρθρο 16 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 480/2014):

- α) κατά περίπτωση, τα τέλη χρήσης καθορίζονται τηρουμένης της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και, αν είναι σκόπιμο, λαμβάνουν υπόψη παραμέτρους οικονομικής προσιτότητας⁸,
- β) τα έσοδα δεν περιλαμβάνουν μεταβιβάσεις από εθνικούς ή περιφερειακούς προϋπολογισμούς ή εθνικά δημόσια συστήματα ασφάλισης,
- γ) όταν μια πράξη προσθέτει νέα περιουσιακά στοιχεία για να συμπληρώσει μια προϋπάρχουσα υπηρεσία ή υποδομή, λαμβάνονται υπόψη τόσο οι συνεισφορές από τους νέους χρήστες όσο και οι πρόσθετες συνεισφορές από τους υπάρχοντες χρήστες της νέας ή διευρυμένης υπηρεσίας ή υποδομής.

Στον υπολογισμό των εσόδων δεν συμπεριλαμβάνονται τόκοι και αποσβέσεις και συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ μόνον εάν είναι επιλέξιμος. Όλα τα ποσά υπολογίζονται σε σταθερές τιμές έτους βάσης.

Άρα για τον υπολογισμό των εσόδων λαμβάνονται υπόψη μόνο τα έσοδα που ορίζονται ως ταμειακές ροές που καταβάλλονται άμεσα από τους χρήστες για αγαθά ή υπηρεσίες παρεχόμενα από την πράξη, ενώ άλλες ταμειακές ροές (ιδιωτικές και δημόσιες συνεισφορές ή / και οικονομικά οφέλη που δεν προέρχονται από τέλη, διόδια, ενοίκια ή οποιαδήποτε άλλη μορφή που βαρύνει άμεσα τους χρήστες π.χ. τόκοι από τραπεζικές καταθέσεις) δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην εκπόνηση της χ/ο ανάλυσης.

Να σημειωθεί ότι κάθε πληρωμή που λαμβάνει ο δικαιούχος απορρέουσα από συμβατικές κυρώσεις ως αποτέλεσμα παραβίασης σύμβασης μεταξύ του δικαιούχου και τρίτου μέρους ή τρίτων μερών ή που προέκυψε ως αποτέλεσμα της απόσυρσης προσφοράς τρίτου μέρους το οποίο επελέγη σύμφωνα με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις (η «κατάθεση») δεν θεωρείται έσοδο και δεν αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης.

Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα πράξεων που παράγουν έσοδα:

απαιτείται από την αίτηση χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη την επιλεξιμότητα των δαπανών που πραγματοποιούνται.

⁸ Περαιτέρω ανάλυση της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής προσιτότητας και της πλήρους ανάκτησης του κόστους γίνεται στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2015/207, στο Παράρτημα III «Μεθοδολογία εκπόνησης της ανάλυσης κόστους-ωφέλειας», στην ενότητα 2.2.1 «Μεθοδολογία των προεξοφλημένων ταμειακών ροών, μέθοδος οριακής προσέγγισης και άλλες αρχές της χρηματοοικονομικής ανάλυσης».

	Έσοδα (για την εκπόνηση της χ/ο ανάλυσης)	Άλλες ταμειακές ροές
Αυτοκινητόδρομοι	διόδια που χρεώνονται στους οδηγούς για να χρησιμοποιούν τους αυτοκινητόδρομους	σκιώδη διόδια από την κυβέρνηση στους φορείς εκμετάλλευσης του έργου ή έσοδα από τα ειδικά αυτοκόλλητα σήματα των οχημάτων (τέλη κυκλοφορίας)
Σιδηρόδρομοι	ναύλοι που καταβάλλουν οι ταξιδιώτες ⁹	κρατικές εισφορές για τα λειτουργικά κόστη
Τεχνολογικά πάρκα	τιμές ή μισθώματα που καταβάλλονται από τους χρήστες για να χρησιμοποιούν τα κτίρια και πληρωμές από τους χρήστες για τις άλλες υπηρεσίες που παρέχονται από το έργο	συνεισφορά ιδιωτικού μετοχικού κεφαλαίου, κέρδη που προέρχονται από δάνεια
Πολιτιστικά κτίρια	μισθώματα για εκθέσεις, κλπ	επιχορηγήσεις από δημόσιους φορείς ή ιδιώτες
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων και επεξεργασίας στερεών αποβλήτων	δασμοί που καταβάλλονται από τους χρήστες	επιχορηγήσεις από δημόσιους φορείς ή ιδιώτες

Η ανάλυση και τεκμηρίωση των εσόδων πρέπει να αφορά σε κάθε μία επί μέρους πηγή εσόδων, ώστε να προκύπτει το σύνολο. Η εκτίμηση των εσόδων θα πρέπει να είναι ρεαλιστική, αναλυτική και πλήρως τεκμηριωμένη¹⁰ και να λαμβάνει υπόψη την κερδοφορία που αναμένεται κανονικά από την εκάστοτε κατηγορία επένδυσης και την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και, ενδεχομένως, θέματα ισότητας που συνδέονται με την σχετική ευημερία του οικείου κράτους μέλους ή της περιφέρειας.

Όπως προαναφέρθηκε (βλ. παρ. 2.4.1, σημείο 7), στην περίπτωση που ο ιδιοκτήτης της υποδομής και ο φορέας λειτουργίας (εκμετάλλευσης) του έργου δεν είναι η ίδια οντότητα, πρέπει να πραγματοποιείται ενοποιημένη χ/ο ανάλυση. Αν το έργο έχει έναν φορέα εκμετάλλευσης τότε τα έσοδα που λαμβάνονται υπόψη στην χ/ο ανάλυση είναι αυτά που εισπράττει ο φορέας εκμετάλλευσης από τους τελικούς χρήστες της υποδομής (κόμιστρα / τέλη / διόδια)¹¹. Αν ένα έργο έχει περισσότερους από έναν φορείς εκμετάλλευσης, η οπτική γωνία της ανάλυσης εξαρτάται από την τυπολογία της επένδυσης, αλλά κατά κανόνα τα έσοδα που λαμβάνονται υπόψη είναι αυτά που καταβάλλονται απευθείας από τους φορείς εκμετάλλευσης μέσω των τελών στον ιδιοκτήτη της υποδομής.

Να επαναληφθεί ότι η **εξοικονόμηση λειτουργικών δαπανών** θεωρείται καθαρό έσοδο (βλ. παρ. 2.2 και παρ. 2.4.1) και αγνοείται όταν μπορεί να αποδειχθεί ότι αντισταθμίζεται από μια ίση μείωση της επιχορήγησης των λειτουργικών δαπανών.

⁹ Όσον αφορά στους σιδηροδρόμους, είναι δυνατό, ως έσοδα να θεωρούνται τα τέλη χρήσης της υποδομής που καταβάλλουν οι φορείς (operators) για πρόσβαση στο σιδηροδρομικό δίκτυο, αντί των εισιτηρίων που πληρώνουν οι ταξιδιώτες.

¹⁰ Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στη ρεαλιστική εκτίμηση των εσόδων και να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η σκόπιμη υποεκτίμησή τους θα θωρηθεί παρατυπία, ενώ η υπερεκτίμησή τους μειώνει αναίτια την ενωσιακή συνεισφορά της πράξης.

¹¹ Σε αυτή την περίπτωση η αμοιβή που καταβάλλει ο φορέας εκμετάλλευσης στον ιδιοκτήτη της υποδομής δεν λαμβάνεται υπόψη στην ενοποιημένη ανάλυση της αποδοτικότητας της επένδυσης, καθώς η αμοιβή αυτή είναι κόστος για τον φορέα εκμετάλλευσης και έσοδο για τον ιδιοκτήτη.

2.4.5 Εκτίμηση δαπανών (λειτουργίας και αντικατάστασης)

Οι δαπάνες που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και οι οποίες λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων της πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 17 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 480/2014, περιλαμβάνουν:

- πάγιες λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών συντήρησης, όπως οι δαπάνες προσωπικού, οι δαπάνες συντήρησης και επισκευής, οι δαπάνες γενικής διαχείρισης και διοίκησης και οι δαπάνες ασφάλισης,
- μεταβλητές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών συντήρησης, όπως κατανάλωση πρώτων υλών, ενέργεια, άλλα αναλώσιμα, καθώς και κάθε άλλη δαπάνη συντήρησης και επισκευής που είναι απαραίτητη για την παράταση της διάρκειας ζωής της πράξης,
- δαπάνες αντικατάστασης βραχύβιου εξοπλισμού (ή αλλιώς, εξοπλισμού μικρής διάρκειας ζωής) για τη διασφάλιση της τεχνικής λειτουργίας της πράξης.

Οι δαπάνες αντικατάστασης: περιλαμβάνουν τις δαπάνες που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς για την αντικατάσταση μηχανημάτων ή/και εξοπλισμού μικρής διάρκειας ζωής, π.χ. μηχανολογικές εγκαταστάσεις, φίλτρα και όργανα, οχήματα, έπιπλα, εξοπλισμός γραφείου και πληροφορικής, κ.λπ.

Είναι προτιμότερο να μην υπολογίζονται οι ταμειακές ροές για μεγάλα κόστη αντικατάστασης κοντά στο τέλος της περιόδου αναφοράς. Όταν ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο του έργου πρέπει να αντικατασταθεί λίγο πριν από το τέλος της περιόδου αναφοράς, θα πρέπει να εξεταστούν οι ακόλουθες εναλλακτικές λύσεις:

- να συντομευθεί η περίοδος αναφοράς ώστε να ταιριάζει με το τέλος της διάρκειας ζωής του μεγάλου περιουσιακού στοιχείου που χρειάζεται αντικατάσταση,
- να αναβληθεί η αντικατάσταση μετά το τέλος της περιόδου αναφοράς και να υποτεθεί μία αύξηση της ετήσιας συντήρησης και του κόστους επισκευής για το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο μέχρι το τέλος της περιόδου αναφοράς.

Στις δαπάνες δεν συμπεριλαμβάνονται τόκοι και αποσβέσεις και συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ μόνον εάν είναι επιλέξιμος.

Η εκτίμηση των δαπανών θα πρέπει να είναι ρεαλιστική, αναλυτική και πλήρως τεκμηριωμένη. Η ανάλυση και τεκμηρίωση πρέπει να αφορά σε κάθε μία επί μέρους κατηγορία δαπανών λειτουργίας, αντικατάστασης, ώστε να προκύπτει το σύνολο.

Όλα τα ποσά υπολογίζονται σε σταθερές τιμές έτους βάσης.

2.4.6 Υπολειμματική αξία της επένδυσης

Η υπολειμματική αξία της επένδυσης υπολογίζεται στο τελευταίο έτος της χ/ο ανάλυσης, ενώ όλα τα προηγούμενα έτη συμπληρώνονται με την τιμή μηδέν (0).

Όταν τα περιουσιακά στοιχεία της πράξης έχουν προβλεπόμενη διάρκεια ζωής μεγαλύτερη της περιόδου αναφοράς, η υπολειμματική αξία τους καθορίζεται με τον υπολογισμό της καθαρής παρούσας αξίας των ταμειακών ροών κατά τη διάρκεια των ετών της οικονομικής ζωής των περιουσιακών στοιχείων που υπερβαίνει την περίοδο αναφοράς¹². Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν άλλες μέθοδοι για τον υπολογισμό της υπολειμματικής αξίας. Η υπολειμματική αξία θα είναι μηδέν ή αμελητέα αν η περίοδος αναφοράς της χ/ο ανάλυσης ισούται με την οικονομική ζωή, εκτός εάν το σχετικό περιουσιακό στοιχείο ρευστοποιείται το τελευταίο έτος της οικονομικής ζωής.

Η υπολειμματική αξία της επένδυσης περιλαμβάνεται στον υπολογισμό των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων της πράξης μόνο αν τα έσοδα είναι περισσότερα από τις δαπάνες λειτουργίας και αντικατάστασης. Η υπολειμματική αξία από μόνη της δε μπορεί να αποτελέσει το μοναδικό λόγο για τον οποίο ένα έργο θεωρείται ότι παράγει έσοδα. Για παράδειγμα, μια επένδυση σε ένα νέο δρόμο, που δεν υπόκειται σε διόδια

¹² Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται τα έσοδα και τα έξοδα να θεωρηθούν σταθερά μετά το τέλος του χρονικού ορίζοντα, εκτός εάν η ανάλυση της ζήτησης πραγματοποιείται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και παρέχει διαφορετικά στοιχεία.

ή σε άλλα έσοδα που βαρύνουν τους χρήστες, δεν θα χαρακτηριστεί ως έργο που παράγει έσοδα μόνο λόγω της υπολειμματικής αξίας του δρόμου στο τέλος της περιόδου αναφοράς.

2.5 Πράξεις για τις οποίες δεν είναι αντικειμενικά δυνατή η εκ των προτέρων εκτίμηση των εσόδων

Στις περιπτώσεις που δεν είναι αντικειμενικά δυνατό να καθοριστούν εκ των προτέρων τα έσοδα βάσει μίας εκ των μεθόδων (α) ή (β) (βλ. παρ. 1), τα καθαρά έσοδα που παράγονται εντός τριών ετών από την ολοκλήρωση της πράξης ή έως την προθεσμία για την υποβολή των εγγράφων για το κλείσιμο του προγράμματος όπως καθορίζεται στους ειδικούς κανόνες για κάθε Ταμείο, αναλόγως ποια ημερομηνία είναι προγενέστερη, αφαιρούνται από τις δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή.

Όταν δεν είναι επιλέξιμο για συγχρηματοδότηση όλο το κόστος, τα καθαρά έσοδα κατανέμονται κατ' αναλογία στα επιλέξιμα και στα μη επιλέξιμα μέρη του κόστους.

3. Πράξεις που παράγουν καθαρά έσοδα κατά την υλοποίησή τους και για τις οποίες δεν ισχύουν οι διατάξεις (1) έως (6) του άρθρου 61 του ΚΚΔ.

Η επιλέξιμη δαπάνη για συγχρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ, όσο αφορά πράξεις που παράγουν καθαρά έσοδα κατά τη διάρκεια της υλοποίησής τους και για τις οποίες δεν ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 61 (1) έως (6), **μειώνεται κατά τα καθαρά έσοδα** τα οποία δεν ελήφθησαν υπόψη κατά τον χρόνο έγκρισης/ένταξης της πράξης και **που παρήχθησαν άμεσα μόνο κατά τη διάρκεια της υλοποίησής της**, το αργότερο κατά την αίτηση τελικής πληρωμής που υποβάλλει ο δικαιούχος.

Για παράδειγμα, τυχαία έσοδα που προκύπτουν κατά την υλοποίηση μιας πράξης όπως πωλήσεις υλικού που βρέθηκε σε ένα εργοτάξιο π.χ. πέτρες ή ξυλεία κατά τη διάρκεια της κατασκευής ενός δρόμου θα πρέπει να δηλωθούν από τον δικαιούχο το αργότερο κατά την αίτηση τελικής πληρωμής που υποβάλλει και να μειώσουν την επιλέξιμη δαπάνη της πράξης. Στο ίδιο πλαίσιο, σε πράξεις του ΕΚΤ π.χ. κόστος εγγραφής, δίδακτρα που καταβάλλονται από τους συμμετέχοντες μειώνουν την επιλέξιμη δαπάνη της πράξης.

Όταν δεν είναι επιλέξιμο για συγχρηματοδότηση όλο το κόστος, τα καθαρά έσοδα κατανέμονται κατ' αναλογία στα επιλέξιμα και στα μη επιλέξιμα μέρη του κόστους.

Τα ανωτέρω δεν έχουν εφαρμογή σε:

- α) τεχνική βοήθεια,
- β) χρηματοδοτικά μέσα,
- γ) επιστρεπτέα συνδρομή που υπόκειται σε υποχρέωση πλήρους αποπληρωμής,
- δ) βραβεία,
- ε) πράξεις που υπόκεινται στους κανόνες Κρατικών ενισχύσεων,
- στ) πράξεις για τις οποίες η δημόσια στήριξη λαμβάνει τη μορφή κατ' αποκοπή ποσών ή τυποποιημένων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους με την προϋπόθεση ότι τα καθαρά έσοδα έχουν ληφθεί εκ των προτέρων υπόψη,
- ζ) πράξεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο κοινού σχεδίου δράσης με την προϋπόθεση ότι τα καθαρά έσοδα έχουν ληφθεί εκ των προτέρων υπόψη,
- η) πράξεις για τις οποίες τα ποσά ή τα ποσοστά στήριξης καθορίζονται στο παράρτημα II του Κανονισμού ΕΓΤΑΑ, ή
- θ) πράξεις για τις οποίες το συνολικό επιλέξιμο κόστος δεν υπερβαίνει τα 50.000 EUR.

Να σημειωθεί και εδώ ότι κάθε πληρωμή που λαμβάνει ο δικαιούχος απορρέουσα από συμβατικές κυρώσεις ως αποτέλεσμα παραβίασης σύμβασης μεταξύ του δικαιούχου και τρίτου μέρους ή τρίτων μερών ή που προέκυψε ως αποτέλεσμα της απόσυρσης προσφοράς τρίτου μέρους το οποίο επελέγη σύμφωνα με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις (η «κατάθεση») δεν θεωρείται έσοδο και δεν αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης.

4. Οδηγίες / διευκρινήσεις προς Διαχειριστικές Αρχές

Ερωτήσεις που υποβάλλαμε στη ΓΔ ΠΕΡ. ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Απαντήσεις από ΓΔ ΠΕΡ. ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
<p>1. Να διευκρινιστεί ο όρος «εκ των προτέρων» στο άρθρο 61(2).</p> <p>Οι ΔΑ μπορούν να καθορίσουν τη μέθοδο στην πρόσκληση ή κάπου αλλού; (π.χ. στο έγγραφο εξειδίκευσης)</p>	<p>Ο ΚΚΔ παρέχει τη δυνατότητα να προσδιοριστούν τα καθαρά έσοδα εκ των προτέρων (άρθρο 61 (2) έως (5)), ή όπου αυτό δεν είναι δυνατόν, εντός τριών ετών από την ολοκλήρωση της πράξης ή από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή των εγγράφων κλεισίματος (παράγραφος 6). Η μείωση λόγω καθαρών εσόδων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό της στήριξης από τα ΕΔΕΤ και, ως εκ τούτου, αυτό πρέπει να γίνει πριν από τη χορήγηση της στήριξης για την πράξη, εκτός αν δεν είναι αντικειμενικά εφικτό. «Εκ των προτέρων», κατά την έννοια του άρθρου 61 (2) και (3) είναι, ως εκ τούτου, πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης στην πράξη.</p> <p>Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων μπορεί να υποδεικνύει τη μέθοδο που πρόκειται να εφαρμοστεί για τον προσδιορισμό της στήριξης που θα λάβει η πράξη ή να παραπέμπει σε μία μέθοδο που είναι καθορισμένη εκτός του πλαισίου της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων.</p>
<p>2. Αν η μέθοδος καθορίζεται στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, τότε όλες οι μελλοντικές προσκλήσεις που αφορούν τον ίδιο τομέα /υποτομέα /τύπο πράξης πρέπει να χρησιμοποιήσουν την ίδια μέθοδο;</p> <p>Τι γίνεται με τα μεγάλα έργα; Αν μια ΔΑ αποφασίσει να εφαρμόσει για συγκεκριμένο τομέα κατ' αποκοπή ποσοστό τότε το μεγάλο έργο υποχρεωτικά χρησιμοποιεί το ίδια μέθοδο ή μπορεί να διαφοροποιηθεί?</p>	<p>Σύμφωνα με το άρθρο 61 (3) του ΚΚΔ η επιλογή πρέπει να γίνει από τη διαχειριστική αρχή εκ των προτέρων ως προς το πώς θα καθορίσει τα καθαρά έσοδα μιας πράξης για έναν τομέα, υποτομέα ή τύπο πράξης. Η επιλογή για α) κατ' αποκοπή ποσοστό εσόδων ή β) προεξοφλημένα καθαρά έσοδα πρέπει στη συνέχεια να εφαρμόζεται σε όλες τις πράξεις που εμπίπτουν στον εν λόγω τομέα, υποτομέα ή τύπο πράξης. Αυτό ισχύει για μεγάλα έργα και μη.</p>
<p>3. Μπορούν να δοθούν οριζόντιες οδηγίες από την ΕΑΣ για την εφαρμογή κατ' αποκοπή ποσοστού εσόδων (για συγκεκριμένους τομείς, υποτομείς) εφόσον ο ΚΚΔ ρητά αναφέρει ότι η επιλογή της μεθόδου γίνεται από τη ΔΑ;</p>	<p>Η ΕΑΣ μπορεί να δώσει οδηγίες σε εθνικό επίπεδο. Τα ΚΜ μπορούν να καθορίσουν την εφαρμογή μιας συγκεκριμένης μεθόδου για ορισμένους τομείς, υποτομείς ή τύπους πράξεων στους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας έτσι ώστε να υπάρχει μια εθνική συνεκτική εφαρμογή.</p>
<p>4. Δώστε διευκρινήσεις για την παρ. 4 του άρθρου 61:</p> <p><i>«Η μέθοδος με την οποία τα καθαρά έσοδα αφαιρούνται από τη δαπάνη της πράξης που περιλαμβάνεται στην αίτηση πληρωμής που υποβάλλεται στην Επιτροπή, καθορίζεται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες».</i></p>	<p>Η παράγραφος 4 του άρθρου 61 προβλέπει ότι η μέθοδος για την αφαίρεση των καθαρών εσόδων από τις δαπάνες που δηλώνονται στις αιτήσεις πληρωμής που υποβάλλονται στην Επιτροπή καθορίζεται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες.</p> <p>Αυτό σημαίνει ότι, όσο αφορά το άρθρο 61 (3) (α) και (β), ο χρόνος για την αφαίρεση, οι παράμετροι για τους υπολογισμούς (περίοδος αναφοράς, θέματα ισότητας ...) και οι λεπτομέρειες για την αφαίρεση για την περαιτέρω εφαρμογή των διατάξεων του ΚΚΔ και της κατ' εξουσιοδότηση πράξης (ΕΕ) αριθ. 480/2014 καθορίζονται</p>

	στους εθνικούς κανόνες που θεσπίζονται σύμφωνα με το θεσμικό σύστημα που ισχύει σε κάθε ΚΜ.
<p>5. Να προσδιοριστεί ο όρος «τύπος πράξης», δεδομένου ότι δεν συναντάται σε άλλη κανονιστική πράξη, δίνοντας ένα παράδειγμα.</p> <p>Πού πρέπει να οριστεί ο «τύπος πράξης»;</p>	<p>Ο τύπος της πράξης δεν έχει οριστεί στο κανονιστικό πλαίσιο. Πράξεις που εμπίπτουν στον ίδιο τομέα ή υποτομέα μπορεί να διαιρεθούν περαιτέρω σε ομάδες πράξεων του ίδιου τύπου (παρόμοιες πράξεις στον ίδιο τομέα ή υποτομέα).</p> <p>Οι μέθοδοι καθορισμού των δυνητικών καθαρών εσόδων που θα εφαρμοστούν πρέπει να καθοριστούν για τομείς, υποτομείς ή τύπους πράξης. Ωστόσο, τα κατ' αποκοπή ποσοστά καθαρών εσόδων που προβλέπονται στο άρθρο 61(3)(α) ορίζονται ανά τομέα ή υποτομέα. Προκειμένου να εφαρμοστεί η μεθοδολογία που καθορίζεται στο άρθρο 61(3)(α) μόνο σε ορισμένους τύπους πράξεων, αυτοί πρέπει να καθοριστούν και θα πρέπει να εμπίπτουν σε ένα τομέα ή υποτομέα που αναφέρεται στο άρθρο 61 (3) (α).</p> <p>Ωστόσο, δεν απαιτείται να οριστούν σε κανονιστικό έντυπο οι τύποι πράξεων για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 61 και δεν υπάρχει κάποια υπόδειξη που να αφορά στο επίπεδο ή το είδος του εγγράφου όπου αυτό πρέπει να αναφέρεται.</p>
<p>6. Στο Παράρτημα V του ΚΚΔ ο τομέας “WATER” έχει μεταφραστεί ως «ΥΔΡΕΥΣΗ».</p>	<p>Ο τομέας υδάτων στον οποίο το Παράρτημα V του ΚΚΔ αναφέρεται δεν περιορίζεται στην ΥΔΡΕΥΣΗ. Έχει γίνει λάθος στη μετάφραση. Το κατ' αποκοπή ποσοστό του Παραρτήματος V καλύπτει την ΥΔΡΕΥΣΗ, την ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ και τη ΜΕΤΑΦΟΡΑ.</p>

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 61 του ΚΚΔ, τα δυνητικά καθαρά έσοδα της πράξης καθορίζονται εκ των προτέρων από μία από τις ανωτέρω μεθόδους, που επιλέγει η διαχειριστική αρχή για ένα τομέα, υποτομέα ή τύπο πράξης.

Κάθε διαχειριστική αρχή στις προσκλήσεις που εκδίδει ενημερώνει τους δυνητικούς δικαιούχους για την μέθοδο που θα ακολουθήσει. Για προσκλήσεις που αφορούν τον ίδιο τομέα/υποτομέα/τύπο πράξης εφαρμόζει την ίδια μέθοδο υπολογισμού των καθαρών εσόδων (βλ. απάντηση στο ερώτημα 2 ανωτέρω).

Όταν ένα κατ' αποκοπή ποσοστό για ένα νέο τομέα ή υποτομέα καθορισθεί μέσω έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξης από την Επιτροπή, η διαχειριστική αρχή μπορεί να επιλέξει να εφαρμόσει τη μέθοδο (α) για τις νέες πράξεις σε σχέση με τον συγκεκριμένο τομέα ή υποτομέα.

Όπου εφαρμόζεται η μέθοδος (α), όλα τα καθαρά έσοδα που παράγονται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης και μετά την ολοκλήρωση της πράξης θεωρείται ότι έχουν ληφθεί υπόψη (συνυπολογιστεί) με την εφαρμογή του κατ' αποκοπή ποσοστού και συνεπώς δεν χρειάζεται να γίνει κάποια διόρθωση όσο αφορά στο ποσοστό τους στην αίτηση τελικής πληρωμής που υποβάλλει ο δικαιούχος. Ενώ όπου εφαρμόζεται η μέθοδος (β), τα καθαρά έσοδα που παράγονται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της πράξης και προκύπτουν από πηγές εσόδων που δεν έχουν ληφθεί υπόψη στον καθορισμό των δυνητικών καθαρών εσόδων της πράξης αφαιρούνται από τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης, το αργότερο κατά την αίτηση τελικής πληρωμής που υποβάλλει ο δικαιούχος (διαφοροποίηση με τη μέθοδο (α)).

Οι διαχειριστικές αρχές οφείλουν να κάνουν ανάλυση των ιστορικών στοιχείων που έχουν για έργα της περιόδου 2007-2013 που παράγουν έσοδα ανά τομέα του ΠΙΝΑΚΑ 1 και αν ο μέσος όρος του συντελεστή ελλείμματος χρηματοδότησης των έργων αυτών είναι μικρότερος ή παραπλήσιος του (1-FR) μόνο τότε να εφαρμόσουν την μέθοδο (α) στον υπολογισμό των καθαρών εσόδων των πράξεων.

Στην περίπτωση που τα έσοδα μιας πράξης είναι λιγότερα από τα λειτουργικά της έξοδα τότε η πράξη δεν παράγει καθαρά έσοδα, το γεγονός όμως αυτό θα πρέπει να στοιχειοθετείται μέσω της εκπόνησης χ/ο ανάλυσης από τον δικαιούχο ώστε η ΔΑ να έχει την εύλογη βεβαιότητα για τον ισχυρισμό του δικαιούχου.

Γενικότερο σχόλιο: Επειδή κατά την εκπόνηση ή την αξιολόγηση της χ/ο ανάλυσης προκύπτουν διάφορα ερωτήματα, θα ήταν σκόπιμο οι υπηρεσίες διαχείρισης, οι δικαιούχοι κλπ. να ανατρέχουν στα κείμενα που αναφέρονται στην ενότητα 1 των παρουσών οδηγιών (ειδικότερα στο νέο οδηγό για την ανάλυση κόστους-οφέλους των επενδυτικών σχεδίων), όπου διάφορα θέματα παρουσιάζονται πιο εξαντλητικά και δίνονται παραδείγματα.

5. Παρουσίαση αρχείου Excel

Το συνημμένο αρχείο Excel αποτελεί το εργαλείο για την χ/ο ανάλυση, το οποίο συνοψοβάλλεται με το Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης, όπου απαιτείται. Αποτελείται από εννέα φύλλα εργασίας, τα οποία πρέπει να συμπληρωθούν σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται στις παρούσες οδηγίες.

5.1 Φύλλο εργασίας «ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ»

Να συμπληρωθούν τα γενικά στοιχεία του έργου στα λευκά κελιά, το έτος βάσης, η χρονική περίοδος αναφοράς της χ/ο ανάλυσης και η ανάλογη ένδειξη για τον ΦΠΑ.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ	
ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
ΣΥΝΤΟΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ (1)	

ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ (2)	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ (3)	
ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΕΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	-1
ΦΠΑ (ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ = 1, ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ = 2) (4)	

Τομέας	Περίοδος αναφοράς (έτη)
Σιδηρόδρομοι	30
Ύδρευση/αποχέτευση	30
Οδοί	25-30
Διαχείριση αποβλήτων	25-30
Λιμένες & αερολιμένες	25
Αστικές μεταφορές	25-30
Ενέργεια	15-25
Έρευνα & καινοτομία	15-25
Ευρυζωνικά δίκτυα	15-20
Επιχειρηματικές υποδομές	10-15
Άλλοι τομείς	10-15

Σημειώσεις

- (1) Παρουσίαση των βασικών τεχνικών χαρακτηριστικών του έργου για το οποίο παραγματοποιείται η ανάλυση, ώστε να αποσαφηνίζεται το φυσικό του αντικείμενο.
 (2) Το έτος βάσης της ανάλυσης συμπίπτει με το έτος έναρξης κατασκευής του έργου.
 (3) Συμπληρώνεται η περίοδος αναφοράς της χ/ο ανάλυσης.
 (4) Αν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμος (δηλ. μη ανακτήσιμος) συμπληρώνεται η ένδειξη 1
 Αν ο ΦΠΑ είναι μη επιλέξιμος (δηλ. ανακτήσιμος) συμπληρώνεται η ένδειξη 2

5.2 Φύλλο εργασίας «ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ»

Να συμπληρωθεί η πλήρης ανάλυση του κόστους του έργου ανά έτος. Οι φορείς δηλώνουν τιμές μόνο στα πεδία που αφορούν το έργο.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ (€, ΣΤΑΘ. ΤΙΜΕΣ ΕΤΟΥΣ ΒΑΣΗΣ)															
Έτος	Δαπάνες προγραμματισμού / σχεδιασμού	Αγορά γης	Κτίρια και κατασκευές	Εγκαταστάσεις και μηχανήματα ή εξοπλισμός	Απρόβλεπτα (1)	Δημοσιότητα	Επίβλεψη κατά την εκτέλεση της κατασκευής	Τεχνική βοήθεια	Άλλο 1 (2)	Άλλο 2 (2)	ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1	ΦΠΑ (χωρίς ΦΠΑ απροβλέπτων)	ΦΠΑ απροβλέπτων (1)	ΣΥΝΟΛΟ ΦΠΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
0											0			0	0
1											0			0	0
2											0			0	0
3											0			0	0
4											0			0	0
5											0			0	0
6											0			0	0
7											0			0	0
8											0			0	0
9											0			0	0
ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Σημειώσεις

- (1) Τα μη ταμειακά λογιστικά στοιχεία, όπως αποσβέσεις, τυχόν αποθεματικά για μελλοντικά έξοδα αντικατάστασης εξοπλισμού και **αποθεματικά για απρόβλεπτα** εξαιρούνται από τον υπολογισμό του συντελεστή ελλείμματος χρηματοδότησης. Το ποσό των απροβλέπτων όμως καταχωρίζεται στον Πίνακα. Το ποσό τους υπολογίζεται με βάση το άρθρο 57 του Ν.3669/2008 όπως κάθε φορά ισχύει, με εξαίρεση τα μεγάλα έργα όπου τα απρόβλεπτα δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 10% του συνολικού κόστους χωρίς τα απρόβλεπτα.
- (2) Στην περίπτωση που χρησιμοποιηθούν οι στήλες "Άλλο 1" ή/και "Άλλο 2", η ακριβής περιγραφή κάθε κόστους να αναφερθεί στον τίτλο της στήλης που αυτό παρουσιάζεται.

5.3 Φύλλο εργασίας «ΕΠΙΛΕΞΙΜΟ ΚΟΣΤΟΣ»

Στη στήλη «Συνολικό κόστος επένδυσης» να εισαχθεί μόνο η αναπροσαρμογή τιμών εφόσον προβλέπεται (οι άλλες τιμές μεταφέρονται αυτόματα από το φύλλο «κόστος επένδυσης»). Στη στήλη «Επιλέξιμο κόστος επένδυσης» να εισαχθούν οι δαπάνες εκείνες που είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ, σύμφωνα με τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες επιλεξιμότητας. Οι ισχύοντες περιορισμοί περιγράφονται στις υποσημειώσεις.

Με την προσθήκη της «αναπροσαρμογής τιμών» το «Γενικό σύνολο» εκφράζεται πλέον σε τρέχουσες τιμές και αντιστοιχεί στα ποσά που εμφανίζονται στο Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης.

	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (7)
Δαπάνες προγραμματισμού / σχεδιασμού	0 €	
Αγορά γης (1)	0 €	
Κτίρια και κατασκευές	0 €	
Εγκαταστάσεις και μηχανήματα ή εξοπλισμός	0 €	
Απρόβλεπτα (2)	0 €	
Δημοσιότητα	0 €	
Επίβλεψη κατά την εκτέλεση της κατασκευής	0 €	
Τεχνική βοήθεια	0 €	
Άλλο 1 (3)	0 €	
Άλλο 2 (3)	0 €	
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ 1	0 €	0 €
Αναπροσαρμογή τιμών κατά περίπτωση (4)		
Σύνολο ΦΠΑ (5)	0 €	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (€, τρέχουσες τιμές) (6)	0 €	0 €

Σημειώσεις

- (1) Στη στήλη με το επιλέξιμο κόστος επένδυσης, η αγορά μη οικοδομημένης και οικοδομημένης γης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 69(3)(β) του Καν. 1303/2013.

Μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη για αγορά γης=

[Σημείωση: Οι επιλέξιμες δαπάνες για αγορά μη οικοδομημένης και οικοδομημένης γης πρέπει να καταχωρίζονται στο τέλος, δηλαδή αφού έχουν καταχωριστεί όλες οι άλλες δαπάνες.]

Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορεί να επιτραπεί υψηλότερο ποσοστό από 10% για έργα που αφορούν τη διατήρηση του περιβάλλοντος. Στην περίπτωση αυτή, γνωστοίστε το ποσό που εμφανίζεται στο ανωτέρω κελί και την ένδειξη error!!! στο κελί E3.

- (2) Το ποσό των απρόβλεπτων υπολογίζεται με βάση το άρθρο 57 του Ν.3669/2008 όπως κάθε φορά ισχύει, με εξαίρεση τα μεγάλα έργα όπου τα απρόβλεπτα δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 10% του συνολικού κόστους χωρίς τα απρόβλεπτα. Οι εν λόγω απρόβλεπτες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται στο συνολικό επιλέξιμο κόστος που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της προγραμματισμένης συνεισφοράς των Ταμείων.
- (3) Στην περίπτωση που χρησιμοποιηθούν οι στήλες "Άλλο 1" ή/και "Άλλο 2", η ακριβής περιγραφή κάθε κόστους να αναφερθεί στον τίτλο της στήλης που αυτό παρουσιάζεται.
- (4) Για τον υπολογισμό του κόστους σε τρέχουσες τιμές μπορεί να περιληφθεί στο κόστος μία "αναπροσαρμογή τιμών" για την κάλυψη του αναμενόμενου πληθωρισμού.
- (5) Ο ανακτήσιμος ΦΠΑ δεν είναι επιλέξιμος. Σε περίπτωση που ο ΦΠΑ θεωρείται επιλέξιμος, να αναφερθούν οι σχετικοί λόγοι.

Γιατί ο ΦΠΑ θεωρείται επιλέξιμος

- (6) Το συνολικό κόστος πρέπει να περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών που προκύπτουν για το έργο, από τον σχεδιασμό έως την επίβλεψη, και πρέπει να συμπεριλαμβάνει τον ΦΠΑ, ανεξάρτητα από το αν είναι ανακτήσιμος ή όχι.
- (7) Η στήλη αυτή αφορά το "συνολικό επιλέξιμο κόστος" πριν να ληφθούν υπόψη οι απατήσεις του άρθρου 61 του Καν. 1303/2013 (δηλ. πριν την αφαίρεση των καθαρών εσόδων). Στο επιλέξιμο κόστος δεν περιλαμβάνονται δαπάνες εκτός της περιόδου επιλεξιμότητας, μη επιλέξιμες δαπάνες βάσει των εφαρμοστέων ενωσιακών και εθνικών κανόνων, άλλες δαπάνες που δεν υποβάλλονται για συγχρηματοδότηση. Σημ.: Η ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών είναι η 1/1/2014 (εκτός εάν πρέπει να εφαρμοστούν ειδικοί κανόνες για το έργο, π.χ. κρατικές ενισχύσεις). Σε κάθε περίπτωση η επιλεξιμότητα των δαπανών καθορίζεται από την Υπουργική Απόφαση που καθορίζει τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας.

5.4 Φύλλο εργασίας «ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ»

Τα παραγόμενα έσοδα της πράξης καθορίζονται με εφαρμογή της μεθόδου που βασίζεται στη διαφορά που προκύπτει από τη σύγκριση δύο σεναρίων (incremental method): των εσόδων του σεναρίου με το έργο (νέα επένδυση) με τα έσοδα και τις δαπάνες του σεναρίου χωρίς το έργο. Όταν μια πράξη αποτελείται από ένα εντελώς νέο περιουσιακό στοιχείο, τα έσοδα είναι αυτά της νέας επένδυσης (ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ). Για κάθε επιμέρους έσοδο να αναφέρεται η σχετική τεκμηρίωση. Σε περίπτωση περισσότερων εσόδων, να προστεθούν επιπλέον πίνακες/γραμμές στο φύλλο εργασίας.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (€, ΣΤΑ Θ. ΤΙΜΕΣ ΕΤΟΥΣ ΒΑΣΗΣ)

		ΕΤΗ	0	1	2	3	28	29
ΕΣΟΔΟ 1		ΣΥΝΟΛΑ							
ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ								
	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ								
	ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΣΕΝΑΡΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ								
	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ								
	ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ 1		0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΕΣΟΔΟ 2		ΣΥΝΟΛΑ							
ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ								
	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ								
	ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΣΕΝΑΡΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ								
	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ								
	ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ 2		0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΕΣΟΔΟ		ΣΥΝΟΛΑ							
ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ								
	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ								
	ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΣΕΝΑΡΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ								
	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ								
	ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ		0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΑ ΕΣΟΔΟ 1									
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΑ ΕΣΟΔΟ 2									
.....									

Σημειώσεις

1. Η ακριβής περιγραφή κάθε εσόδου να αναφέρεται στον τίτλο.
2. Όταν μια πράξη αποτελείται από ένα εντελώς νέο περιουσιακό στοιχείο (π.χ. δεν προϋπάρχει υπηρέστια ή υποδομή), τα έσοδα είναι αυτά της νέας επένδυσης και δεν προκύπτουν από τη σύγκριση δύο σεναρίων. Σε αυτή την περίπτωση συμπληρώνεται μόνο η γραμμή ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ.
3. Όταν ο ΦΠΑ είναι μη επιλέξιμος (δηλ. ανακτήσιμος), στα έσοδα δεν συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.
4. Οι πίνακες ανάλυσης των εσόδων μπορούν να μορφοποιούνται ανάλογα με τις απαιτήσεις του έργου.

5.5 Φύλλο εργασίας «ΕΣΟΔΑ»

Να συμπληρωθούν τα συγκεντρωτικά στοιχεία των επιμέρους πρόσθετων εσόδων που δημιουργεί η επένδυση, όπως προκύπτουν από το Φύλλο «ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ» (δεν μεταφέρονται αυτόματα).

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (€, ΣΤΑΘ. ΤΙΜΕΣ ΕΤΟΥΣ ΒΑΣΗΣ)						
ΕΤΟΣ	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ 1	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ 2	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ 3	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ 4	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ 5	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΣΟΔΑ
0						0
1						0
2						0
3						0
4						0
5						0
6						0
7						0
8						0
9						0
10						0
11						0
12						0
13						0
14						0
15						0
16						0
17						0
18						0
19						0
20						0
21						0
22						0
23						0
24						0
25						0
26						0
27						0
28						0
29						0
ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	0	0	0

Σημειώσεις

1. Η ακριβής περιγραφή κάθε εσόδου να αναφερθεί στον τίτλο της στήλης που αυτό παρουσιάζεται, σε συμφωνία με το φύλλο "ανάλυση εσόδων", από όπου και πρέπει να ληφθούν οι τιμές

5.6 Φύλλο εργασίας «ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ»

Ακολουθείται το ίδιο σκεπτικό με το φύλλο εργασίας «ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ». Στην περίπτωση που η πράξη έχει επιφέρει μόνο εξοικονόμηση λειτουργικών δαπανών (η οποία δεν αντισταθμίζεται με ισοδύναμη μείωση των επιδοτήσεων λειτουργίας), τότε θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί αυτό το φύλλο. Σε αυτή την περίπτωση οι δαπάνες έχουν αρνητικό πρόσημο και μεταφέρονται με αυτό στο επόμενο φύλλο εργασίας «ΔΑΠΑΝΕΣ» για να μπορέσουν να χαρακτηριστούν τελικά ως καθαρό έσοδο.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (€, ΣΤΑΘ. ΤΙΜΕΣ ΕΤΟΥΣ ΒΑΣΗΣ)

		ΕΤΗ							
		0	1	2	3	28	29	
ΔΑΠΑΝΗ 1		ΣΥΝΟΛΑ							
ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ									
ΠΟΣΟΤΗΤΑ									
ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΣΕΝΑΡΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟ									
ΠΟΣΟΤΗΤΑ									
ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΑΠΑΝΗ 1	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΔΑΠΑΝΗ 2		ΣΥΝΟΛΑ							
ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ									
ΠΟΣΟΤΗΤΑ									
ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΣΕΝΑΡΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟ									
ΠΟΣΟΤΗΤΑ									
ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΑΠΑΝΗ 2	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΔΑΠΑΝΗ		ΣΥΝΟΛΑ							
ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ									
ΠΟΣΟΤΗΤΑ									
ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΣΕΝΑΡΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟ									
ΠΟΣΟΤΗΤΑ									
ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ									
ΣΥΝΟΛΟ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΑΠΑΝΗ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΑ ΔΑΠΑΝΗ 1									
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΑ ΔΑΠΑΝΗ 2									
.....									

Σημειώσεις

1. Η ακριβής περιγραφή κάθε δαπάνης να αναφερθεί στον τίτλο.
2. Όταν μια πράξη αποσπείται από ένα εντελώς νέο περιουσιακό στοιχείο (π.χ. δεν προϋπάρχει υπηρεσία ή υποδομή), οι δαπάνες λειτουργίας και αντικατάστασης είναι αυτές της νέας επένδυσης και δεν προκύπτουν από τη σύγκριση δύο σεναρίων. Σε αυτή την περίπτωση συμπληρώνεται μόνο η γραμμή ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ.
3. Όταν ο ΦΠΑ είναι μη επιλέξιμος (δηλ. αναπόσπαστος), στις δαπάνες δεν συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.
4. Δεν συμπεριλαμβάνονται τόκοι και αποσβέσεις.
5. Οι πίνακες ανάλυσης των δαπανών λειτουργίας και αντικατάστασης μπορούν να μορφοποιούνται ανάλογα με τις απαιτήσεις του έργου.

5.7 Φύλλο εργασίας «ΔΑΠΑΝΕΣ»

Να συμπληρωθούν τα συγκεντρωτικά στοιχεία των επιμέρους δαπανών λειτουργίας και αντικατάστασης, όπως προκύπτουν από το φύλλο «ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ» (δεν μεταφέρονται αυτόματα).

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (€, ΣΤΑΘ. ΤΙΜΕΣ ΕΤΟΥΣ ΒΑΣΗΣ)						
ΕΤΟΣ	ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΑΠΑΝΗ 1	ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΑΠΑΝΗ 2	ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΑΠΑΝΗ 3	ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΑΠΑΝΗ 4	ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΑΠΑΝΗ 5	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ
0						0
1						0
2						0
3						0
4						0
5						0
6						0
7						0
8						0
9						0
10						0
11						0
12						0
13						0
14						0
15						0
16						0
17						0
18						0
19						0
20						0
21						0
22						0
23						0
24						0
25						0
26						0
27						0
28						0
29						0
ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	0	0	0

Σημειώσεις

1. Η ακριβής περιγραφή κάθε δαπάνης να αναφερθεί στον τίτλο κάθε στήλης, σε συμφωνία με το φύλλο "ανάλυση δαπανών", από όπου και πρέπει να ληφθούν οι τιμές.

5.8 Φύλλο εργασίας «ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ»

Να συμπληρωθεί μόνο η στήλη (4): Υπολειμματική Αξία (οι υπόλοιπες στήλες ενημερώνονται αυτόματα από τα άλλα φύλλα εργασίας).

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ (€, ΣΤΑΘ. ΤΙΜΕΣ ΕΤΟΥΣ ΒΑΣΗΣ)					
ΕΤΟΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΚΑΘΑΡΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΡΟΗ
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5) = (2)+(4)-(1)-(3)
0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0
8	0	0	0	0	0
9	0	0	0	0	0
10		0	0	0	0
11		0	0	0	0
12		0	0	0	0
13		0	0	0	0
14		0	0	0	0
15		0	0	0	0
16		0	0	0	0
17		0	0	0	0
18		0	0	0	0
19		0	0	0	0
20		0	0	0	0
21		0	0	0	0
22		0	0	0	0
23		0	0	0	0
24		0	0	0	0
25		0	0	0	0
26		0	0	0	0
27		0	0	0	0
28		0	0	0	0
29		0	0	0	0
ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗΣ	4%				
ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	0	0
NPV	0	0	0	0	0

Σημειώσεις

1. Η υπολειμματική αξία της επένδυσης υπολογίζεται στο τελευταίο έτος της χ/ο ανάλυσης, ενώ όλα τα προηγούμενα έτη συμπληρώνονται με την τιμή 0. (Εάν κρίνεται σκόπιμο, μπορεί να προστεθεί ένα νέο φύλλο εργασίας στο οποίο να αποτυπώνεται ο τρόπος υπολογισμού της υπολειμματικής αξίας.)
2. Όλες οι υπόλοιπες στήλες ενημερώνονται αυτόματα από τα άλλα φύλλα εργασίας.

5.9 Φύλλο εργασίας «ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ»

Το φύλλο συμπληρώνεται αυτόματα.

(€, ΣΤΑΘ. ΤΙΜΕΣ ΕΤΟΥΣ ΒΑΣΗΣ)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΜΕΝΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ [άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]			
	Κύρια στοιχεία και παράμετροι	Αξία Μη Προεξοφλημένη	Αξία Προεξοφλημένη (Καθαρή παρούσα Αξία)
1	Περίοδος αναφοράς (έτη)	0	
2	Χρηματοδοτικό προεξοφλητικό επιτόκιο(%)	4%	
3	Συνολικό κόστος επένδυσης χωρίς τα απρόβλεπτα (σε ευρώ) = [C]	0 €	0 €
4	Υπολειμματική αξία (σε ευρώ)	0 €	0 €
5	Έσοδα (σε ευρώ, προεξοφλημένα)		0 €
6	Δαπάνες λειτουργίας και αντικατάστασης (σε ευρώ, προεξοφλημένα)		0 €
7	Καθαρά έσοδα = έσοδα + υπολειμματική αξία - δαπάνες λειτουργίας και αντικατάστασης (σε ευρώ, προεξοφλημένα) $\Rightarrow [R] = (5) + (4) - (6)$		0
8	Συνολικό κόστος επένδυσης χωρίς απρόβλεπτα - Καθαρά έσοδα $\Rightarrow [C]-[R] = (3)-(7)$		0 €
9	Κατ'αναλογία εφαρμογή των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων (%) $\Rightarrow (C-R)/C = (8)/(3)$	#DIV/0!	

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ (λαμβάνομένων υπόψη των απαιτήσεων του άρθρου 61 του Καν. 1303/2013)		
		Αξία
1	Συνολικό επιλέξιμο κόστος πριν να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 61 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 (σε ευρώ, μη προεξοφλημένο)	0
2	Κατ' αναλογία εφαρμογή των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων (%)	#DIV/0!
3	Συνολικό επιλέξιμο κόστος λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων που ορίζονται στο άρθρο 61 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 (σε ευρώ, μη προεξοφλημένο) = (1)*(2)	#DIV/0!

Σημειώσεις

- Εάν η καθαρή παρούσα αξία των δαπανών λειτουργίας και αντικατάστασης είναι υψηλότερη από την καθαρή παρούσα αξία των εσόδων, το έργο δεν θεωρείται ότι παράγει καθαρά έσοδα και η κατ' αναλογία εφαρμογή των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων θα πρέπει να καθοριστεί σε 100 %.
- Όλα τα κελιά ενημερώνονται αυτόματα από τα άλλα φύλλα εργασίας.